

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง
อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ECOTOURISM MANAGEMENT OF NAKORNLUANG
SUB-DISTRICT MUNICIPALITY NAKORNLUANG DISTRICT
PHRANAKORN SRIAYUTTHAYA PROVINCE

นายจตุพล ลinghamรด

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง
อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นายจตุพล สิงห์มรกต

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Ecotourism Management of Nakornluang
Sub-district Municipality Nakornluang District
Phranakornsriayutthaya Province

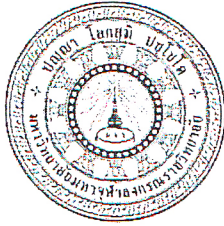
Mr.Jatupol Shingmorakot

A Research Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Public Administration

Graduate School
Mahachalalongkornrajavidyalaya University

C.E. 2018

(Copyright by Mahachalalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้ับสารนิพนธ์ เรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

(พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

(ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา)

ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.บุษกร วัฒนบุตร)

กรรมการ

(รศ.ดร.สุรินทร์ นียมางกูร)

กรรมการ

(ผศ.ดร.อนูวัต กระสังข์)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

รศ.ดร.สุรินทร์ นียมางกูร

ประธานกรรมการ

ผศ.ดร.อนูวัต กระสังข์

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(นายจตุพล สิงห์มรด)

ชื่อสารนิพนธ์	: การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ผู้วิจัย	: นายจตุพล สิงห์มรกต
ปริญญา	: รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์	: ผศ. ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร, วท.บ. (วิทยาศาสตร์ทั่วไป), วท.ม. (วิทยาศาสตร์ประยุกต์), วท.ม. (สถิติ), พร.ด. (บริหารการพัฒนา) : ผศ. ดร.อนุวัต กระจ่าง, พธ.บ. (พระพุทธศาสนา), พธ.ม. (พระพุทธศาสนา), พธ.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ ๑. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒. เพื่อเปรียบเทียบความเห็นของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๓. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๗๙ คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จากประชากรที่เป็นนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขตเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยวิธี Taro Yamane ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า ๕ ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๓๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด การวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการโดยสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๑ คน โดยการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๓.๙๙, S.D. = ๐.๕๔๗) เมื่อ

จำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยที่ด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.662) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.583) อยู่ในระดับมาก และด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.595) อยู่ในระดับมากตามลำดับ

๒. ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีความเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความเห็นแตกต่างกัน ($t = 1.632$, Sig. = 0.103) ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

๓. ปัญหาและอุปสรรคด้านการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การจัดการเรื่องขยะยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ยังขาดผู้มีความรู้แนะนำในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สภาพการจราจรติดขัด ในวันวันหยุดและเทศกาลต่างๆ ข้อเสนอแนะได้แก่ ควรมีการดำเนินการจัดการขยะร่วมกับชุมชน ควรมีการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพิ่มมากขึ้น และควรจัดบุคลากรด้านจราจรเพิ่มในวันหยุดและเทศกาลต่างๆ

คำสำคัญ : การบริหาร, การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

Research Paper Title : Ecotourism Management of Nakornluang Sub-district Municipality Nakornluang District Phranakornsriayutthaya province

Researcher : Mr.Jatupal Shingmarakot

Degree : Master of Public Administration

Research Paper Supervisory Committee

: Ascos. Prof. Surin Niyamangkool, B.S. (General Sciences),
M.S. (Applied Statistics), M.S. (Statistics),
Ph.D. (Development Administration)

: Asst. Prof. Dr.Anuwat Krasang, B.A. (Buddhist Studies),
M.A. (Buddhist Studies), Ph.D. (Public Administration)

Date of Graduation : March 29, 2019

Abstract

Objectives of this research were: 1. to study the ecotourism management of Nakornluang sub-district municipality Nakornluang district Phranakornsriayutthaya province, 2. to compare the opinions of people on the ecotourism management of Nakornluang sub-district municipality Nakornluang district Phranakornsriayutthaya province and 3. to study the problem obstacle and recommendation of the ecotourism management of Nakornluang sub-district municipality Nakornluang district Phranakornsriayutthaya province

Methodology of this research was the mixed methods research of the qualitative and quantitative researches. The quantitative research collected data from 379 samples selected by stratified random sampling of population who were Eco tourists in the area of Nakornluang sub-district municipality Nakornluang district Phranakornsriayutthaya province by using the Kreicie and Morgan's formula. The tool used for data collection was 5 levels rating scale questionnaire with at reliability level of 0.935 Statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean, standard deviation, T-test, One Way Analysis of Variance and Least Significant

Different: LSD. For qualitative research, Data were collected from 11 key informants by face-to-face-in-depth-interviewing and analyzed by descriptive interpretation.

Findings were as follows:

1. The level of ecotourism management of Nakornluang sub-district municipality Nakornluang district Phranakornsriyutthaya province by overall was at high level ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.547). Each aspect was at high levels ranked from maximum to minimum was as: the planning of responsible people on tourist attraction aspect, management level was at high level ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.662), after that, the management of environmental and natural conservation aspect, management level was at high level ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.583) and the management of tourist areas aspect, management level was at high level ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.595).

2. The comparison of ecotourism management of Nakornluang sub-district municipality Nakornluang district Phranakornsriyutthaya province classified by personal data indicated people with different gender, age, occupation and salary by overall did not have different opinions, rejecting the set hypothesis, but for educational background, have different opinions, accepting the set hypothesis.

3. Problems and obstacles of comparison of ecotourism management of Nakornluang sub-district municipality Nakornluang district Phranakornsriyutthaya province were: garbage management not matches with the needs of tourist, lack of the knowledgeable people in ecotourism and traffic jams in holidays and festivals. Recommendations were: should be garbage management join with community, should be training for ecotourism personnel and should provide the traffic personnel in holidays and festivals.

Keywords: Management, Ecotourism

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้ เรื่อง การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำเร็จด้วยดีจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป ผู้อำนวยการฝ่ายหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ผศ.ดร. เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ผศ. ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร ประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ผศ.ดร. อนุวัต กระจ่างษ์ กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ และอาจารย์ทุกท่านที่ได้ช่วยให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยมาตลอดตั้งแต่ต้น จนสารนิพนธ์นี้จบบริบูรณ์

ขออนุโมทนาขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง ๕ ท่าน คือ พระปลัดระพี พุทธิสารโ, ผศ. ดร., ผศ. ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง, ผศ. ดร. ธิติวุฒิ หมั่นมี, , ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา, และ ดร. สุรียา รักษาเมือง ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบเครื่องมือเพื่อในการวิจัย พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ นายบุญส่ง กลิ่นสวาทหอม นายกเทศมนตรีตำบลนครหลวง ท่านผู้บริหารหัวหน้าฝ่ายต่างๆ และประชากรตำบลนครหลวงทุกท่าน ที่ได้เมตตาอนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี และตลอดจนเพื่อนนิสิตทุกรูป/ทุกคน ที่มีส่วนช่วยเหลือในด้านการเรียน และให้กำลังใจในการทำสารนิพนธ์

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบป้องกันสารนิพนธ์ทั้ง ๔ ท่าน คือ ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง รองคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ฝ่ายวิชาการ ประธานกรรมการ ผศ. ดร.อัจฉรา หล่อตระกูล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ผศ. ดร.อนุวัต กระจ่างษ์ กรรมการ ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา กรรมการและเลขานุการ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้อง และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สารนิพนธ์เล่มนี้ หากจะพึงมีคุณค่าและประโยชน์ใดๆ ผู้วิจัยขอน้อมถวายบูชาคุณพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และมอบเป็นกตเวทิตาคุณแก่ มารดา บิดา พระอุปชฌาย์ อาจารย์ ญาติโยมผู้ถวายปัจจัยสี่ และท่านผู้มีอุปการคุณทุกท่าน ที่มีส่วนร่วมช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์เล่มนี้จนเป็นสำเร็จเรียบร้อยบริบูรณ์ ดังที่ปรากฏอยู่

นายจตุพล สิงมรกต

พฤษภาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(ค)
กิตติกรรมประกาศ	(จ)
สารบัญ	(ฉ)
สารบัญตาราง	(ช)
สารบัญแผนภาพ	(ฎ)
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๔
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๕
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
บทที่ ๒ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	๙
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	๔๑
๒.๓ แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	๕๑
๒.๔ ข้อมูลบริบทพื้นที่วิจัย	๗๕
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗๘
๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย	๗๖
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๘๘
๓.๒ ประชากร ตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๘๙

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๙๑
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๙๔
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๙๕
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๙๗
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๐๐
๔.๓ ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบล นครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๑๐๘
๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคข้อเสนอแนะและแนวทางในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๒๒
๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญและแนวทางในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๒๔
๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๒๗
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๓๓
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๔๐
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๔๒
บรรณานุกรม	๑๔๔
ภาคผนวก	
ผนวก ก แบบสอบถาม	
ผนวก ข แบบสัมภาษณ์	
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

	ตาราง	หน้า
ตารางที่	๓.๑ สถานที่ท่องเที่ยวในเทศบาลตำบลนครหลวง และกลุ่มตัวอย่าง ประชาชนที่มาท่องเที่ยวแบบบังเอิญในเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๙๑
ตารางที่	๔.๑ จำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	๙๘
ตารางที่	๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ภาพรวม	๑๐๐
ตารางที่	๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว	๑๐๑
ตารางที่	๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว	๑๐๒
ตารางที่	๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	๑๐๓
ตารางที่	๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัด พระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ	๑๐๔
ตารางที่	๔.๗ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัด พระนครศรีอยุธยา การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการให้บริการใน แหล่งท่องเที่ยว	๑๐๕
ตารางที่	๔.๘ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัด พระนครศรีอยุธยา การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	๑๐๖

สารบัญญัตราสาร (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารการท่งเกี่ยว เชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัด พระนครศรีอยุธยา การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ	๑๐๗
ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่งเกี่ยวเชิงอนุรักษ์ของ เทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวม จำแนกตามเพศ	๑๐๘
ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่งเกี่ยวเชิงอนุรักษ์ของ เทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวม จำแนกตามอายุ	๑๐๙
ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่งเกี่ยวเชิงอนุรักษ์ของ เทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษา	๑๑๑
ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด ของการบริหารการท่งเกี่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารจัดการ สถานที่ท่งเกี่ยว จำแนกตามวุฒิการศึกษา	๑๑๓
ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด ของการบริหารการท่งเกี่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารจัดการ ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่งเกี่ยว จำแนกตามวุฒิ การศึกษา	๑๑๔
ตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด ของการบริหารการท่งเกี่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารจัดการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จำแนกตามวุฒิการศึกษา	๑๑๕

สารบัญญัตราสาร (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหารการท่องเที่ยงเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยง จำแนกตามวุฒิการศึกษา	๑๑๖
ตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยงเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวม จำแนกตามอาชีพ	๑๑๗
ตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยงเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	๑๑๘
ตารางที่ ๔.๑๙ ผลสรุปการเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยงเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๕	๑๒๑
ตารางที่ ๔.๒๐ ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารการท่องเที่ยงเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๒๒
ตารางที่ ๔.๒๑ ข้อเสนอแนะของการบริหารการท่องเที่ยงเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวงอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๒๓

สารบัญแผนภาพ

	แผนภาพ	หน้า
แผนภาพที่	๒.๑ กรอบการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์	๓๒
แผนภาพที่	๒.๒ กรอบแนวคิดการวัดผลการปฏิบัติงานในการบริหารแบบผลสัมฤทธิ์	๓๓
แผนภาพที่	๒.๓ หน้าที่ของผู้บริหาร ๕ ประการ	๓๗
แผนภาพที่	๒.๔ แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	๘๗
แผนภาพที่	๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๒๘

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสนับสนุน และส่งเสริมให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการใช้ประโยชน์จากทุนทางเศรษฐกิจทุนทางสังคม ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี และวัฒนธรรมชุมชน การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อแก้ปัญหาความยากจน และพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญยุทธศาสตร์หนึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ ซึ่งในปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กำลังได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ดังนั้น หากชุมชนท้องถิ่นสามารถตั้งศักยภาพการท่องเที่ยวด้านต่าง ๆ ในชุมชนมาพัฒนาเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมย่อมจะทำให้การพัฒนาประเทศบรรลุวัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์ที่ได้ตั้งไว้

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีลักษณะเด่นหลายอย่าง คือ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยธรรมชาติที่งดงาม มีแหล่งอารยธรรมทางประวัติศาสตร์มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่ รุ่งเรืองมาแต่อดีตที่ทรงคุณค่าวัฒนธรรมพื้นบ้าน วิถีชีวิตที่เรียบง่าย ความมีน้ำใจของชุมชน เป็นเสน่ห์ที่มัดใจนักท่องเที่ยว มีความหลากหลายของอาหารพื้นบ้าน ซึ่งมีความโดดเด่นไม่เหมือนจังหวัดใดปัจจุบัน มีการพัฒนาทั้งด้านสาธารณูปโภค และการคมนาคมมีการสนับสนุน และส่งเสริมให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการใช้ประโยชน์จากทุนทางเศรษฐกิจทุนทางสังคม ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติขนบธรรมเนียมและประเพณีและวัฒนธรรมชุมชน เพื่อแก้ปัญหาความยากจน และพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญยุทธศาสตร์หนึ่งในแผนพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งในปัจจุบันการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพของคนในท้องถิ่น จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการอย่างมืออาชีพซึ่งหากการพัฒนาเป็น การพัฒนาอย่างเป็นระบบ แล้วก็จะทำให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เราจำเป็นต้อง มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนหมายถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อการตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม อันมีคุณค่าอย่างรอบคอบ ก่อให้เกิดประโยชน์ในระยะยาวที่ผ่านมา มีงานวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้เกิดการจัด

ระเบียบสภาพแวดล้อมของชุมชนใหม่ให้ร่มรื่น ด้านวัฒนธรรมวัฒนธรรมร่วมสมัย^๑ ดังนั้น การส่งเสริมการท่องเที่ยวช่วยกระตุ้น และสนับสนุนให้ชาวบ้านเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวของคนในท้องถิ่นให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้นความยั่งยืนของการท่องเที่ยว นอกจากนี้จะเป็นการ ยั่งยืนในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแล้วจะต้องเสริมสร้างคุณภาพและมาตรฐานของการท่องเที่ยวให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะต้องมีการให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบร่วมกันพัฒนา^๒ โครงสร้างพื้นฐานของการท่องเที่ยวคนในท้องถิ่นมีน้ำใจไมตรีที่ดีงาม และคนท้องถิ่นรับผลประโยชน์ร่วมกัน และจะต้องให้ประชาชนมีความตระหนักในคุณค่าอย่างแท้จริงมีความรู้มีการรู้จักใช้ประโยชน์ มีส่วนร่วมในการดูแลรักษา และสร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่นของตนเอง^๓

อีกประการหนึ่งการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม มีการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมาก็ตาม แต่การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดก็ยังคงมีปัญหาที่จะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข คือ ปัญหาความเสื่อมโทรมด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานด้านต่างๆ การจัดระเบียบร้านค้าเพิงและแผงลอยในสถานที่ท่องเที่ยวไม่มีความเป็นระเบียบไม่ถูกสุขอนามัยซึ่งในบางครั้งยังไม่คำนึงถึงความ เป็นวัฒนธรรมไทยทำให้ขาดความงดงามตามแบบวัฒนธรรมไทย^๔ ผู้ที่เกี่ยวข้องยังขาดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริง รวมทั้งขาดข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับสถานที่สำคัญทางวัฒนธรรม ไม่มีความรู้ความเข้าใจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้ขาดความตระหนักในความเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวของตนเอง ทำให้เกิดปัญหาความไม่ปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเกิดปัญหา ด้านการบริหารจัดการใน

^๑บ้านเย็น ชาญธนะวณะณ์, การท่องเที่ยวกับผลกระทบต่อชุมชนชาวไทใหญ่ : กรณีศึกษาหมู่บ้านถ้ำลอด ตำบลถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน, **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**, (คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ๒๕๔๕).

^๒ตรีวิจิต เขาแก้ว, ศึกษาการจัดการท่องเที่ยวตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม, **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**, (คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๖).

^๓เทิดชาย ช่วยบำรุง, **ติดอาวุธทางปัญญา : กระบวนการวิจัยและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่นแบบยั่งยืน**, รวบรวมบทความการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ สำนักงานการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : บริติชเพรส, ๒๕๔๘), หน้า ๑๙๑.

^๔สมชาย เดียวกุล, **การท่องเที่ยวตามวิถีไทยเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต**, รวบรวมบทความการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๔๘, สำนักประสานงานการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : บริติชเพรส, ๒๕๔๘), หน้า ๓๐.

ชุมชนการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่ไม่มีความชัดเจน^๕ พื้นที่หลาย ๆ แห่งมีคนจำนวนไม่น้อยที่เข้าไป รุกพื้นที่เป็นการทำลายความงามและเสน่ห์ของสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว จะเห็นได้ว่าปัญหา ดังกล่าวนั้นอยู่ที่คน ซึ่งยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ และไม่มีทักษะการบริหารจัดการที่ดีพอ ประกอบกับ การแข่งขันที่มีมากขึ้นทำให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการ เสริมสร้างความรู้ และทักษะการบริหารจัดการซึ่งต้องควบคู่ไปกับทักษะความเป็นผู้ประกอบการมี กิจกรรมเสริมสร้างความรู้พัฒนาบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับงานท่องเที่ยวยุทธศาสตร์การพัฒนา บุคลากรการท่องเที่ยวสู่สากลจากยุทธศาสตร์ การพัฒนาประเทศที่ต้องการให้ชุมชนเข้มแข็งสามารถ พึ่งพาตนเองได้โดยนำทุนทางทรัพยากรธรรมชาติขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมมาสร้าง รายได้ให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืนตามแนวคิดแบบเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ตามนโยบายของกระทรวง วัฒนธรรมต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยได้มองเห็นความสำคัญของการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ เทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หากชุมชนท้องถิ่นสามารถดึง ศักยภาพการท่องเที่ยวด้านต่างๆ ในชุมชนมาพัฒนา เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน ควบคู่ไปกับการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมย่อมจะทำให้การบริหารประเทศบรรลุวัตถุประสงค์ตาม ยุทธศาสตร์ที่ได้ตั้งไว้ จึงต้องมีการศึกษาข้อมูลประกอบการวางแผนการพัฒนาการสร้างความรู้ความ เข้าใจกับคนในท้องถิ่นให้ชัดเจนในเรื่องของแนวคิด และแนวทางที่แท้จริงของการท่องเที่ยว ว่าเป็น กิจกรรมที่มุ่งเน้นประโยชน์ระยะยาว ในด้านการสร้างความ เข้มแข็งให้กับชุมชน และคนในท้องถิ่นให้ สามารถพึ่งตนเองได้ตัวแทนชุมชน และคนท้องถิ่นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ การท่องเที่ยว ทั้งเรื่องบุคลิกภาพ ความรู้ ความเข้าใจ การบริหารจัดการ และการพึ่งตนเอง รวมทั้ง ส่งเสริมให้มีการจ้างงาน และกิจกรรมที่ต่อเนื่องกับการท่องเที่ยวโดยเน้นให้คนในท้องถิ่นมีงานทำการ มีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียที่เป็นเจ้าของธุรกิจ และกิจการมีการแบ่งปันผลประโยชน์กันอย่างเป็น ธรรม ดังนั้น การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในสถานการณ์ปัจจุบันจึงมีความสำคัญอย่างมากที่จะต้องมีการบริหารใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในการที่จะเอื้ออำนวยให้จังหวัดเป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคอย่าง ต่อเนื่อง และยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวของประเทศไทยสู่มาตรฐานโลก จึงต้องมีการศึกษา ศักยภาพ และความต้องการพัฒนาของคนในท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ถึงแม้ว่าการท่องเที่ยว

^๕ รลิกา อังกูร, การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น, รวม บทความการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๔๘, สำนักประสานงานการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่ อย่างยั่งยืน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : บริดจ์ เพรส, ๒๕๔๙), หน้า ๑๓๖.

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นพอจะสรุปถึงปัญหาที่ผู้วิจัยจะได้รับจากการบริหารจัดการตามหลักการบริหาร ที่ดีจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าประสงค์ เพื่อให้นโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกิดประโยชน์ต่อชุมชน และท้องถิ่นอย่างเข้มแข็งจึงควรจะศึกษาบริบทของปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้นได้ดำเนินการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หรือควรจะต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างไร ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาการพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในครั้งนี้

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ สภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบความเห็นของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นอย่างไร

๑.๒.๓ แนวทางพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๓.๒ เพื่อเปรียบเทียบความเห็นของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้แก่ แนวคิดทฤษฎีการบริหาร และ แนวคิดทฤษฎีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของ ตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในด้านของ การพัฒนาการบริหารการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตามข้อกำหนดมาตรฐานการจัดบริการในสถานประกอบการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเป็นมาตรฐานขั้นต้นของแหล่งท่องเที่ยวที่มีเกณฑ์ ตัวชี้วัดที่ใช้เป็นแนวทางในการตรวจประเมินมาตรฐาน ประกอบด้วย ๗ องค์ประกอบ ได้แก่

๑) การวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว ๒) ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ๓) การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ๔) การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ๕) การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพบริการในแหล่งท่องเที่ยว ๖) การจัดการ กิจกรรมทางการท่องเที่ยว ๗) การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ^๖

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนซึ่งมีจำนวน ๗,๒๘๗ คน ในพื้นที่เทศบาล ตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน ๑๑ คน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในเขตพื้นที่เทศบาลตำบล นครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๖๑ ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๒

๑.๕ สมมุติฐานการวิจัย

สมมุติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน จะมีความเห็นในเรื่องการพัฒนาการบริหารการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน จะมีความคิดเห็นในเรื่องการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

^๖ กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, “การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว”, มาตรฐาน การท่องเที่ยวไทย มทท.๖๑๕, (๒๕๕๘): ๔.

สมมุติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นในเรื่องการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นในเรื่องการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

สมมุติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน จะมีความเห็นในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ การบริหารจัดการ หมายถึง การปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอนซึ่งมีการวางแผน และยุทธศาสตร์ การควบคุมให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

๑.๖.๒ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไป ยังแหล่งธรรมชาติ และแหล่งวัฒนธรรมอย่างมีความรับผิดชอบต่อ ปรากฏในแหล่งธรรมชาติ นั้นอีกทั้งช่วยสร้างโอกาส ทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น

๑.๖.๓ การวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การจัดตั้งคณะทำงานของผู้รับผิดชอบการวางแผน การจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว เพื่อการบริหารงานของแหล่งท่องเที่ยว นำวิสัยทัศน์และทิศทางการบริหารแหล่งท่องเที่ยวไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน และประเมินผลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

๑.๖.๔ ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การจัดสรรพื้นที่ความรับผิดชอบของแหล่งท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน ร่วมกันจัดภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ การพัฒนา หรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดจุดคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่างๆไว้อย่างชัดเจน

๑.๖.๕ การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การจัดเตรียมเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับการเข้าถึงยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างปลอดภัย การจัดเก็บข้อมูลหรือแสดงภาพรวมทั้งกำหนดบริเวณที่นักท่องเที่ยวสามารถชมแหล่งท่องเที่ยวชัดเจน การกำหนดเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของวัน หรือฤดูกาล ซึ่งจัดให้มีพาหนะไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก และการแสดงข้อมูลข่าวสารในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างทันสมัย

๑.๖.๖ การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ หมายถึง การจัดให้มีการบริการด้านอาหาร และเครื่องดื่มที่สะอาดถูกสุขลักษณะในแหล่งท่องเที่ยว การจัดให้มีสุขาที่สะอาดถูกสุขลักษณะ การจัดให้มีระบบเตือนภัย หรือระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว การจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการ การจัดสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยว การจัดการด้านที่พักผ่อนหย่อนใจอย่างเหมาะสม มีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน มีการจัดการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการจัดการขยะและการบำบัดของเสีย

๑.๖.๗ การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพบริการในแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การพัฒนาบุคลากรด้านการให้บริการทางการท่องเที่ยว การจัดให้มีการอบรมด้านภาษาต่างประเทศให้กับเจ้าหน้าที่ และผู้เกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งการจัดให้มีพนักงานบริการข้อมูล ประชาสัมพันธ์ ที่เพียงพอ มีการพัฒนาช่องทางการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อบังคับด้านการแต่งกาย และบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการอย่างชัดเจน การดูแลการให้บริการให้เป็นไปตามมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ และมีการประเมินคุณภาพการให้บริการ

๑.๖.๘ การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว หมายถึง จัดให้มีการประชุมระหว่างผู้รับผิดชอบกับภาคีการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว การควบคุมดูแลให้กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อท้องถิ่น การส่งเสริม การจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชน และคำชี้แจงขอบเขต และข้อจำกัดการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว

๑.๖.๙ การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ หมายถึง การให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีกิจกรรมรณรงค์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยว และการประเมินผลทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความเห็นของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๗.๓ ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๗.๔ ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดอื่น ๆ ได้

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมในจังหวัดสมุทรปราการ โดยมีการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังต่อไปนี้

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

๒.๑.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

๒.๑.๒ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

๒.๔ ข้อมูลบริบทพื้นที่วิจัย

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

๒.๑.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การบริหารจัดการเป็นคู่มือในการบริหารจัดการภายใต้ความซับซ้อนของระบบข้อมูลข่าวสาร ได้ชี้ประเด็นสำคัญในการบริหารจัดการให้ประสบความสำเร็จ

๑) ความหมายของการบริหารจัดการ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (๒๕๓๙) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐาน และหลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและทรงคุณค่าในพื้นที่นั้น การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ มีการจัดการอย่างยั่งยืนไม่ก่อให้เกิดผลกระทบหรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และช่วยส่งเสริมการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนตลอดไป เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้และการให้การศึกษา เกี่ยวกับระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความประทับใจ และประสบการณ์ที่มีคุณค่าเพื่อ

สร้างความตระหนักและจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยวประชาชนท้องถิ่นตลอดจนผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง แล้วยังเป็นการท่องเที่ยวที่นำไปสู่การกระจายรายได้ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ โดย คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในภาคบริการต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นมากกว่าการท่องเที่ยวที่เคยส่งเสริมกันมาตั้งแต่อดีต^๑ การปกครอง การดูแลรักษาหมู่คณะ และการดำเนินงานหรือการจัดการกิจกรรมต่างๆ ของหมู่คณะหรือองค์กรต่างๆ ได้สำเร็จลุล่วงตามนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้นๆ ด้วยดีมีประสิทธิภาพ^๒ การบริหารจัดการ^๓ เป็นคู่มือในการบริหารจัดการภายใต้ความซับซ้อนของระบบข้อมูลข่าวสาร ได้ชี้ประเด็นสำคัญในการบริหารจัดการให้ประสบความสำเร็จไว้ ๗ ด้าน ได้แก่ (๑) การใช้เทคนิควิธีที่มีขอบเขตครอบคลุมวัตถุประสงค์ มีกลยุทธ์และมีคุณภาพ (๒) การบริหารจัดการในลักษณะเป็นกระบวนการแก้ปัญหา (๓) การมีคณะผู้บริหารที่มีศักยภาพในการตัดสินใจสูง (๔) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของผู้บริหารทุกคน (๕) การนำผลจากการตัดสินใจมาใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว (๖) การมีระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่เหมาะสม และ (๗) การบริหารจัดการให้ความเหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์^๔ ศักยภาพทางการบริหารจัดการซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ด้าน ได้แก่

๑) ศักยภาพของระบบสนับสนุนการบริหารจัดการ และศักยภาพในการบริหารจัดการของผู้บริหาร โดยที่ศักยภาพของระบบสนับสนุนการบริหารจัดการประเมินได้จากความเข้มแข็งของ ๘ องค์ประกอบทางการบริหาร ซึ่งได้แก่ (๑) การวางแผน (๒) การฝึกอบรม (๓) การบริหารงานบุคคล (๔) การนิเทศงาน (๕) ความพร้อมของชุมชน (๖) การบริหารวัสดุครุภัณฑ์ (๗) การบริหารระบบสารสนเทศ (๘) การเตรียมความพร้อมของชุมชน

๒) ศักยภาพของผู้บริหาร ประเมินได้จากความสามารถของผู้บริหารใน ๖ ด้าน ซึ่งได้แก่ (๑) ความสามารถในการจัดหาและระดมทรัพยากรเข้าสู่การบริหารจัดการ (๒) ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกให้อยู่ในกรอบ (๓) ความสามารถในการจัดสรร และแบ่งปันทรัพยากร (๔) ความสามารถในการบริหารจัดการขวัญและกำลังใจ (๕) ความสามารถในการบริหารจัดการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน และ (๖) ความสามารถในการบริหารจัดการพัฒนาที่เบ็ดเสร็จ

^๑ นายอิทธิพล โกมลิล, “รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กรณีศึกษา:บ้านวังน้ำหมอก จังหวัดหนองคาย”, รายงานการวิจัย, (การวิจัยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๔๓), หน้า ๙.

^๒ พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ขยมงคล), การบริหารวัด, (นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, ๒๕๔๘), หน้า ๒๖.

^๓ ฉงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, วิทยาการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๒๔.

ครบวงจร การเสริมพลังอำนาจในการตัดสินใจ (Empowerment) การรีอับระบบ (Reengineering) การบริหารงานเชิงคุณภาพเบ็ดเสร็จโดยรวม (Total Quality Management) และการปรับลดขนาดองค์กร (Downsizing) โดยผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) การวางแผน (Planning) และการควบคุม (Controlling)^๕

กระบวนการอย่างหนึ่งที่มีคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด การบริหารเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในส่วนต่างๆ ของระบบสังคม เช่น มีการบริหารในกิจกรรมการเกษตร การสาธารณสุข การศึกษา การทหาร การพาณิชย์ การยุติภาพ การอุตสาหกรรม ฯลฯ นอกจากนี้การบริหารก็เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งด้วย ซึ่งหมายความว่า มีขั้นตอนต่างๆ ในการบริหารเรียกว่า “กระบวนการบริหาร” อันที่จริงกระบวนการบริหารเป็นแนวความคิดที่ได้มีการพัฒนาตั้งแต่อดีตซึ่งรู้จักกันในอักษรย่อว่า “POSDCoRB” อักษรย่อดังกล่าวสามารถขยายความได้ ดังนี้ (๑) การวางแผน (Planning) (๒) การจัดการองค์การ (Organizing) (๓) การจัดการบุคคล (Staffing) (๔) การอำนวยการ (Directing) (๕) การประสานงาน (Coordinating) (๖) การรายงานผล (Reporting) และ (๗) การงบประมาณ (Budgeting) ในปัจจุบันเนื่องจากการพัฒนาความรู้ทางพฤติกรรมศาสตร์กระบวนการบริหาร จึงได้เปลี่ยนจาก “POSDCoRB” ซึ่งอาจใช้กับการบริหารทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน การบริหารภาครัฐนิยมเรียกว่า “การบริหารรัฐกิจ” ส่วนการบริหารภาคเอกชน เรียกว่า “การบริหารธุรกิจ” ดังนั้น การบริหารรัฐกิจก็คือ การบริหารภาครัฐ ซึ่งหมายถึง การบริหารซึ่งมีสาระดังนี้

- (๑) ครอบคลุมถึงกิจกรรมของฝ่ายบริหารในภาครัฐ
- (๒) หมายรวมถึงการกำหนดนโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐ
- (๓) ครอบคลุมถึงปัญหาเกี่ยวกับการพฤติกรรมของคน และความร่วมมือของคนในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของภาครัฐ ซึ่งการบริหารรัฐกิจ หมายถึง กิจกรรม

นอกจากนี้การบริหารรัฐกิจในทางการศึกษายังมีอีกคำหนึ่งที่พบเห็นกันเสมอ คือคำว่า “รัฐประศาสนศาสตร์” ซึ่งมีความหมายถึง วิชาที่เกี่ยวกับการบริหารรัฐกิจ รัฐประศาสนศาสตร์จึงมีความหมายถึงลักษณะวิชา (Discipline) นิยมเขียนว่า “Public Administration”^๖ การเสริมสร้าง

^๕ ฟิลลิปส์ คำนวนศิลป์, และศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวิสุ, การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, (ขอนแก่น : โรงพิมพ์พระธรรมขันธ์, ๒๕๔๖), หน้า ๖๑.

^๖ จุฑา เทียนไทย, การจัดการมุมมองนักบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: แมคกรอฮิล, ๒๕๔๘), หน้า ๔.

^๖ ุทัย เลหาวิเชียร, รัฐประศาสนศาสตร์ : ลักษณะวิชาและมิติต่างๆ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ม.ป.ท), หน้า ๑๔.

สังคมไทยไปสู่สังคมที่ปลอดจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนเป็นสังคมที่วัฒนธรรมและวิถีชีวิตสิทธิมนุษยชน และสุจริตชนแล้วนั้น สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ กระบวนการในการไปถึงเป้าหมายซึ่งต้องอาศัยการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างความตระหนัก และความสำนึกในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา และการยกระดับสังคมไทยของประชาชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องมีการทุ่มเททั้งร่างกายและแรงใจอย่างจริงจังและต่อเนื่อง แม้จะมีข้อจำกัดในด้านต่างๆ เช่น งบประมาณ บุคลากร แต่หากว่าเราได้มองข้ามหรือก้าวผ่าน และมีความเชื่อว่าสิ่งดีงามที่ใดกระทำต่อสังคมไทยนั้นจะนำมาซึ่งการร่วมแรงร่วมใจของทุกๆ คน ในสังคมไทยก็จะเป็นแรงบันดาลใจ และกระบวนการที่ปราศจากสิ่งใดมาจุดรั้งในอุดมการณ์ในการสร้างสรรค์สิ่งดีงามในสังคม^๗ กระบวนการที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่างๆ ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอน โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในองค์การโดยตระหนักถึงความสามารถ ความถนัดและความมุ่งมั่น ด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การควบคู่ไปด้วย องค์การจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนด^๘ การดำเนินงานตามลำดับขั้นประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ และการควบคุม เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์โดยอาศัยคนและทรัพยากรอื่น^๙ ภาระหน้าที่ของบุคคลใดๆ ที่ปฏิบัติตนเป็นผู้บริหารที่จะต้องเข้ามาทำหน้าที่จัดระเบียบ และดำรงไว้ซึ่งสภาพภายใน (ทั้งที่เป็นคน วัสดุ เงินทุน ฯลฯ) ของกลุ่มหรือหน่วยงาน เพื่อให้กลุ่มดังกล่าวสามารถทำงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๐}

การบริหารเป็นเรื่องของการนำเอากฎหมายและนโยบายต่างๆ ไปปฏิบัติให้เกิดผล ซึ่งเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะทำงานด้วยความเต็มใจ ด้วยความเที่ยงธรรมและอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้^{๑๑} ศาสตร์ที่ต้องใช้ศิลป์และเทคนิคอย่างสูงเพื่อการวินิจฉัยตัดสินใจในกระบวนการวางแผน และการควบคุมการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพต่องานนั้น^{๑๒} การจัดการหรือการควบคุมกิจการต่างๆ ของรัฐ เช่น การบริหารการเงินของมูลนิธิ การบริหารกิจการภาษี การ

^๗ สุทิน นพเกตต์, สิทธิมนุษยชนศึกษา ยุทธศาสตร์สู่การสร้างนวัตกรรม วิถีชีวิตสิทธิมนุษยชนและสุจริตชน, (กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, ๒๕๔๙), หน้า ๕๑.

^๘ อานูภาพ อิทธิบันลือ, ปันดาวให้เป็นดาวรุ่ง, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๑), หน้า ๗.

^๙ ธนจรัส พูนสิทธิ์, การจัดการองค์การและการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก, ๒๕๔๑), หน้า ๒๐.

^{๑๐} ประยุทธ์ เจริญสวัสดิ์, การบริหารงานบุคคล, (กรุงเทพมหานคร: กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๐), หน้า ๓.

^{๑๑} พิทยา บวรวัฒนา, การบริหารเชิงบูรณาการ (นนทบุรี: สำนักงานข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๖), หน้า ๒.

^{๑๒} ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๗), หน้า ๙.

บริหารกิจการแพทย์ การบริหารที่ดินรกร้างว่างเปล่า การบริหารการก่อสร้าง การบริหารกิจการอุตสาหกรรม และอื่นๆ ที่เป็นงานที่เรียกกันในปัจจุบันว่า รัฐประศาสนศาสตร์^{๑๓} การกำหนดแนวทางหรือนโยบาย การสั่งการ การอำนวยการ การสนับสนุน และการตรวจสอบ ให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ^{๑๔} กระบวนการทางสังคมซึ่งพิจารณาได้เป็น ๓ ทาง^{๑๕} คือ

๑) ทางโครงสร้าง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชาตามลำดับขั้นตอนของสายบังคับบัญชา

๒) ทางหน้าที่ เป็นขั้นตอนของหน่วยงานที่ระบุหน้าที่ บทบาท ความรับผิดชอบ และเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย

๓) ทางปฏิบัติ เป็นกระบวนการบริหารดำเนินการในสถานการณ์ที่บุคคลต่อบุคคลกำลังมีปฏิสัมพันธ์หรือร่วมทำปฏิริยาเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน

การปกครอง รักษาดูแล และการดำเนินอาศัยปัจจัยต่างๆ อันได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของที่เป็นอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน ส่วนผู้บริหาร คือการที่ทำให้คนตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป มาร่วมกันทำงานและให้งานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และเนื่องจากผู้บริหารเป็นที่เพ่งมอง เป็นแบบอย่างของผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนบุคคลทั่วไป^{๑๖} การบริหารหรือการจัดการ คือกระบวนการอย่างหนึ่งภายในองค์การ ซึ่งมีลำดับการทำงานเป็นขั้นตอนมีกลุ่มบุคคลเป็นกลไกสำคัญในการบริหารงาน มีเงินทุน เครื่องจักร และวัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ เป็นองค์ประกอบด้วย^{๑๗} กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาทำงานร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่างรวมกัน โดยประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ^{๑๘} ดังนี้

(๑) บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป

(๒) ต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน

(๓) ต้องมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการกระทำร่วมกันเด่นชัด

^{๑๓}วิบูลย์ ไทวณะบุตร, **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒), หน้า ๑.

^{๑๔}มัลลิกา ต้นสอน, **การจัดการยุคใหม่**, (กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด, ๒๕๔๔), หน้า ๑๐.

^{๑๕}วัชร บุรณสิงห์, **การบริหารหลักสูตร**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓), หน้า ๙.

^{๑๖}ฉลอง มาปรีดา, **คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์, ๒๕๓๗), หน้า ๗-๘.

^{๑๗}ธีรวิมล บุญยโสภณ และวีระพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์, **องค์การและการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร: อักษรปริทรรศน์, ๒๕๓๔), หน้า ๑๒.

^{๑๘}บรรจบ เนียมมณี, **หลักการบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๓), หน้า ๒๖๑.

(๔) วัตถุประสงค์นั้นๆ ต้องตรงกันในหมู่บุคคลผู้ร่วมกระทำการ

การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล องค์กร หรือประเทศ หรือการจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์กร^{๑๙}

การบริหารจัดการ (Management Administration) เป็นการบริหารการพัฒนา (Development Administration) แม้กระทั่งการบริหารการบริการ (Service Administration) แต่ละคำมีความหมายคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกัน ที่เห็นได้อย่างชัดเจนมีอย่างน้อย ๓ ส่วน คือ

๑) ล้วนเป็นแนวทางหรือวิธีการบริหารงานภาครัฐที่หน่วยงานของรัฐ และ/หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนำมาใช้ในการปฏิบัติราชการ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ

๒) มีกระบวนการบริหารงานที่ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอน คือการคิด (Thinking) หรือการวางแผน (Planning) การดำเนินงาน (Action) และการประเมินผล (Evaluating)

๓) มีจุดหมายปลายทาง คือ การพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงเพิ่มขึ้น สำหรับส่วนที่แตกต่างกัน คือ แต่ละคำมีจุดเน้นต่างกัน กล่าวคือการบริหารจัดการเน้นเรื่องการนำแนวคิดการจัดการของภาคเอกชนเข้ามาในการบริหารราชการ เช่น การมุ่งหวังผลกำไร การแข่งขัน ความรวดเร็ว การตลาด การประชาสัมพันธ์ การจูงใจด้วยค่าตอบแทน การลดขั้นตอน และการลดพิธีการ เป็นต้น ในขณะที่การบริหารการพัฒนาให้ความสำคัญเรื่องการบริหาร รวมทั้งการพัฒนานโยบาย แผนงาน โครงการ (Policy, Plan, Program, Project) หรือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐ ส่วนการบริหารการบริการเน้นเรื่องการอำนวยความสะดวก และการให้บริการแก่ประชาชน กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างร่วมกัน^{๒๐} เป็นศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับบุคคลอื่น^{๒๑} โดยเป็นการขับเคลื่อนงานภายในองค์กรให้เกิดไปข้างหน้า โดยอาศัยผู้อื่นด้วยการเป็นผู้นำการแนะแนว และการกระตุ้นความเพียรของผู้อื่นเพื่อสู่เป้าหมายขององค์กร และยังรวมไปถึงการให้กำลังใจการสื่อสาร การวางแผน และการจัดการ^{๒๒}

^{๑๙} บุญทัน ดอกไธสง, **การจัดองค์การ**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย, ๒๕๓๗), หน้า ๑.

^{๒๐} Simon A Herbert, **Public Administration**, (New York: Alfricod A Kuopf, 1966), p. 3.

^{๒๑} Campbell f Roald, **Introduction to Educational Administration**, (Boston: Allyn and Bacon, 1997), p. 6.

^{๒๒} Don Hellriegel. **Management Survival**. Kit, 2nd ed, (California: Science Research Associates Inc, 1995), p. 3.

ส่วนข้อกำหนดมาตรฐานการจัดการจัดบริการในสถานประกอบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเป็นมาตรฐานขั้นต้นของแหล่งท่องเที่ยวมีเกณฑ์ตัวชี้วัดที่ใช้เป็นแนวทางในการตรวจประเมินมาตรฐาน ประกอบด้วย ๗ องค์ประกอบ ๔๔ ตัวชี้วัดได้แก่

- องค์ประกอบที่ ๑ การวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว
- องค์ประกอบที่ ๒ ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว
- องค์ประกอบที่ ๓ การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
- องค์ประกอบที่ ๔ การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
- องค์ประกอบที่ ๕ การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพบริการในแหล่งท่องเที่ยว
- องค์ประกอบที่ ๖ การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว
- องค์ประกอบที่ ๗ การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ^{๒๓}

มีดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ การวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย ๖ ตัวชี้วัด ดังนี้

- ๑. มีการจัดตั้งคณะทำงานของผู้รับผิดชอบเพื่อการบริหารงานของแหล่งท่องเที่ยว
- ๒. มีการนำวิสัยทัศน์และทิศทางการบริหารแหล่งท่องเที่ยวไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน
- ๓. มีการวางแผนการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว
- ๔. มีการวางกำลังคนที่เพียงพอกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- ๕. มีการติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง
- ๖. มีการประเมินผลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นประจำ

องค์ประกอบที่ ๒ การบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย ๘ ตัวชี้วัด ดังนี้

- ๑. มีการจัดสรรพื้นที่ความรับผิดชอบของแหล่งท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน
- ๒. มีการจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สามารถดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว
- ๓. มีการให้ชุมชน สมาคมและชมรม มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม
- ๔. มีการจัดภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่
- ๕. มีการพัฒนา หรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง
- ๖. มีข้อบังคับขอแหล่งเที่ยวนั้นๆอย่างมีประสิทธิภาพ

^{๒๓} กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, “การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว”, มาตรฐานการท่องเที่ยวไทย มทท. ๖๑๕, (๒๕๕๘): ๔.

๗. มีการบันทึกภาพของแหล่งท่องเที่ยวไว้เป็นข้อมูล เพื่อความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

๘. กำหนดจุดคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่างๆไว้อย่างชัดเจน เช่น ด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมวิถีชีวิต อาหาร และกิจกรรมต่างๆ

องค์ประกอบที่ ๓ การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย ๕ ตัวชี้วัด ดังนี้

๑. มีการจัดเตรียมเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับการเข้าถึงยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างปลอดภัย

๒. มีการจัดเก็บข้อมูลหรือแสดงภาพรวมทั้งกำหนดบริเวณที่นักท่องเที่ยวสามารถชมแหล่งท่องเที่ยวชัดเจน

๓. มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของวัน หรือฤดูกาล

๔. มีการจัดให้มีพาหนะไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก

๕. มีการแสดงข้อมูลข่าวสารในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก

องค์ประกอบที่ ๔ การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ประกอบด้วย ๙ ตัวชี้วัด ดังนี้

๑. จัดให้มีการบริการด้านอาหาร และเครื่องดื่มที่สะอาดและถูกสุขลักษณะในแหล่งท่องเที่ยว

๒. จัดให้มีห้องน้ำ/สุขาที่สะอาดถูกสุขลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว

๓. จัดให้มีระบบเตือนภัย หรือระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

๔. มีการจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการ

๕. มีการจัดสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยว

๖. มีการจัดการด้านที่พักผ่อนที่วอย่างเหมาะสม สำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ม้านั่ง ศาลาพักผ่อน

๗. มีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ สาธารณะที่เพียงพอต่อการนักท่องเที่ยว

๘. มีการจัดการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

๙. มีการจัดการขยะและการบำบัดของเสีย

องค์ประกอบที่ ๕ การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย ๗ ตัวชี้วัด ดังนี้

๑. มีการพัฒนาบุคลากรด้านการให้บริการทางการท่องเที่ยว

๒. มีการจัดให้มีการอบรมด้านภาษาต่างประเทศให้กับเจ้าหน้าที่ และผู้เกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยว

๓. มีการจัดให้มีพนักงานบริการข้อมูล ประชาสัมพันธ์ ที่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว
๔. มีการพัฒนาช่องทางการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
๕. มีข้อบังคับด้านการแต่งกาย และบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการอย่างชัดเจน
๖. มีการดูแลการให้บริการให้เป็นไปตามมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดไว้
๗. มีการประเมินคุณภาพการให้บริการ

องค์ประกอบที่ ๖ การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ๕ ตัวชี้วัด ดังนี้

๑. จัดให้มีการประชุมระหว่างผู้รับผิดชอบกับภาคีการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว

๒. จัดให้มีการควบคุมดูแลให้กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อท้องถิ่น

๓. มีการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้กับชุมชนในท้องถิ่น

๔. มีการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนในท้องถิ่น

๕. มีคำชี้แจงขอบเขต และข้อจำกัดการจัดการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว

องค์ประกอบที่ ๗ การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ประกอบด้วย ๔ ตัวชี้วัด ดังนี้

๑. จัดให้มีการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๒. จัดให้มีกิจกรรมรณรงค์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยว

๓. จัดให้มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยว

๔. จัดให้มีการประเมินผลทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง^{๒๔}

ส่วนองค์การ (Organization) นั้นเป็นหน่วยทางสังคมที่ประกอบด้วยบุคคลหลายคนที่อยู่ร่วมกันเพื่อกระทำการหนึ่งสิ่งใดให้บรรลุเป้าหมาย องค์การจึงมีความเคลื่อนไหวมีพฤติกรรมและมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบไปมาระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกองค์การ ความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมและวัฒนธรรมของบุคคลในองค์การ ส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์การ จึงทำให้องค์การที่ต้องการความเจริญก้าวหน้าและเจริญเติบโตในอนาคตจำเป็นต้องมีการวางแผน เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์การให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารองค์กร พยายามแสวงหาแนวคิดเทคนิคที่จะช่วยฟื้นฟูองค์กร ปรับปรุงพัฒนาองค์กร สร้าง

^{๒๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓-๕.

สมรรถนะให้แก่องค์กรในการที่ปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง แนวคิดการพัฒนาองค์กรได้ถูกนำไปประยุกต์ใช้เพื่อมุ่งการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมขององค์กร ช่วยส่งเสริม และสนับสนุนให้โครงการพัฒนาองค์กรบรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้จะต้องพยายามหลีกเลี่ยงหรือขจัดปัญหาที่เกิดขึ้นให้หมดไปแล้ว ยังจะต้องคำนึงถึงมาตรการที่จะช่วยผลักดันโครงการให้ประสบความสำเร็จ มาตรการสำคัญซึ่งผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาองค์กรควรใช้เป็นแนวทางประกอบการดำเนินงาน^{๒๕} ได้แก่

๑) การได้รับความสนับสนุนจากฝ่ายบริหารในระดับสูง การพัฒนาองค์กรจะมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จได้ ถ้าผู้บริหารระดับสูงมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาองค์กรอย่างแท้จริง รวมทั้งมีความรู้ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์เป็นอย่างดี ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารในเรื่องเป้าหมายที่แท้จริงของการพัฒนาองค์กร ซึ่งมุ่งประโยชน์และความเจริญก้าวหน้าขององค์กรโดยส่วนรวมก็จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารระดับสูงสนับสนุนและเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาองค์กรต่อไป

๒) การได้รับความร่วมมือร่วมใจและสนับสนุนจากสมาชิกในองค์กรทุกระดับและทุกฝ่าย ความร่วมมือร่วมใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกในองค์กรได้รับการอบรมชี้แจงให้มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดของการพัฒนาองค์กร มีความรู้ความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการนำแนวความคิดการพัฒนาองค์กรมาประยุกต์ใช้ ตลอดจนสามารถตระหนักถึงความสำคัญของตนในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งขององค์กรที่มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการพัฒนาองค์กร

๓) ก่อนเริ่มโครงการพัฒนาองค์กรควรจัดให้มีประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาองค์กรทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแก่สมาชิกในองค์กร ทั้งนี้เป็นระดับผู้บริหารและระดับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ ถ้าทุกฝ่ายต่างมีความรู้และความเข้าใจตรงกัน ความรู้สึกในเชิงต่อต้านก็จะลดน้อยลง หากเป็นไปได้ควรจะมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับสมาชิกอย่างต่อเนื่อง ทั้งก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินการ และหลังการเปลี่ยนแปลงแล้ว เพื่อให้สมาชิกให้ความร่วมมือและสนับสนุนทุกขั้นตอน

๔) ก่อนการวางแผน และลงมือปฏิบัติควรจะต้องมีการตรวจวินิจฉัยปัญหาขององค์กรอย่างเป็นระบบ เพื่อค้นหาสาเหตุ และผลกระทบอันเกิดปัญหาเหล่านั้น

๕) เมื่อมีการตัดสินใจดำเนินการพัฒนาองค์กรแล้วผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะต้องมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง กล่าวคือจะต้องมีความเข้าใจในการพิจารณาเลือกใช้เทคนิคการพัฒนาองค์กรได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งจะต้องมีความรู้ความสามารถที่จะดำเนินการตามขั้นตอนของการพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

^{๒๕} สุนันทา เลานันท์, การพัฒนาองค์กร, (กรุงเทพมหานคร: ซีวีแอลการพิมพ์, ๒๕๕๓), หน้า ๒๒๓.

๖) เมื่อโครงการดำเนินไปได้ระยะหนึ่ง ควรได้มีการติดตามและประเมินผลเพื่อจะได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามขั้นตอนของโครงการ ซึ่งจะทำให้สามารถดำเนินการแก้ไขได้ทันที่

การพัฒนาองค์การมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นจนสามารถสรุปได้ ๘ ประการ^{๒๖} ดังต่อไปนี้

๑) การพัฒนาองค์การเปลี่ยนแปลงจากการเป็นสาขาจำกัดอยู่เฉพาะองค์การทางธุรกิจและอุตสาหกรรม ไปเป็นสาขาเปิดกว้างกับองค์การ หมายความว่า แต่ก่อนการพัฒนาองค์การเป็นแนวคิดและวิธีการที่ใช้กับองค์การธุรกิจและอุตสาหกรรม

๒) การพัฒนาองค์การเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนารูปแบบของการบริหารที่เห็นว่าดีที่สุดจากแม่แบบรุ่นบุกเบิก

๓) การพัฒนาองค์การเปลี่ยนแปลงจากการยึดค่านิยมประชาธิปไตย ไปยึดค่านิยมที่สามารถปฏิบัติได้จริงในแต่ละองค์การ

๔) การพัฒนาองค์การเปลี่ยนแปลงจากการเป็นสาขาซึ่งอาศัยการฝึกอบรมในห้องปฏิบัติการ การสำรวจข้อมูลและการป้อนข้อมูลย้อนกลับ และการใช้แม่แบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นหลักไปเป็นสาขาที่อาศัยเทคนิคในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมซึ่งมีลักษณะที่กว้างขวางมากกว่า

๕) ที่ปรึกษาในการพัฒนาองค์การเปลี่ยนบทบาทของตัวเองไปสู่ฐานะผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาองค์การ ซึ่งสามารถปฏิบัติงานได้จริงมากขึ้น

๖) การพัฒนาองค์การเปลี่ยนแนวคิดเดิมจากการให้ผู้เชี่ยวชาญหรือที่ปรึกษาเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงมาเป็นผู้บริหารเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากมีอำนาจในการตัดสินใจและมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงโดยตรง ผิดกับที่ปรึกษาซึ่งไม่มีอำนาจ จึงมีโอกาสก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้น้อยกว่าผู้บริหาร

๗) การพัฒนาองค์การเปลี่ยนแปลงบทบาทของที่ปรึกษาจากเฉพาะที่ทำงานกับผู้บริหาร มาทำงานร่วมกันกับทั้งผู้บริหารและสมาชิกทุกระดับในองค์การ

๘) การพัฒนาองค์การเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของตัวเองจากเดิมที่ดูเหมือนจะเป็นเพียงชื่อที่ชวนให้เข้ารับการฝึกอบรมมาเป็นหน้าที่ซึ่งมีอำนาจและเป็นทางการมากขึ้น ซึ่งหมายความว่า การพัฒนาองค์การสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีต่อองค์การได้จริงๆ และการพัฒนาองค์การมีหลักการและตัวความรู้เป็นของตัวเองมากขึ้น

^{๒๖} Warren W. Burke, *Organization Development in Transition*, (Reading Mass: Addisonwesley Publishing, Co., Inc., 1976), p. 22.

การบริหาร หมายถึง กระบวนการประสานกิจกรรมหรืองานต่างๆ เข้าด้วยกันทำให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้การดำเนินงานของคนอื่น^{๒๗} การบริหาร (Administration) หมายถึง กิจกรรมของกลุ่มบุคคลที่ร่วมมือแรงร่วมใจกันปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน^{๒๘} หน้าที่งานบริหารที่เป็นมาตรฐานการศึกษาที่จะต้องทำหน้าที่โดยผู้บริหารงาน จำนวน ๕ ประการ ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านควบคุม^{๒๙} เป็นต้น

สรุปได้ว่า ผู้บริหารองค์การพยายามแสวงหาแนวคิดเทคนิคที่จะช่วยฟื้นฟูองค์การ ปรับปรุงพัฒนาองค์การ มาตรฐานขั้นต้นของแหล่งท่องเที่ยวที่มีเกณฑ์ตัวชี้วัดที่ใช้เป็นแนวทางในการตรวจประเมินมาตรฐาน ประกอบด้วย ๗ ได้แก่ การวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพบริการในแหล่งท่องเที่ยว การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ สร้างสมรรถนะให้องค์การในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง แนวคิดการพัฒนาองค์การได้ถูกนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อมุ่งการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมขององค์การในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคน และการเปลี่ยนแปลงองค์การในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงาน การที่จะช่วยส่งเสริม และสนับสนุนให้โครงการพัฒนาองค์การบรรลุเป้าหมาย มาตรการสำคัญซึ่งผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาองค์การควรใช้เป็นแนวทางประกอบการดำเนินงานได้แก่ การได้รับความสนับสนุนจากฝ่ายบริหารในระดับสูง การได้รับความร่วมมือร่วมใจ และสนับสนุนจากสมาชิกในองค์การทุกระดับและทุกฝ่าย

๒.๑.๒ วัตถุประสงค์เพื่อการบริหารการท่องเที่ยว

การบริหารองค์การเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลานาน ต้องใช้ความเพียรพยายาม และความรู้ความสามารถทั้งยังต้องได้รับการยอมรับว่าเป็นภารกิจขององค์การ ซึ่งสมาชิกทุกคนต้องให้ความร่วมมือจึงจะดำเนินการพัฒนาองค์การได้ การพัฒนาองค์การมีวัตถุประสงค์มุ่งช่วยเหลือองค์การและสมาชิก^{๓๐} ดังต่อไปนี้

^{๒๗} Robbins Stephen, **Management**, (New Jersey: Prentice Hall International, 2002), p. 6.

^{๒๘} Herbert Simon, **Administration Behavior**, (New York: The macmillan Company, 1947), p. 3.

^{๒๙} ศิริวรรณ เสรีรัตน์, **ทฤษฎีองค์การ : ฉบับมาตรฐาน**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๕.

^{๓๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๗.

๑) เพื่อพัฒนาปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงองค์การให้ทันสมัย ให้องค์การมีระบบที่สามารถยืดหยุ่นปรับให้เหมาะสมกับสภาพงานในลักษณะหลุดพ้นจากระเบียบปฏิบัติซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการตัดสินใจที่ดี

๒) เพื่อเพิ่มการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยส่งเสริมให้มีการรวมพลัง คิดค้นหาเทคนิคกลไกในการปรับปรุงขององค์การอย่างต่อเนื่อง โดยการวางกฎระเบียบในการวิเคราะห์การทำงาน การจัดสรรทรัพยากร ตลอดจนสร้างวิธีการที่จะป้อนข้อมูลย้อนกลับในขณะที่ยังดำเนินการและหน่วยกำลังปฏิบัติงาน

๓) เพื่อมุ่งช่วยองค์การให้สามารถตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติงานไว้สูง และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้นั้นได้อย่างดีที่สุดตามมาตรฐาน

๔) เพื่อส่งเสริมให้มีทัศนคติแบบร่วมมือร่วมใจต่อการแก้ไขปัญหาขององค์การร่วมกันในขณะเดียวกัน ก็มุ่งลดทัศนคติแบบแข่งขันซึ่งตึงเครียดในระหว่างหน่วยงานที่ต้องพึ่งพาอาศัย

๕) เพื่อประสานเป้าหมายส่วนบุคคลและเป้าหมายขององค์การเข้าด้วยกัน โดยส่งเสริมให้บุคคลในทุกระดับชั้นขององค์การได้วางแผนการปฏิบัติงานโดยมุ่งยึดถือเอาเป้าหมายหลักหรือวัตถุประสงค์รวมขององค์การเป็นแนวทาง

๖) เพื่อเพิ่มสัมพันธภาพให้ดียิ่งขึ้นระหว่างหน่วยงานภายในองค์การ รวมตลอดถึงระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาในทุกระดับชั้นขององค์การด้วย

๗) เพื่อจัดอุปสรรคขัดแย้งเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารข้อความระหว่างบุคคลและกลุ่มคนทั้งในแนวราบและแนวตั้ง

๘) เพื่อนำองค์การไปสู่การจัดองค์การที่มีการตัดสินใจที่มีพื้นฐานมาจากฐานข้อมูลมากกว่าคำนึงถึงอำนาจตามบทบาทในตำแหน่งหน้าที่การงาน

๙) เพื่อมุ่งเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมที่ล้าสมัยและเป็นตัวถ่วงความเจริญขององค์การให้เป็นแรงผลักดันหรือตัวเสริมสร้างวิธีการแก้ไขปัญหาที่ดี

๑. แนวคิดการบริหารแบบดั้งเดิม

แนวคิดการบริหารจัดการแบบดั้งเดิม (Classical Management Approach) เป็นทัศนะการบริหารโดยมุ่งที่ประสิทธิภาพขององค์การ ซึ่งจะเพิ่มความสำเร็จ เซอร์วิน (Chrto) หรือเป็นทฤษฎีการบริหารจัดการที่มุ่งที่องค์การ โดยส่วนรวมตลอดจนวิธีการปรับปรุง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลหลักสำคัญของแนวคิดนี้มี ๒ ประเด็น คือ

๑) มุ่งประสิทธิภาพ (Efficiency) ความสามารถในการผลิตผลลัพธ์ที่ต้องการด้วยการใช้ต้นทุนสำหรับทรัพยากรต่ำสุด

๒) มุ่งประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ความสามารถขององค์การในการสร้างให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งในบางครั้งไม่ได้คำนึงถึงปริมาณของทรัพยากรที่ใช้ในกระบวนการบริหารจัดการ ซึ่งแนวคิดแบบดั้งเดิมนี้อาจจะประกอบไปด้วยการบริหารในแบบต่างๆ ดังนี้

(๑) การบริหารจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) เป็นทัศนะการจัดการ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้ (ศาสตร์) โดยใช้หลักเหตุผลทางวิทยาศาสตร์เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร ความเชี่ยวชาญในการทำงาน และการผลิตจำนวนมาก ซึ่งประกอบด้วย (๑) กฎของการเคลื่อนไหวและเครื่องมือการทำงานที่มีมาตรฐาน (๒) การคัดเลือกและการฝึกอบรมแรงงานอย่างระมัดระวัง และ (๓) การให้การสนับสนุนการบังคับบัญชาแรงงานที่เหมาะสม^{๓๑)} การบริหารจัดการแบบวิทยาศาสตร์ถือว่า เป็นการบริหารจัดการแบบดั้งเดิม (Classical Management) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดนี้ได้แก่ เฟรดเดอริค, เฮนรี, และลีเลียน (Frederick W.Taylor Henry Gantt Frank and Lillian Gibreth & Harrington Emerson)

(๒) การบริหารจัดการแบบระบอบราชการ (Bureaucracy) เป็นรูปแบบขององค์การที่ใช้หลักเหตุผล (Logic) และประสิทธิภาพ (Efficient) โดยยึดอำนาจหน้าที่ตามกฎระเบียบ (order) ตรรกวิทยา (เหตุผล) และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย (Legitimate authority) หรือเป็นรูปแบบขององค์การในอุดมคติ ซึ่งกำหนดโดยนักสังคมวิทยาชาวอเมริกัน ชื่อ แม็ก เวเบอร์ (Max Weber)^{๓๒)}

(๓) การบริหารจัดการเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Management Approach) เป็นทัศนะการบริหารที่มุ่งที่การเพิ่มความสำเร็จในองค์การ โดยมุ่งที่บุคคลภายในองค์การ^{๓๓)} หรือเป็นทัศนะความเป็นผู้นำ ซึ่งระบุถึงสิ่งที่ผู้นำควรทำและสิ่งที่ผู้นำควรเลี่ยง^{๓๔)} หรือเป็น

^{๓๑)} Schermerhorn, John R. Jr., **Management**, 5th Edition, (USA: John Wiley & Sons, 1999), p. 8.

^{๓๒)} Ibid, p. 1.

^{๓๓)} Ibid, p. 550.

^{๓๔)} Bateman.Thamas. S. & Scott A. Snell, **Management: Building Competitive Advantage**, 4th Edition, (Boston: Lwin McGraw-Hall., 1999), p. 1.

แนวคิดด้านการบริหารจัดการ ซึ่งมุ่งที่ลักษณะและผลกระทบของแต่ละบุคคล และพฤติกรรมกลุ่มในองค์กร

(๔) การบริหารจัดการเชิงปริมาณ (The Quantitative Management Approach) เป็นแนวคิดการบริหารจัดการซึ่งนำเทคนิคทางคณิตศาสตร์ เครื่องมือสถิติ และข้อมูลเพื่อช่วยในการแก้ปัญหาการบริหาร การศึกษาเรื่องนี้มีความเชื่อเกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบวิทยาศาสตร์ในการวัด และการใช้สูตรคณิตศาสตร์เพื่อการแก้ปัญหาต่างๆ ตัวอย่างเช่น ผู้บริหารฝ่ายอุตสาหกรรมใช้เทคนิคในการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การพัฒนาตลาดในอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น อุตสาหกรรมเหล็ก การทอผ้า การค้าปลีก การขนส่ง การดูแลรักษาอนุรักษ์ ฯลฯ

(๕) องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) องค์กรซึ่งปฏิบัติการณ์อย่างดีในการริเริ่มสร้างสรรค์ (Creating) การได้มหรือครอบครอง (Acquiring) และการถ่ายทอด (Transferring) ความรู้และการปรับพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อความรู้ใหม่ๆ (New Knowledge)^{๓๕} องค์กรการเรียนรู้จะเน้นการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ การทดลองแนวความคิดใหม่ๆ การเรียนรู้จากประสบการณ์ และข้อมูลในอดีตการเรียนรู้จากประสบการณ์ของคนอื่น และการโอนถ่ายความรู้อย่างรวดเร็วผ่านองค์กรผู้บริหาร จึงต้องพยายามสร้างองค์การการเรียนรู้ สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และสนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างสมาชิกทั้งหลายขององค์กร ดังนั้นปัจจัยที่สำคัญสำหรับองค์การการเรียนรู้มี ๕ ประการ คือ(๑) การคิดอย่างเป็นระบบ (Systems Thinking) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) (๒) ความท้าทายของโมเดลระดับความสามารถของสมอง (Challenging of Mental Models) ในการแก้ปัญหา (๓) การเรียนรู้เป็นจริง (Team Learning) และ (๔) ความเชี่ยวชาญส่วนตัว (Personal Mastery) อย่างไรก็ตามผู้บริหารในยุคปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่างๆ อย่างต่ำ ๔ ประการ คือ(๑) การเป็นโลกรไร้พรมแดนหรือโลกาภิวัตน์ (Globalization) (๒) การขยายตัวเพิ่มขึ้นของผู้หญิงที่เข้ามาเป็นผู้บริหาร (๓) ความจำเป็นของการรักษาทักษะให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา และ (๔) ความสามารถในการปรับตัวที่เกิดการเคลื่อนไหวระหว่างงานกับองค์กร ทำให้ผู้บริหารของทุกองค์กรจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วตามการเปลี่ยนแปลงของโลกที่กำลังเกิดขึ้น ดังนั้น การศึกษาและการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการของผู้บริหาร และการเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรต่างๆ จึงมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น^{๓๖}

สรุปได้ว่า แนวคิดการบริหารแบบดั้งเดิม หมายถึง การบริหารที่มององค์กรโดยภาพรวมเป็นการสร้างองค์กรให้ทันสมัยอยู่เสมอและความทันสมัยก็มักจะควบคู่ไปด้วยประสิทธิภาพและ

^{๓๕} Ibid, p. 554.

^{๓๖} ขาญชัย เจนครองธรรม, **หลักและทฤษฎีการบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สยามรัตนฟิล์ม, ๒๕๔๕), หน้า ๓๙๕-๔๑๔.

ประสิทธิผลเป็นการบริหารที่คอยรองรับสภาวะการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดในยุคปัจจุบันได้อย่างดีเยี่ยม ทฤษฎียุคนี้ประกอบด้วยแนวคิดการบริหารองค์การ ๒ รูปแบบ ได้แก่ การบริหารเชิงวิทยาศาสตร์และระบบการบริหารจัดการ ซึ่งการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์จะมุ่งเน้นงานและผลของงานเป็นสำคัญส่วนระบบการบริหารจัดการจะมุ่งเน้นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างการบริการทั้งหมดที่ส่งผลต่องานเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกทางการบริหารในยุคดั้งเดิมสมัยการปฏิวัติทางอุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มผลผลิตในการทำงาน โดยหลักการพื้นฐานประกอบด้วยการค้นหา วิธีที่ดีที่สุดในการทำงาน (One best way) ในการทำงานให้สำเร็จลุล่วงตามวิธีการและกระบวนการที่ดีที่สุดที่เรียกว่า ทฤษฎีการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) การศึกษาการบริหารในแง่ของการจัดการ ได้เริ่มต้นเมื่อศตวรรษที่ ๒๐ เช่นกัน โดยกลุ่มบุคคลซึ่งต่อมาได้มีการเรียกว่า “กระบวนการจัดการแบบวิทยาศาสตร์” หรือ “Scientific Management”

๒. แนวคิดและวิวัฒนาการของการบริหาร

การบริหารได้พัฒนามาในสองสายควบคู่กันมาในอดีต การบริหารรัฐกิจหรือรัฐประศาสนศาสตร์มีวิวัฒนาการมาก่อนการบริหารในสายธุรกิจ การบริหารรัฐกิจมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยการปกครองของจีน อินเดีย กรีก อียิปต์โบราณ แต่นักวิชาการสมัยใหม่แบ่งวิวัฒนาการของทฤษฎีการบริหารรัฐกิจออกเป็น ๓ ระยะ

- ๑) การบริหารรัฐกิจควรแยกออกจากการเมือง
- ๒) ข้าราชการประจำพึงดำเนินงานด้วยความรอบคอบ โดยยึดถือความต้องการของประชาชนเป็นหลัก
- ๓) พยายามส่งเสริมให้ประชาชน และข้าราชการได้มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารเพื่อประโยชน์ในการควบคุมการบริหารของรัฐ
- ๔) การบริหารรัฐกิจเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ซึ่งบรรดาข้าราชการพึงแสวงหา ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำคัญของการบริหารรัฐกิจ คือประโยชน์สุขของประชาชน

ระยะกลาง (๑๙๔๕-๑๙๖๘) เป็นยุคที่เน้นการศึกษาเรื่องมนุษย์สัมพันธ์ขบวนการ และหน้าที่ของการจัดการองค์การอุปนัย และกรณีสิ่งแวดล้อมในการบริหารราชการเป็นยุคที่นักวิชาการทางบริหาร ๕ คน คือเบอร์นาร์ด, ไชมอน, โรเบิร์ต, ดีไวท์, และนอร์ตัน (Chester Barnard, Herbert Simon, Robert Dahl, Dwight Waldo and Norton Long) ได้เสนอทฤษฎีและแนวความคิดที่ทำทนายและวิจารณ์ทฤษฎีการบริหารรัฐกิจอย่างมากมายกว้างขวาง เช่น ทฤษฎีของการจัดการธุรกิจ ทฤษฎีรัฐศาสตร์ เป็นต้น

ระยะปัจจุบัน (๑๙๖๘-ปัจจุบัน) เริ่มขึ้นเมื่อได้มีการประชุมสัมมนาทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่มินโนบร็อค (Minnobrook) เดือนกันยายน ๑๙๖๘ โดยนักรัฐประศาสนศาสตร์กลุ่มนี้เรียก

ตัวเองว่า New Public Administration หรือรัฐประศาสนศาสตร์ในความหมายใหม่ เป็นการพัฒนา ทฤษฎีการบริหารรัฐกิจในสายของรัฐกิจในสายของรัฐศาสตร์ โดยมีสาระสำคัญ ๔ ประการ คือ

- ๑) สนใจเรื่องที่สุดคล้องกับความต้องการของสังคม
- ๒) สนใจค่านิยม นั่นคือนักบริหารไม่ควรเป็นกลางทางการเมือง
- ๓) สนใจความเสมอภาคทางสังคม นักบริหารต้องเห็นใจผู้ที่เสียเปรียบในสังคม
- ๔) สนใจเรื่องการเปลี่ยนแปลง นักบริหารต้องเป็นผู้ริเริ่มในการเปลี่ยนแปลง ให้ความ

เสมอภาคทางสังคมประสบผลสำเร็จ

นอกจากนี้ ในยุคปัจจุบันนักวิชาการทางการบริหารยังมุ่งสนใจเรื่องพฤติกรรมศาสตร์ ประยุกต์มากขึ้น เน้นการนำความรู้ทางพฤติกรรมศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน และเน้นการ พัฒนาองค์การเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม

วิวัฒนาการการจัดการอาจแบ่งออกได้เป็น ๔ ระยะ ดังนี้

ระยะที่หนึ่ง การจัดการตามแบบนี้ บางครั้งเรียกว่า Classic School หมายถึง การจัดการที่มีระบบโดยศึกษาหาเหตุผล เพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุดจากการทำงานนั้น วิธีการสำคัญเบื้องต้น ของการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ คือ(๑) พัฒนาหลักการการทำงานให้ดีขึ้น (Develop Principles of Work) (๒) กำหนดมาตรฐานในการทำงาน (Standard of Work) และ (๓) กำหนดเครื่องมือในการ ควบคุมงาน (Control Work)

นักทฤษฎีที่สำคัญในยุคนี้ ได้แก่ เฟรดดิริกเทเลอร์(Frederick W. Taylor) ซึ่งผลงานที่มีชื่อเสียงที่สุดของเทเลอร์ คือ “The Principles of Scientific Management” (การจัดการแบบ วิทยาศาสตร์) หลักสำคัญของการจัดการตามทฤษฎีของเทอร์ คือ

- ๑) พัฒนาระบบการทำงานเป็นแบบวิทยาศาสตร์
- ๒) เลือกคนงานโดยอาศัยวิธีการวิทยาศาสตร์
- ๓) ให้การอบรมการจัดการแบบวิทยาศาสตร์แก่คนงาน

๔) จัดให้มีการประสานสัมพันธ์อย่างดีระหว่างคนงานกับฝ่ายจัดการ Henri Fayol(๑) การวางแผน (to Plan) (๒) การจัดองค์การ (to Organize) (๓) การสั่งการ(to Command) (๔) การ ประสานงาน (to Coordinate) และ (๕) การควบคุม (to Control) นอกจากนี้ ฟาโยลยังได้เสนอ รูปแบบการบริหารในลักษณะของลำดับหน้าที่ต่างๆ แบ่งการดำเนินธุรกิจเป็นกิจกรรมด้านต่างๆ เช่น ด้านเทคนิค ด้านพาณิชย์ ด้านการเงิน ด้านความมั่นคง ด้านการบัญชี และด้านการบริหาร เป็นต้นฟา โยลได้กำหนดหลักการบริหาร ๑๔ ประการ ได้แก่ (๑) การแบ่งงานกันทำ (๒) อำนาจหน้าที่ในการ ทำงาน (๓) ระเบียบวินัย (๔) เอกภาพในการบังคับบัญชา (๕) เอกภาพในการสั่งการ (๖) ประโยชน์ ส่วนบุคคลเป็นรองประโยชน์ขององค์กร (๗) การให้ผลประโยชน์ตอบแทน (๘) การรวมอำนาจ (๙) สายการบังคับบัญชา (๑๐) ระเบียบข้อบังคับและคำสั่ง (๑๑) ความเสมอภาค (๑๒) ความมั่นคงในการ

ทำงาน (๑๓) ความคิดริเริ่ม และ (๑๔) ความสามัคคี Henry L. Gantt เป็นเพื่อนร่วมงานกับ Taylor ในยุคเริ่มต้นต่อมาได้เสนอแนวความคิดทางการบริหารของตนเองเป็นผู้ริเริ่มใช้ระบบแผนภูมิสำหรับการจัดทำตารางเวลาของการผลิต ซึ่งปัจจุบันยังใช้อยู่เรียก “Gantt’s Chart” และได้เสนอต่อการบริการด้านต่างๆ เช่น (๑) คนเป็นปัจจัยสำคัญของการบริหารซึ่งต้องสนใจกระตุ้นให้รู้หน้าที่ของแต่ละคน (๒) การฝึกอบรมเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายจัดการ (๓) การกำหนดภาระหน้าที่การงานเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องจัดทำ (๔) ต้องจัดความสมดุลของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ และ (๕) แผนงานและการควบคุมต้องจัดให้เหมาะสมกับวิธีการและผลงานที่หวังจะได้รับ

การบริหาร จะมีประสิทธิภาพได้เมื่อมีการแบ่งงานตามความถนัดและความเหมาะสม โดยได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารอันมีชื่อเสียง คือ POSDCoRB ไว้ในหนังสือ “Paper on the Sciences of Administration” ซึ่งกระบวนการดังกล่าวประกอบด้วย

P = Planning คือการวางแผน

O = Organizing คือการจัดองค์การ

S = Staffing คือการสรรหาคนเข้าทำงาน

D = Directing คือการอำนวยการ

Co = Co-ordination คือการประสานงานของคนและหน่วยงานต่างๆ

R = Report คือการรายงานผลการปฏิบัติงาน

B = Budgeting คือการจัดทำงบประมาณของหน่วยงาน

ระยะที่สอง การจัดการตามแนวมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation Approach) การจัดการตามแนวมนุษยสัมพันธ์ ได้รับความสนใจมากในตอนปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ซึ่งเป็นช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ การจัดการตามแนวนี้ได้มุ่งพิจารณาในเรื่องความสำคัญของบุคคลในฐานะเป็นองค์ประกอบของการบริหาร พิจารณามุมมองในลักษณะที่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง คือเป็นพลวัต (Dynamic) แทนการพิจารณาในลักษณะเป็นเพียงองค์ประกอบทางกายภาพ (Physical) ขององค์การ ผลการศึกษาในด้านนี้ที่ที่ชื่อเสียงที่สุด คือการทดลองที่เรียกว่า “Hawthorne Experiment” โดย Elton Mayo และคณะ ณ บริษัท Western Electric Company ที่เมืองชิคาโก สหรัฐอเมริกา

ระยะที่สาม การจัดการตามแนวทฤษฎีองค์การสมัยใหม่ (Modern Organization) การจัดการตามแนวนี้บางทีเรียกว่า การจัดการตามแนวโครงสร้าง เกิดขึ้นเพื่อขจัดช่องว่างระหว่างการจัดการตามแนววิทยาศาสตร์เน้นวิธีการหน้าที่การงานและผลผลิตเป็นสำคัญ เน้นการศึกษาองค์การตามรูปแบบ (Format Organization) กับการจัดการตามแนวมนุษยสัมพันธ์ที่เน้นการศึกษาองค์การอรูปนัย (Informal Organization) การศึกษาโดยประสานทั้งสองเข้าด้วยกันโดย Amitai Elzoi เรียกว่า Structuralist Approach โดยมีแนวคิดที่ว่า แม้ว่าการจัดการองค์การเป็นเรื่องยุ่งยากสับสน แต่ก็สามารถแก้ไขได้ ไม่ควรแก้ปัญหาโดยวิธีตัดสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกไป ความยุ่งยากเหล่านี้

ได้แก่ ความขัดแย้งของความต้องการขององค์การกับปัจเจกชน ระหว่างวินัยกับความมีอิสระ ระหว่างความสัมพันธ์ที่เป็นทางการกับไม่เป็นทางการและระหว่างคนงานกับระเบียบวิธีการจัดการ เป็นต้น การศึกษาตามแนวการจัดการแบบโครงสร้างนี้ ได้พิจารณาถึงระบบพฤติกรรมในการทำงาน และองค์การแบบราชการ (Bureaucracy) ตามข้อเสนอของเวปเปอร์ นอกจากนี้ยังได้เน้นถึงการศึกษาในด้านการวินิจฉัยสั่งการ โดยนำความรู้ทางคณิตศาสตร์เชิงปริมาณ (Quantitative) เพื่อช่วยให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล และมีหลักเกณฑ์มากขึ้นในสภาวะการณ์ต่างๆ กัน

ระยะที่สี่ การจัดการตามแนวพัฒนาการบริหาร (Administration Development) แม้ว่าการศึกษาตามแนวการจัดการแผนใหม่จะพยายามแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของทฤษฎีเก่าๆ แล้วก็ตาม แต่ทฤษฎีการบริหารก็ยังไม่สามารถนำไปใช้ได้ในพื้นที่ท้องถิ่นต่างๆ ได้ จึงเกิดแนวการศึกษาใหม่ที่เรียกว่า “การจัดการตามแนวพัฒนาการบริหาร” ขึ้นเพื่อให้สามารถนำไปตอบสนองความต้องการการพัฒนาในประเทศด้อยพัฒนาต่างๆ ที่มีปัญหาความด้อยทางการบริหาร โดยได้เสนอทฤษฎีการบริหารใหม่ๆ ขึ้น ที่มุ่งเน้นให้เกิดการสร้างสรรค์หรือการดัดแปลง และแก้ไขเพื่อก่อให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ขึ้นซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาประเทศ การศึกษาตามแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ตามแนวพัฒนาการบริหารนี้มักเน้นเรื่องการปรับปรุงหรือปฏิรูประบบการบริหารที่มีอยู่ให้ก้าวหน้า และเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ฉะนั้นการศึกษาการบริหารตามแนวนี้จึงมุ่งถึงสภาพของสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งอิทธิพลและข้อจำกัดต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการบริหารที่จะเป็นส่วนช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และเมื่อสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไป การบริหารนั้นก็ต้องปรับปรุงกลไกให้รับกับงานเก่าและงานใหม่ด้วย สิ่งเหล่านี้ช่วยให้เกิดการกระบวนกรพัฒนาบริหารขึ้นเป็นแนวความคิดและทฤษฎีที่สำคัญยิ่งในระบบการบริหารที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

สรุปได้ว่า แนวความคิดและวิวัฒนาการของการบริหาร หมายถึง ลำดับขั้นของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ระบบแนวคิดและทฤษฎีให้เข้ากับยุคสมัย ใกล้เคียงกับการปฏิบัติงานจริงมากที่สุด เพื่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสภาพองค์การ ในสมัยปัจจุบันในสมัยก่อนการบังคับบัญชาถือเอาความคิดของหัวหน้างาน หลักการบริหารเป็นไปโดยปราศจากเหตุผล แต่ใช้หลักความรุนแรง เกรงครัต ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตามคำสั่งของหัวหน้างานอย่างเคร่งครัด โดยไม่คำนึงถึงความคิดเป็นส่วนตัวของแต่ละบุคคล จากการใช้หลักการของแนวความคิดแบบเก่านี้จะเป็นว่าทุกอย่างขึ้นอยู่กับอำนาจสายการบังคับบัญชาจะมาจากเบื้องบนเสมอโดยนายจ้างเป็นผู้ออกคำสั่ง แต่เพียงผู้เดียว ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่มีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นใดๆ การตัดสินใจอยู่ที่ส่วนกลางไม่มีการกระจายอำนาจผู้บังคับบัญชา สมัยเก่ามักจะคิดว่าการจูงใจให้บุคคลทำงานนั้นขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางเศรษฐกิจ คือเงินเพียงอย่างเดียว จึงไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องสวัสดิการ และความปลอดภัยในการดำเนินงานแต่อย่างใด ปัจจุบันทัศนะของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้างเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม นายจ้างมองลูกจ้างในแง่ดีให้ความสำคัญต่อลูกจ้างและมีความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชา นอกจากนี้ยังนำเอาทฤษฎี

เกี่ยวกับการจูงใจมาใช้ประโยชน์ในหลักการเกี่ยวกับแนวความคิดแบบใหม่ ถือว่าบุคคลมีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่ม มีความต้องการและเต็มใจจะทำงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย เปิดโอกาสให้คนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ระบบการควบคุมตนเองการจูงใจคนให้ทำงานไม่ได้ใช้เงินเป็นปัจจัยสำคัญแต่เพียงอย่างเดียว ต้องมีสิ่งจูงใจที่ไม่ใช่ตัวเงินเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งวิวัฒนาการทางการบริหารนี้ เป็นพื้นฐานของการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยเฉพาะ

๓) แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการ

การจัดการบริหารให้ผู้ปฏิบัติงานทราบบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน เพื่อจะได้ทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

๑. กระบวนการบริหารจัดการ

จากการทบทวนเอกสารเกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหาร ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แสดงทัศนะเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการ ไว้ดังนี้

ภารกิจสำคัญในการบริหารมี ๗ ประการ คือ

(๑) การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดโครงการอย่างกว้างๆ ว่ามีอะไรที่จะต้องปฏิบัติตามลำดับ วางแนววิธีปฏิบัติ พร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้น ก่อนลงมือปฏิบัติการ

(๒) การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่างๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดลักษณะ และวิธีการติดต่อสัมพันธ์ตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่สูงต่ำลดหลั่นลงไป

(๓) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับตัวบุคคลของหน่วยงานการบริหารบุคคลดังกล่าว รวมถึงตั้งแต่การแสวงหาคนมาทำงาน การบรรจุ การแต่งตั้ง การฝึกอบรม และการพัฒนาบุคคล การบำรุงขวัญ การเลื่อนชั้น ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากงาน การบำรุงรักษาสภาพของการทำงานได้ดี และมีประสิทธิภาพให้คงอยู่ต่อไป

(๔) การสั่งการ (Directing) หมายถึง การอำนวยการ หรือการวินิจฉัยสั่งการหลังการได้วิเคราะห์ และพิจารณาโดยรอบคอบ รวมทั้งติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นๆ

(๕) การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานงานหรือติดต่อสัมพันธ์กับหน่วยงานย่อย หรือตำแหน่งต่างๆ ในองค์กร เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการทำงานที่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน สามารถทำงานประสานความกลมกลืนกันเพื่อวัตถุประสงค์หลักขององค์กร

(๖) การรายงาน (Reporting) หมายถึง การเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งบนและล่าง เพื่อทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะ สอดคล้องกับการประสานงานอื่น จะเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ตลอดจนเป็นการบำรุงขวัญกำลังใจไปในตัวด้วย

(๗) การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรหรือการทำงานงบประมาณการเงิน วางแผนหรือโครงการในการจ่ายเงิน การบัญชี และการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินโดยรอบคอบและรัดกุม^{๓๗}

หลักการบริหารจัดการของพاولปรับปรุงประยุกต์กับการบริหารราชการในที่สุดได้คำตอบสั้นๆ คือ POSDCoRB ซึ่งหมายถึงกระบวนการบริหาร ๗ ประการ คือ

(๑) P=Planning ซึ่งหมายถึง การวางแผนเป็นการกำหนดโครงการอย่างกว้างๆ ว่าจะทำอะไรบ้าง เพื่ออะไร มีแนวทางปฏิบัติอย่างไร การวางแผนจะต้องทำก่อนการลงมือปฏิบัติ

(๒) O=Organizing ซึ่งหมายถึง การจัดการองค์การ กล่าวคือเป็นการจัดสายงานแบ่งแยกอำนาจการบริหารให้ผู้ปฏิบัติงานทราบบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน เพื่อจะได้ทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

(๓) S=Staffing หมายถึง การจัดหาบุคคล เป็นการบริหารงานทางด้านบุคคล อันได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี การประเมินผลการทำงาน และการให้พ้นจากงาน

(๔) D=Directing หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ บอกทิศทางการทำงาน เสนอแนะวิธีการทำงาน หลังจากที่ได้วิเคราะห์อย่างรอบคอบแล้วว่า ควรจะทำอะไรบ้าง อย่างไร ไปในทิศทางใด

(๕) Co=Coordinating หมายถึง การประสานงาน อันได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานย่อย และบุคคลในตำแหน่งต่างๆ ให้สามารถทำงานร่วมกันได้ ซึ่งอาจจะต้องใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การสื่อสารการกำหนดระเบียบแผนในการทำงาน เป็นต้น

(๖) R=Reporting หมายถึง การรายงาน การทำงานทุกอย่างจะมีการรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปว่าตนเองได้ทำอะไรบ้าง อย่างไร ได้ผลประการใด

(๗) B=Budgeting หมายถึง การจัดทำงบประมาณ ค่าใช้จ่ายให้ถูกต้องเหมาะสมกับกิจกรรม^{๓๘}

^{๓๗} ดิน ปรัชญพฤทธิ, บทบาทของผู้บริหารฝ่ายทรัพยากรบุคคลในการบริหารผู้มีวิมุติสามารถ, (ม.ป.ท. : คณะรัฐฯ, ๒๕๔๘), หน้า ๓๒.

^{๓๘} Gulick L and Urwick. L, *Papers on the Science of Administration*, (New York: Institute of Public Administration, 1973), pp. 18-19.

หลักการบริหารหรือการจัดการนั้น ควรมีความยืดหยุ่นและสามารถประยุกต์ใช้ได้กับนักบริหารทุกระดับในองค์กร เรียกว่า หลักการจัดการสากล ๑๔ ข้อ (Fayol's 14 principle of management) ดังนี้

(๑) หลักการแบ่งงานกันทำ (Division of Work) โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Specialization) ของแต่ละคน

(๒) หลักอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) โดยให้สอดคล้องกับระดับความรับผิดชอบตามตำแหน่งงานนั้น

(๓) หลักระเบียบวินัย (Discipline) พนักงานทุกคนต้องยอมรับและเชื่อฟังในกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับที่องค์กรกำหนดขึ้น

(๔) หลักเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) ในการทำงาน ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนจะต้องรับฟังคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวเท่านั้น

(๕) หลักทิศทางการทำงานอย่างเดียวกัน (Unity of Command) ในการทำงานทุกกลุ่มหรือทุกหน่วยงานในองค์กร ควรดำเนินการภายใต้แผนงานและทิศทางในการทำงานที่ชัดเจนอย่างเดียวกัน

(๖) หลักผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นรองผลประโยชน์ส่วนรวม (Subordination of Individual Interests the General Interest) ในการทำงานผลประโยชน์ขององค์กรต้องมาก่อนผลประโยชน์ส่วนตัว โดยคำนึงถึงความสำเร็จขององค์กรเป็นสำคัญ

(๗) หลักการจ่ายค่าตอบแทนการทำงานที่เป็นธรรม (Remuneration) พนักงานต้องได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรม เหมาะสมกับสภาพค่าครองชีพ และความพอใจสูงสุดของทั้งฝ่ายคนงานและฝ่ายนายจ้าง

(๘) หลักการรวมอำนาจ (Centralization) หมายถึง กรให้มีศูนย์รวมการตัดสินใจและการควบคุมอยู่ที่ส่วนกลาง และให้มีการกระจายอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมสอดคล้องและพอเหมาะกับองค์กรนั้นๆ

(๙) หลักสายการบังคับบัญชา (Scalar Chain) ควรกำหนดลำดับสายของการบังคับบัญชาแต่ละหน่วยงานในองค์กรให้ชัดเจน ลดหลั่นกันไปตามลำดับ จากระดับสูงสุดลงมาถึงระดับต่ำสุดขององค์กร ไม่คลุมเครือหรือก้าวก่ายกัน

(๑๐) หลักของความมีระเบียบ (Order) ทุกสิ่งทุกอย่างควรมีระเบียบแบบแผนการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ที่จะต้องพิจารณาจากคุณสมบัติที่เหมาะสม

(๑๑) หลักความเสมอภาค (Equity) หมายถึง ผู้บริหารควรยึดหลักการจัดการบนพื้นฐานของความยุติธรรม ความมีเมตตากรุณาอยู่ใต้บังคับบัญชาอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยทั่วถึงทั้งองค์กรปราศจากการลำเอียง

(๑๒) หลักความมั่นคง (Stability of Tenure of Personnel) ฝ่ายบริหารควรสร้างความรู้สึกในเรื่องความมั่นคงในหน้าที่การงาน และรักษาพนักงานที่มีคุณภาพไว้กับองค์กร เพื่อลดอัตราการออกจากงานให้น้อยลง

(๑๓) หลักความคิดริเริ่ม (Initiative) เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาขององค์กร

(๑๔) หลักความสามัคคี (Esprit de Corps) ส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพนักงานด้วยการทำงานเป็นทีม และมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เพื่อให้เกิดเอกภาพทั้งองค์กร^{๓๙}

การบริหารงานเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จ มี ๕ ประการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า “POSDC” ดังนี้ คือ

(๑) P คือ Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคต ผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

(๒) O คือ Organizing หมายถึง การจัดองค์กร เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กร มีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ

(๓) S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากรเป็นการสรรหาบุคลากรใหม่ การพัฒนาบุคลากร และการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

(๔) D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และต้องมีภาวะผู้นำ

(๕) C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กร รวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร^{๔๐}

สรุปได้ว่า หลักการบริหารงานโดยทั่วไปทั้งภาครัฐและเอกชน และองค์กรต่างๆ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร หรือการจัดหน่วยงานต่างๆ ภายในองค์กร การสรรหาบุคคลเข้าทำงาน การสั่งการ การประสานงาน การรายงานผลการปฏิบัติงาน การงบประมาณ หลักการเหล่านี้สามารถทำให้องค์กรทุกองค์กรล้วนแล้วแต่ประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ

^{๓๙} Fayol, Henri, *General and Industrial Management*, (London: Pittman & Sons, 1964), p. 39.

^{๔๐} Ibid, pp. 3-4.

๒. การบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์

การบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Management for Results) คือการบริหารโดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ คือความสัมฤทธิ์และเป็นหลักโดยใช้ระบบการประเมินผลงานที่อาศัยตัวชี้วัดเป็นตัวสะท้อนผลงานให้ออกมาเป็นรูปธรรม ซึ่งผลการประเมินจะนำมาใช้ในการตอบคำถามถึงความคุ้มค่าในการทำงาน ใช้แสดงผลต่อสาธารณะและเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดียิ่งขึ้น ผู้ดำเนินการวิจัยได้ศึกษาค้นคว้าสูตรของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานดังภาพที่ ๒.๑ ต่อไปนี้

$$\text{ผลสัมฤทธิ์ (Results)} = \text{ผลผลิต (Outputs)} + \text{ผลลัพธ์ (Outcomes)}$$

แผนภาพที่ ๒.๑ กรอบการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์^{๔๑}

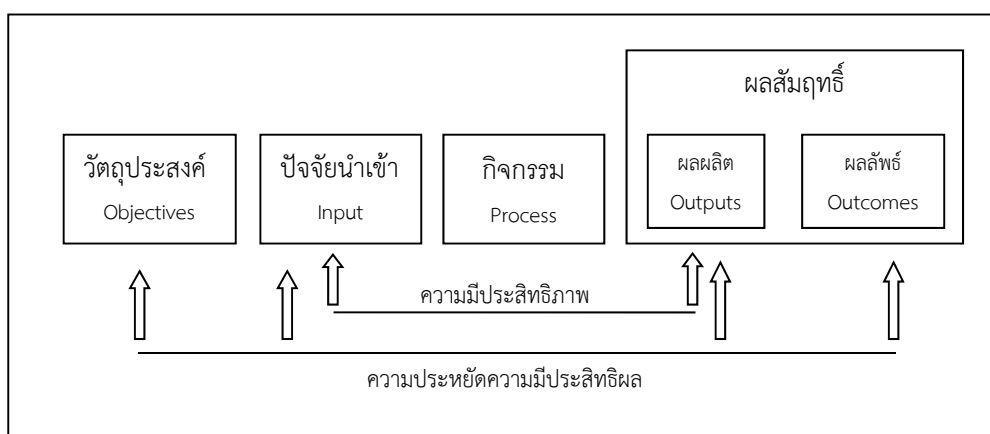
การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์จะเน้นที่ผลลัพธ์ (Outcomes) ของงาน โดยจะให้ความสำคัญกับการกำหนดพันธกิจและวัตถุประสงค์ของโครงการ/งาน เป้าหมายที่ชัดเจน การกำหนดผลผลิตและผลลัพธ์ที่ต้องการของทุกโครงการในองค์การนั้น ให้สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับภารกิจและวัตถุประสงค์ขององค์การ มีการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก (Key Performance indicator : KPI) ivo อย่างชัดเจน เป็นที่เข้าใจของทุกคนในองค์การ การวัดความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานโดยใช้ตัวชี้วัด การยืดหยุ่นในการบริหารและสนับสนุนทรัพยากรแก่ผู้บริหารระดับล่างอย่างเหมาะสม การประเมินผลการปฏิบัติงานและให้ค่าตอบแทนตามผลงาน ตลอดจนจนถึงการปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และตรงตามความต้องการของลูกค้าคือประชาชน

ปัจจัยหลักพื้นฐานที่ทำให้การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ประสบความสำเร็จ คือการมีระบบข้อมูลที่เที่ยงตรงเชื่อถือได้ไม่ว่าจะเป็นระบบข้อมูลตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ทราบความคืบหน้าของการปฏิบัติงานหรือระบบการเงินและบัญชี ที่สามารถให้ข้อมูลแยกรายการ โครงการ เพื่อให้ทราบต้นทุนค่าใช้จ่ายในแต่ละงาน การได้รับข้อมูลที่ถูกต้องจะช่วยให้ผู้บริหารทุกระดับตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นการจัดหาให้ได้ทรัพยากรการบราหรมาด้วยความประหยัด (Economy) คือการใช้ทรัพยากรน้อยที่สุดในการผลิตโดยการใช้ปัจจัยนำเข้า (Input) ซึ่งได้แก่ทรัพยากรในการผลิตด้วยราคาที่ต่ำสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ถือเป็นหลักสำคัญของนักบริหารที่ดี การไม่ประหยัดจะเกิดขึ้นบ่อยครั้งในกรณีของการมีคนงานมากกว่าปริมาณงานหรือใช้อุปกรณ์เครื่องมือที่ราคาแพงหรือเกิดขึ้นบ่อยครั้งในกรณีของการมีคนงานมากกว่าปริมาณงานหรือใช้อุปกรณ์เครื่องมือที่

^{๔๑} สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์, (ม.ป.ท. : ๒๕๔๕), หน้า ๑๔๔.

ราคาแพงหรือคุณภาพสูงเกินความจำเป็น ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) คือการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับผลผลิต (Output) ได้แก่ การสร้างผลผลิตในระดับที่สูงกว่าปัจจัยนำเข้า ความมีประสิทธิภาพ สามารถวัดได้โดยนำปัจจัยนำเข้าหารด้วยผลผลิตจริง หากได้ค่าน้อย แสดงว่ามีผลผลิตเพิ่มมากขึ้นมากกว่าการเพิ่มขึ้นของปัจจัยนำเข้าซึ่งหมายถึง องค์กรดังกล่าวนี้มีประสิทธิภาพส่วนต่อไปนี้อาจทำได้ดีขึ้นได้ โดยการปรับปรุงผลิตภาพ (Productivity) คือการทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นในขณะที่ปัจจัยนำเข้าคงที่หรือโดยการประหยัด (Economizing) คือรักษาระดับผลผลิตให้คงที่แต่จะลดปัจจัยนำเข้าลงความที่ประสิทธิผล (Effectiveness) คือการเปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์กับผลลัพธ์ของโครงการ ซึ่งหมายถึงระดับของการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ล่วงหน้าของโครงการนั้นๆ ว่าได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงไรความมีประสิทธิภาพมักมีความเกี่ยวข้องกับผลผลิตและผลลัพธ์ดังแผนภาพที่ ๒.๒ ต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๒.๒ กรอบแนวคิดการวัดผลการปฏิบัติงานในการบริหารแบบผลสัมฤทธิ์^{๔๒}

วัตถุประสงค์ (Objectives) หมายถึง เป้าหมายของผลสัมฤทธิ์ของงานที่ต้องการทั้งในระยะสั้น กลางหรือระยะยาว

ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต การให้บริการหรือการปฏิบัติงาน เช่น เงินทุน คน อาคาร เครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ทรัพยากรสินทางปัญญา กฎระเบียบ และการรักษาชื่อเสียงขององค์กร เป็นต้น

^{๔๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔๕.

ผลผลิต (Outputs) ผลงานหรือบริการที่องค์การนั้นจัดทำขึ้น โดยกิจกรรมที่ทำให้เกิดผลงานนั้นจะอยู่ภายใต้การควบคุมขององค์การ เช่น การออกใบอนุญาตการออกหนังสือสำคัญ ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาหรือการหางานให้ผู้ร่วมงาน เป็นต้น

ผลลัพธ์ (Outcomes) ผลกระทบที่เกิดจากผลผลิตหรือผลงานที่ได้ทำขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อผู้รับบริการอันเนื่องจากการดำเนินการ เช่น ผู้รับบริการได้รับใบอนุญาต ซึ่งเป็นผลให้การประกอบอาชีพมั่นคงขึ้น บัตรประชาชนที่ได้รับสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นที่พอใจ คนไข้หายป่วยกลับบ้านไปทำงานต่อได้และมีอนุรักษ์แข็งแรง เป็นต้น องค์การที่ใช้ระบบบริหารโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์จะมีลักษณะทั่วไป ดังนี้

๑) มีพันธกิจ วัตถุประสงค์ขององค์การที่ชัดเจน และมีเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมโดยเน้นที่ผลผลิตและผลลัพธ์ ไม่เน้นกิจกรรมหรือการทำงานตามกฎระเบียบ

๒) ผู้บริหารทุกระดับในองค์การต่างมีเป้าหมายของการทำงานที่ชัดเจน และเป้าหมายเหล่านั้นจะสั้น กระชับ ไม่คลุมเครือและเป็นเป้าหมายที่มีฐานมาจากพันธกิจขององค์การ

๓) เป้าหมายจะวัดได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีตัวชี้วัดที่สามารถวัดได้ เพื่อให้สามารถติดตามผลการปฏิบัติงาน และสามารถเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับองค์การอื่นที่มีลักษณะงานที่เทียบเคียงกันได้

๔) การตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานหรือโครงการต่างๆ จะพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก ซึ่งจะสอดคล้องกับการให้ค่าตอบแทน สวัสดิการ และรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ที่จะประเมินจากผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก

๕) เจ้าหน้าที่ทุกคนรู้ว่างานที่องค์การคาดหวังคืออะไร ทุกคนในองค์การจะคิดเสมอว่างานที่ตนทำอยู่นั้นเพื่อให้เกิดผลอย่างไร ผลที่เกิดขึ้นจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายของโครงการและองค์การอย่างไร และทุกคนรู้สึกรับผิดชอบต่อผลงานที่ได้กำหนดไว้อย่างเหมาะสมกับกำลังความสามารถของแต่ละคน

๖) มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ การบริหารเงิน บริหารคนสู่หน่วยงานระดับล่าง เพื่อให้สามารถทำงานบรรลุผลได้อย่างเหมาะสม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารระดับต้น ระดับกลาง ซึ่งเข้าใจถึงปัญหาเป็นอย่างดีได้เป็นผู้แก้ไขปัญหาและสะสมประสบการณ์ เพื่อก้าวสู่ผู้บริหารระดับสูง นอกจากนี้จะช่วยลดปัญหาคอขวดที่ทำให้การทำงานล่าช้า ลดขั้นตอนการทำงาน ยังเพิ่มความยืดหยุ่นและประสิทธิภาพในการทำงานอีกด้วย

๗) มีระบบสนับสนุนการทำงาน ในเรื่องระเบียบการทำงาน สถานที่ อุปกรณ์ในการทำงาน เช่น มีระเบียบที่สั้น กระชับในเรื่องที่จำเป็นเท่านั้น มีสถานที่ทำงานที่สะอาดเป็นระเบียบ และมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่สนับสนุนให้สามารถตัดสินใจบนฐานข้อมูลที่ถูกต้อง และให้บริการได้อย่างรวดเร็วทันเวลา

๘) มีวัฒนธรรมและอุดมการณ์ร่วมกันในการทำงานที่สร้างสรรค์ เป็นองค์การที่มุ่งมั่นจะทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นองค์การที่เรียนรู้เปิดกว้างต่อความรู้ใหม่ๆ และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์อย่างเหมาะสม เป็นองค์การที่ให้อภัยต่อความผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้และเป็นองค์การที่มีการติดต่อประสานข้อมูล และร่วมกันทำงานกับองค์การภายนอก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันได้

๙) เจ้าหน้าที่มีขวัญและกำลังใจดี เนื่องจากได้มีโอกาสปรับปรุงงานและดุลพินิจในการทำงานที่กว้างขวางขึ้น ทำให้ผู้รับบริการได้รับความพอใจลดการต่อว่าต่อขานหรือการแสดงความไม่พอใจลง ส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเองก็จะได้รับการตอบแทนตามผลการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ของงาน^{๔๓}

สรุปได้ว่า การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ หมายถึง การบริหารงานที่ต้องอาศัยความละเอียดแม่นยำ ซึ่งต้องมีความคาดหวังในผลลัพธ์ที่จะเกิดตามมาภายหลัง โดยผลลัพธ์ที่ได้นั้นจะต้องคุ้มค่าที่สุดมีประสิทธิผลใกล้เคียงกับความคาดหวังมากที่สุด แต่สิ้นเปลืองวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานรวมถึงเวลาและกำลังแรงงานน้อยที่สุดด้วย

๒.๑.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

การจัดการทุกองค์การไม่ว่าจะมีขนาด ประเภท หรือสถานที่ตั้งอย่างไร จำเป็นต้องมีการจัดการที่ดี ซึ่งการจัดการที่ดีเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินงานขององค์การ การเติบโตและการดำรงอยู่ต่อไปขององค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การในปัจจุบันซึ่งต้องเผชิญกับปัจจัยแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ โลกาภิวัตน์ และเทคโนโลยี ทำให้องค์การต้องมีแนวทางในการจัดการที่ทันสมัยเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ องค์การนั้นหมายถึงการที่มีคนมาทำงานร่วมกันอย่างมีระบบเพื่อให้ได้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งองค์การมีลักษณะร่วมกันอยู่ ๓ ประเภทคือ ๑) ทุกองค์การต้องมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของตนเอง ๒) ทุกองค์การต้องมีคนร่วมกันทำงาน ๓) องค์การต้องมีการจัดโครงสร้างงานแบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบของคนในองค์การ องค์การในปัจจุบันนี้จะต้องเผชิญกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เมื่อองค์การต้องมีการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอแนวคิดเกี่ยวกับองค์การในแบบเดิมกับองค์การสมัยใหม่ก็มีความแตกต่างกัน เช่น การจัดการแบบคงเดิมกับแบบพลวัต รูปแบบไม่ยืดหยุ่นกับแบบยืดหยุ่น การเน้นที่ตัวงานกับเน้นที่ทักษะ การมีสถานที่ทำงานและเวลาทำงานที่เฉพาะคงที่กับการทำงานได้ทุกที่ทุกเวลา องค์การแบบเดิมจะมีลักษณะการจัดการที่คงเดิมไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง ถ้าจะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นบ้างก็เป็นในช่วงสั้นๆ แต่องค์การปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นอยู่

^{๔๓} สำนักงานข้าราชการพลเรือน, ระบบมาตรฐานสากลของประเทศไทยด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร: เดอะมาสเตอร์, ๒๕๔๔), หน้า ๑๓-๑๑.

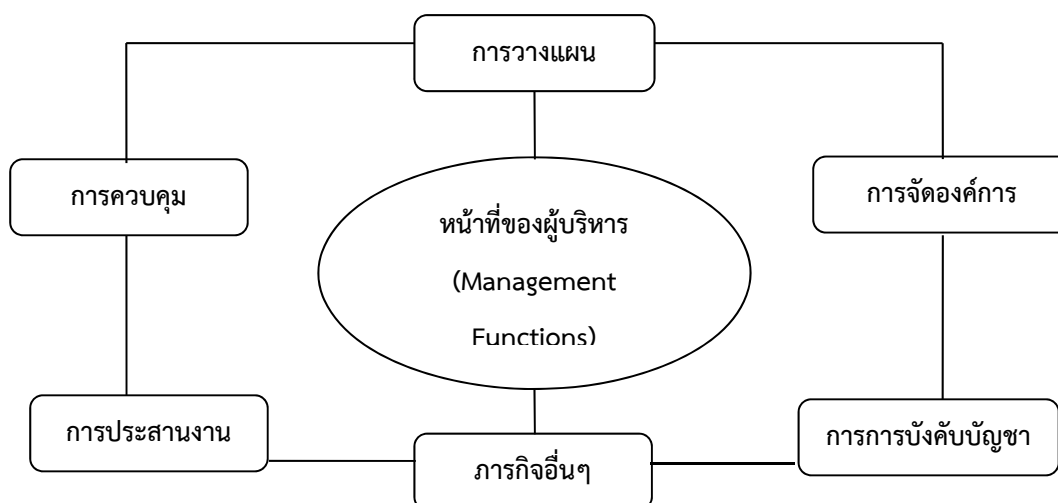
ตลอดเวลา จะมีความคงที่บ้างเป็นช่วงสั้นๆ จึงมีการจัดการแบบพลวัตสามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา องค์กรแบบเดิมมักมีการจัดการแบบไม่ยืดหยุ่นส่วนในองค์กรสมัยใหม่จะมีการจัดการที่ยืดหยุ่น กล่าวคือในองค์กรสมัยใหม่จะไม่ยึดติดกับแนวทางปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น ต้องให้มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติ สามารถปรับเปลี่ยนได้ถ้าสถานการณ์แตกต่างกันไป องค์กรแบบเดิมลักษณะของงานจะคงที่ พนักงานแต่ละคนจะได้รับมอบหมายงานเฉพาะ และทำงานในกลุ่มเดิมไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง แต่ในองค์กรสมัยใหม่พนักงานต้องเพิ่มศักยภาพของตนที่จะเรียนรู้และสามารถทำงานที่เกี่ยวข้องได้รอบด้าน และมีการสับเปลี่ยนหน้าที่และกลุ่มอยู่เป็นประจำ เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีเอื้อให้สามารถสื่อสารถึงกันได้แม้ทำงานคนละแห่งรวมทั้งความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และโลกาภิวัตน์ทำให้คนต้องทำงานแข่งกับเวลามากขึ้นจนเบียดบังเวลาส่วนตัวและครอบครัว ดังนั้น องค์กรสมัยใหม่จะให้เกิดความยืดหยุ่นในการทำงานทั้งเรื่องเวลาและสถานที่เพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มวิถีการดำเนินชีวิตของพนักงาน

ทฤษฎีของเฮนรี ฟาโยล์ (Henry Fayol) ได้เสนอแนวทางการบริหารโดยมีความเชื่อว่าเป็นไปได้ที่จะหาทางศึกษาถึงศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหาร (Administrative) ซึ่งสามารถใช้ได้กับการบริหารทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานอุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาล โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหาร ซึ่งประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร (Management Functions) ๕ ประการคือ^{๔๔} การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling) เป็นต้น โดยที่เฮนรี ฟาโยล์ ได้เสนอแนวทางการบริหารฟาโยล์มีความเชื่อ^{๔๕} เป็นไปได้ที่จะหาทางศึกษาถึงศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหาร (Administrative) ซึ่งสามารถใช้ได้กับการบริหารทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานอุตสาหกรรมหรืองานรัฐบาล โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการบริหารประกอบด้วยหน้าที่ทางการบริหาร ๕ ประการคือการวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) การควบคุม (Controlling) ดังแผนภูมิต่อไปนี้^{๔๖}

^{๔๔} สมยศ นาวิกาน, **ทฤษฎีการบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, ๒๕๕๒), หน้า ๑๑๙.

^{๔๕} ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา, **แนวคิดและทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์**, (คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑), หน้า ๑๑๖.

^{๔๖} Price, Alan, **Human Resource Management, In a Business Context**, 2nd Edition, (London: Pittman & Sons, 2004), p. 110.

แผนภาพที่ ๒.๓ หน้าที่ของผู้บริหาร ๕ ประการ

จากแผนภาพที่ ๒.๓ หน้าที่ของผู้บริหาร ๕ ประการ จะพบว่า การดำเนินกิจกรรมทุกอย่างของผู้บริหารต้องมีกิจกรรมด้านการจัดการอยู่ด้วยเสมอสำหรับภาวะด้านการจัดการในความคิดประกอบด้วยกิจกรรมทางด้านการจัดการของผู้บริหารไว้ดังต่อไปนี้

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึงภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจ และกำหนดขึ้นเป็นแบบแผนปฏิบัติงาน หรือวิถีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้เพื่อเป็นแนวทางการของการทำงานในอนาคต

๒. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึงหน้าที่ที่ผู้บริหารจำเป็นต้องจัดให้มีโครงสร้างของงานต่างๆ และอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องจักร สิ่งของ และตัวคน อยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมในอันดับที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

๓. การสั่งการ (Commanding) หมายถึงหน้าที่ในการสั่งการงานต่างๆ ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะกระทำให้สำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้บริหารจะต้องกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีจะต้องเข้าใจคนงานของตน จะต้องเข้าใจถึงข้อตกลงในการทำงานของคนงานและองค์การที่มีอยู่รวมถึงจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดทั้งขึ้นและลง นอกจากนี้ยังต้องทำการประเมินโครงสร้างขององค์การและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของตนเป็นประจำอีกด้วย หากโครงสร้างขององค์การที่เป็นอยู่ไม่เหมาะสมก็จำเป็นต้องปรับปรุงเช่นเดียวกัน ถ้าผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาคนใดหย่อนประสิทธิภาพ การไล่ออกเพื่อปรับปรุงกำลังคนที่มีอยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำ

๔. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึงภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้ และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

๕. การควบคุม (Controlling) หมายถึงภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่างๆ ที่ทำไปนั้นมาสารณเข้ากันได้กับแผนที่ได้วางไว้แล้ว

เฮนรี ฟาโยล์ (Henry Fayol) ได้กำหนดหลักการในการบริหารจัดการขึ้น ๑๔ ประการ เป็นส่วนประกอบสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการบริการจัดการ ดังนี้^{๔๗}

๑) การแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) เฮนรี ฟาโยล์ ได้เสนอว่า คนงานควรจะได้รับการมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติมากขึ้น หรือได้รับการกระตุ้นให้มีความรับผิดชอบในผลลัพธ์ของงานมากขึ้น ซึ่งหลักการนี้จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในองค์การยุคปัจจุบันได้

๒) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) แวเบอร์ และเฮนรี ฟาโยล์ ได้ให้ความสำคัญของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการของแวนเบอร์จะได้มาจากตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารในสายการบังคับบัญชา ส่วนอำนาจหน้าที่แบบไม่เป็นทางการจะได้รับความผิดจากความชำนาญงานของบุคคล (Expertise) ความรู้ทางด้านเทคนิค (Technical Knowledge) ความมีคุณค่าทางศีลธรรม (Moral Worth) และความสามารถในการนำ (Leading) และสร้างความผูกพันกับผู้ใต้บังคับบัญชา อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบควรอยู่คู่กัน

๓) การมีผู้บังคับบัญชาคนเดียว (Unity of Command) ฟาโยล์ ได้กล่าวว่าคำสั่งสองคำสั่ง (Dual Command) อาจก่อให้เกิดปัญหาในทราทำงาน เช่น การรายงานจะมีความเกี่ยวข้อง ในเมื่อผู้ควบคุมสองคนได้ให้คำสั่งกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว ทำให้เกิดการสับสนในบางสถานการณ์ คำสั่งสองคำสั่งนี้ทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และทำให้เกิดการสับสนในลำดับชั้นของอำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการ (Formal Hierarchy of Authority) การประเมินอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ใต้บังคับบัญชา มักจะโกรธและอาจไม่ให้ความร่วมมือในอนาคตถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาไม่เชื่อฟัง

๔) สายบังคับบัญชาตามอำนาจหน้าที่ (Line of Authority) เป็นสายการบังคับบัญชาจากผู้บริหารในระดับบนสู่ผู้ปฏิบัติงานในระดับล่างขององค์การ ความสัมพันธ์ของการจำกัดความยาวของสายการบังคับบัญชา โดยการควบคุมจำนวนของระดับในลำดับชั้นของการบริหารจัดการ จำนวนที่ดีที่สุดของลำดับชั้นการบังคับบัญชา (Hierarchy) คือความยาวของกาติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารระดับสูงและพนักงานระดับล่าง รวมถึงความล่าช้าในการวางแผน (Planning) และการจัดการองค์การ (Organizing) ซึ่งการจำกัดจำนวนของระดับชั้นการบังคับบัญชาให้น้อยลงจะทำให้ปัญหาในการติดต่อสื่อสารลดลง และองค์การจะมีการปฏิบัติงานที่รวดเร็วและมีความยืดหยุ่นมากขึ้น ภายในองค์การได้มีการแบ่งแยกแผนกต่างๆ ซึ่งแต่ละแผนกจะมีระดับชั้นการบังคับบัญชาโดยผู้บริหารใน

^{๔๗} ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ทฤษฎีองค์การ: ฉบับมาตรฐาน, (กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร, ๒๕๕๔), หน้า

ระดับกลางและระดับต้นของสาย การบังคับบัญชาแต่ละแผนก ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้จัดการในระดับเดียวกันในแผนกอื่นๆ ซึ่งปฏิสัมพันธ์นี้ช่วยในการตัดสินใจให้รวดเร็วขึ้น เนื่องจากผู้บริหารจะรู้จักบุคคลอื่น และรู้วิธีการในการแก้ปัญหาเพิ่มมากขึ้น สำหรับการทำงานข้ามแผนกหรือการทำงานข้ามสายนั้นเป็นการสร้างทีมงานข้ามสาย ซึ่งสามารถควบคุมโดยผู้นำของแต่ละทีม

๕) การรวมอำนาจ (Centralization) เป็นการรวมอำนาจของการบังคับบัญชาไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงขององค์การ ซึ่งอำนาจหน้าที่จะไม่ได้รวมไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงของสาย การบังคับบัญชาแต่เป็นการกำหนดว่า ควรมีการรวมอำนาจไว้ที่ผู้บริหารระดับสูงเท่าไร อย่างไร และมีการกระจายอำนาจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและคนงานในระดับล่างอย่างไร สิ่งนี้ถือว่ามีผลสำคัญเนื่องจากจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของพนักงานทุกระดับขององค์การ

๖) การมีเป้าหมายเดียวกัน (Unity of Direction) เป็นการออกแบบหรือกำหนดแผนในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและคนงานที่ใช้ทรัพยากรขององค์การ องค์การใดที่ไม่มี การวางแผนจะทำให้ขาดประสิทธิภาพและขาดประสิทธิผล ซึ่งจะไม่มีการมุ่งไปสู่กิจกรรมของกลุ่มหรือกิจกรรมของบุคคล แต่การวางแผนจะเริ่มที่ผู้บริหารระดับสูงทำงานเป็นทีมร่วมกับกลยุทธ์ขององค์การ ซึ่งจะต้องมีการติดต่อกับผู้บริหารในระดับกลางที่มีส่วนในการตัดสินใจว่า จะใช้ทรัพยากรขององค์การอย่างไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามกลยุทธ์ หลักการในข้อนี้ ยึดหลักว่า กิจกรรมของแต่ละกลุ่มต้องมีจุดหมายและแผนเดียวกัน

๗) หลักความเสมอภาค (Equity) ความเสมอภาคคือความเป็นธรรม (Justice) ความยุติธรรม (Impartiality) และความเหมาะสม (Fairness) สำหรับสมาชิกทุกคนภายในองค์การซึ่งในปัจจุบันพนักงานมีความต้องการความเสมอภาคมากขึ้นเป็นการจัดการที่ใช้หลักความเท่าเทียมกัน

๘) การออกคำสั่ง (Order) วิธีการจัดการซึ่งอยู่ในตำแหน่งนั้นในการจัดหาเพื่อให้องค์การได้รับประโยชน์สูงสุด และเป็นการจัดหางานให้แก่พนักงานโดยใช้ผังองค์การ (Organization Chart) เพื่อแสดงให้เห็นถึงตำแหน่งและหน้าที่ของพนักงานแต่ละคน และเป็นชี้ชัดว่าตำแหน่งของพนักงานแต่ละคนอาจจะมีการเลื่อนขั้นได้ในอนาคต การวางแผนเกี่ยวกับอาชีพได้รับความสนใจมากขึ้นในองค์การปัจจุบัน เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์ถือว่า มีความจำเป็นที่จะต้องให้การฝึกอบรม (Training) และการพัฒนากำลังแรงงาน (Developing) โดยองค์การจะกำหนดตำแหน่งหน้าที่สำหรับคนทุกคน และทุกคนจะเข้าใจตำแหน่งหน้าที่ของตน

๙) ความคิดริเริ่ม (Initiative) เป็นความสามารถของบุคคลในการกระทำสิ่งต่างๆ โดยปราศจากการสั่งการจากผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารจะต้องกระตุ้นให้พนักงานมีความคิดริเริ่มซึ่งความคิดริเริ่มนั้นนับถือว่าเป็นจุดแข็งขององค์การ เนื่องจากจะสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ได้ผู้บริหารมีความต้องการทักษะ (Skill) และไหวพริบ (Tact) เพื่อให้ความสมดุลระหว่างองค์การและความต้องการของ

พนักงาน และความสามารถ (Ability) จะทำให้เกิดความสมดุล ซึ่งเป็นสิ่งที่ชี้วัดความสามารถของผู้บริหารระดับสูงในการพัฒนาและการบริหารงาน

๑๐) ความมีระเบียบวินัย (Discipline) เป็นการมุ่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการเชื่อฟัง (Obedience) อำนาจ (Power) การใช้กฎบังคับ (Application) และลักษณะของการแสดงความนับถือออกมา สำหรับอำนาจของผู้บังคับบัญชา ความมีระเบียบวินัยเป็นบุคลิกลักษณะ ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารหลายๆ คนที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้ปฏิบัติงานทั้งหมด และทำงานอย่างเข้มแข็งเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ ความมีระเบียบวินัยจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในองค์การกับคุณสมบัติของผู้นำภายในองค์การ และเป็นความสามารถของผู้บริหารในการที่จะปฏิบัติตามอย่างยุติธรรมอีกด้วย

๑๑) ค่าตอบแทน (Remuneration of Personnel) การให้รางวัลประกอบด้วยโบนัส และแผนการแบ่งกำไร เป็นการกระตุ้นการทำงานของพนักงานได้ การให้หรือการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่พนักงานมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จขององค์การ ระบบรางวัลที่มีประสิทธิภาพสามารถให้ความยุติธรรมทั้งพนักงานและองค์การ รวมทั้งสามารถกระตุ้นผลผลิตเพิ่มโดยการให้รางวัลเพื่อเป็นการสนับสนุนให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยยึดหลักว่าการจ่ายค่าตอบแทนควรยุติธรรมและตอบสนองความพึงพอใจสูงสุดทั้งนายจ้างและลูกจ้างเท่าที่จะทำได้

๑๒) ความมั่นคงในงาน (Stability of Tenure of Personnel) ความมั่นคงในงานมีความสำคัญต่อการจ้างงานระยะยาว เมื่อพนักงานอยู่ในองค์การซึ่งมีแนวโน้มจะทำงานเป็นทีมเป็นระยะเวลานาน โยพยายามพัฒนาทักษะ และปรับปรุงความสามารถในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรขององค์การ การจ้างงานระยะยาวเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้อธิบายการประสบความสำเร็จของบริษัทขนาดใหญ่ในญี่ปุ่น

๑๓) ผลประโยชน์ส่วนตัวมีความสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ขององค์การ (Subordination of individual interests to the common interest) ผลประโยชน์ขององค์การถือว่าเป็นประโยชน์ของทุกๆ คน หรือของทุกกลุ่มในองค์การ ในขณะที่องค์การยังดำเนินกิจการอยู่จะต้องมีการกำหนดผลประโยชน์เพื่อให้เกิดความยุติธรรมระหว่างองค์การและสมาชิกภายในองค์การ

๑๔) ความสามัคคี (Esprit de corps) เป็นความรู้สึกร่วมกันของสมาชิกภายในองค์การที่ช่วยสนับสนุนการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ในการออกแบบประยุกต์ของอำนาจหน้าที่ตามลำดับชั้นภายในองค์การ และสิทธิในการสั่งการ หรือการบริโภค และความร่วมมือกัน ถือว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญในการทำให้องค์การบรรลุผลสำเร็จและมีการพัฒนา ความสามัคคีจะสามารถบรรลุผลสำเร็จได้หากมีการติดต่อกันระหว่างผู้บริหารและคนงาน โดยการติดต่อเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่สำคัญ เพราะความสามัคคีคือพลัง เมื่อสมาชิกมีความสามัคคีกันสูงก็จะทำให้องค์การมีความแข็งแกร่ง

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการจัดการของเฮนรี ฟาโยล์ เป็นนักวิชาการที่มีชื่อเสียงการจัดการที่มีความเชื่อในเรื่องหลักการบริหารที่เป็นสากลและเสนอความคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารขึ้นฟาโยล์เขาได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาของทฤษฎีปฏิบัติการและการจัดการตามหลักการบริหาร เขาเป็นวิศวกรเหมือนแร่ชาวฝรั่งเศส ซึ่งมีความสนใจเป็นพิเศษเกี่ยวกับเรื่องหัวหน้าฝ่ายบริหาร (ฝ่ายจัดการ) โดยให้ความสนใจศึกษาหาวิธีการในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานของฝ่ายบริหารมากกว่าฝ่ายปฏิบัติการ (คนงาน) เช่นเดียวกับนักวิชาการอื่นๆ เนื่องจากเฮนรี ฟาโยล์ มีความเชื่อว่าความสำเร็จขององค์กรขึ้นอยู่กับปฏิบัติการกิจของฝ่ายบริหารมากกว่าฝ่ายปฏิบัติการ เขาได้เสนอแนวทางการบริหารโดยมีความเชื่อว่า การบริหาร สามารถใช้ได้กับการบริหารทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานธุรกิจทั่วไปหรืองานภาครัฐโดยมีสาระสำคัญๆ เกี่ยวกับการบริหารประกอบด้วยหน้าที่การบริหาร ๕ ประการประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน การควบคุม และภารกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการที่มีความเหมาะสมกับองค์กรแต่ละองค์กร

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ในเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้ทบทวนจากงานวิชาการแล้วพบว่า มีนักวิชาการที่กล่าวถึงคำนิยามหรือความหมาย สาเหตุที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยว บทบาทของวัดที่เอื้อต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยว ความสำคัญของการท่องเที่ยวที่เอื้อประโยชน์แก่วัด และปัญหาของการพัฒนาวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ ความหมายของการท่องเที่ยว

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารทางวิชาการ พบว่ามีผู้ให้ความหมายคำว่า การท่องเที่ยว ไว้หลายท่าน ดังนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า ก. เที่ยวไป^{๔๘} ไปเพื่อหาความสนุกเพลิดเพลินตามที่ต่างๆ^{๔๙}

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่าเป็น กิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ จะกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงาน และการเดินทางจากที่หนึ่งไป

^{๔๘}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, หน้า ๕๑๐.

^{๔๙}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๔๔.

ยังอีกทีหนึ่ง โดยไม่มีคำว่าระยะทางจะใกล้หรือไกล และการเดินทางเพื่อจะเป็นการค้างแรมหรือไม่ก็ตาม^{๕๐}

การท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวประกอบด้วยองค์ประกอบอย่างน้อย ๓ ประการ คือ

๑. การเดินทางจากที่อยู่ปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
 ๒. เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ
 ๓. การเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้^{๕๑}
- การเดินทางออกจากที่พักในช่วงระยะเวลาสั้นๆ เป็นการชั่วคราวเพื่อการเยี่ยมญาติมิตร หรือวัตถุประสงค์ด้านการท่องเที่ยวอื่นๆ ที่ไม่ใช่การประกอบอาชีพ เช่น การพักผ่อน การเล่นกีฬา การประชุม การสัมมนา^{๕๒}

การท่องเที่ยวโดยผู้ท่องเที่ยวไม่มุ่งหวังที่จะได้รับผลตอบแทน แต่เป็นการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น^{๕๓}

การท่องเที่ยวนั้นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในลักษณะดังต่อไปนี้

๑. เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งปกติจะไม่เคยพบกันมาก่อน
๒. เป็นการเผชิญหน้ากันระหว่างวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในกลุ่มชาติพันธุ์ วิถีชีวิต ภาษาศาสนา ความแตกต่างในด้านเศรษฐกิจ ฯ
๓. พฤติกรรมของกลุ่มคนที่ต้องการผ่อนคลายจากความตึงเครียดทางเศรษฐกิจ และสังคมในชีวิตประจำวัน
๔. พฤติกรรมของคนต่างถิ่นที่ประสานกันระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ตนได้รับจากการดำรงชีวิตของคนต่างถิ่น^{๕๔}

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (๒๕๓๙) ได้กล่าวถึงแนวคิดพื้นฐานและหลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ดังนี้

๑. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติรวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและทรงคุณค่าในพื้นที่นั้น

^{๕๐} การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, คือถิ่นฐาน คือบ้านเรา อบต. กกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, (กรุงเทพมหานคร: แพลน โมทิฟ, ๒๕๔๓), หน้า ๒.

^{๕๑} นิคม จารุมณี, การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๑.

^{๕๒} Davidson Rob, *Tourism. 2nd.ed*, (Singapore Longman: Group Limited, 1995), p. 2.

^{๕๓} ขาญวิทย์ เกษตรศิริ, *วิถีไทยการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม*, (กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์พรินติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๔๐), หน้า ๖.

^{๕๔} ศิริ ฮามโพธิ์, *สังคมวิทยาการท่องเที่ยว*, (กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๙.

๒. เป็นการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ มีการจัดการอย่างยั่งยืนไม่ก่อให้เกิดผลกระทบ หรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมค่อนข้างต่ำและช่วยส่งเสริมการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนตลอดไป

๓. เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้และการให้การศึกษา เกี่ยวกับระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความประทับใจ และประสบการณ์ที่มีคุณค่า เพื่อ สร้างความตระหนัก และจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยวประชาชนท้องถิ่นตลอดจนผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

๔. เป็นการท่องเที่ยวที่นำไปสู่การกระจายรายได้ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในภาคบริการต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นมากกว่าการท่องเที่ยวที่เคยส่งเสริมกันมาตั้งแต่อดีต

การท่องเที่ยวมีความหมายกว้างขวางมาก แต่สามารถกำหนดได้โดยมีเงื่อนไขที่สำคัญ ๓ ประการ ซึ่งเป็นเงื่อนไขตามหลักสากลโดยเฉพาะขององค์การการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (International Union of Official Travel Organization หรือ IUOTO) คือต้องเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว ต้องเป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ ต้องเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มีใช้เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้^{๕๕}

การท่องเที่ยวเป็นคำที่มีความหมายกว้างไม่เฉพาะเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อความสนุกสนานเท่านั้น แต่การท่องเที่ยวยังหมายถึง การเดินทางเพื่อการประชุม เพื่อศึกษาหาความรู้เพื่อการศึกษาเพื่อติดต่อธุรกิจตลอดจนการเยี่ยมญาติพี่น้องก็ถือว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น^{๕๖}

การท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวมีลักษณะ ๕ ประการ คือ

๑. การท่องเที่ยวที่เกิดจากการเคลื่อนที่ของมนุษย์สู่ที่หมายต่างๆ รวมทั้งการหยุดพัก ณ ที่เหล่านั้น

๒. องค์ประกอบของการท่องเที่ยวมี ๒ ส่วน คือการเดินทางสู่จุดหมาย และการหยุดพักประกอบกิจกรรม ณ จุดหมายนั้น

๓. การเดินทางและการหยุดพักเกิดขึ้นนอกภูมิลำเนาและที่ทำงาน การท่องเที่ยวจึงเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดกิจกรรม แตกต่างจากกิจวัตรของเจ้าของถิ่นที่เดินทางผ่านและพัก

๔. การเดินทางสู่จุดหมาย เป็นการเดินทางชั่วคราวในระยะเวลาสั้นๆ โดยมีความตั้งใจว่าจะกลับภายใน ๒-๓ วัน หรือ ๒-๓ สัปดาห์ หรือ ๒-๓ เดือน

^{๕๕} กุลวรา สุวรรณพิมล, **หลักการมัคคุเทศก์**, (กรุงเทพมหานคร : แสงดาว, ๒๕๔๘), หน้า ๑๒.

^{๕๖} ม.ล.ต้อย ชุมสาย และ ญิบพันธ์ พรหมโยธี, **ปฐมบทวิชาการท่องเที่ยว**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๗), หน้า ๔๓.

๕. ความตั้งใจในการเยือนจุดหมายปลายทาง มิได้เป็นไปเพื่อตั้งหลักแหล่ง หรือเพื่อประกอบอาชีพ^{๕๗}

๒.๒.๒ สาเหตุที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยว

สังคมอุตสาหกรรมที่แผ่ขยายอย่างรวดเร็วไปยังประเทศต่างๆ ประกอบกับความสะดวกรวดเร็วของการคมนาคม ที่เป็นผลตามมาจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม ทำให้การท่องเที่ยวของชนชั้นกลางทั่วโลกขยายตัวอย่างรวดเร็วไปตามกันจนถึงปัจจุบันที่การท่องเที่ยวกลายเป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดในโลก^{๕๘} ในสภาพของเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกลายเป็นสังคมวัตถุนิยมมากขึ้น ตลอดจนภาวะการแข่งขันเพื่อความอยู่รอดของประชากร เพื่อความอยู่รอดของตนเองและสมาชิกในครอบครัวอย่างน่าวิตกขึ้นทุกวันนี้ กล่าวว่าการประชากรส่วนใหญ่ต้องทำงานหลัก บางคนทำงานเพื่อปากท้องของตนเองและสมาชิกในครอบครัว จึงไม่มีเวลาวางสนใจต่อกิจการท่องเที่ยว แต่ขณะเดียวกัน คนบางกลุ่มจะประกอบกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจเพื่อเสริมสร้างความร่ำรวยหรือยกฐานะทางด้านสังคมให้สูงขึ้น กลุ่มชนพวกหลังนี้จึงมีฐานะทางด้านเศรษฐกิจดีพอที่จะหาเวลาออกไปท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนในสถานที่ต่างๆ ได้ ตามความเป็นจริงแล้ว กลุ่มชนทุกหมู่เหล่า ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มั่งมีหรือยากจน หรือผู้ที่อยู่ในปฐมวัย มัชฌิมวัย หรือปัจฉิมวัย ย่อมมีความปรารถนาที่ต้องการเดินทางไปในสถานที่ต่างๆ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจเมื่อมีโอกาสหรือสถานภาพทางด้านเศรษฐกิจเอื้ออำนวย

นักท่องเที่ยวภายในประเทศเกือบทั้งหมดล้วนเป็นผู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิตอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น สาเหตุที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวจึงมีหลายประการ ซึ่งสามารถสรุปสาเหตุที่สำคัญได้ดังนี้^{๕๙}

๑. ความเครียดในการทำงาน จากการทำงานที่เคร่งเครียดตลอดเวลาจะต้องใช้กำลังกายหรือกำลังความคิดเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้เอง ร่างกายจึงจำเป็นต้องพักผ่อน เพื่อให้การทำงานในช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น การหยุดงานในวันสิ้นสุดสัปดาห์ การปิดภาคเรียนหรือการหยุดพักร้อนของข้าราชการและคนงานทั่วไปจึงเป็นเรื่องที่สำคัญกับการใช้เวลาว่างที่ปรากฏในช่วงระยะเวลาดังกล่าว กิจกรรมการพักผ่อนของประชากรเหล่านั้นที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือการเดินทาง

^{๕๗}Burkart, A.J. and Mcolik, S., *The Management of Tourism*, (London: Cox & Wyman Ltd., 1975), p 4.

^{๕๘}Lea, J., *Tourism and Development in the Third World*, (London: Richard Clays Ltd., 1993), p 2.

^{๕๙}นิคม จารุมณี, *การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๖), หน้า ๓๓.

ท่องเที่ยวไปในสถานที่ต่างๆ ซึ่งการเดินทางท่องเที่ยวไปจะใกล้หรือไกลจะขึ้นอยู่กับระยะเวลาและศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจของแต่ละบุคคล

๒. รายได้ของประชากรดีขึ้น จากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและสภาพของสังคมที่เปลี่ยนไป ทำให้คนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานและประดิษฐ์ค้นคิดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ขึ้นมา ซึ่งจะทำให้ประชากรมีงานทำ มีรายได้เพิ่มขึ้นและมีเวลาว่างเหลือพอที่จะนำมาใช้เพื่อการพักผ่อน การที่ฐานะทางด้านเศรษฐกิจของประชากรดีขึ้น จะมีผลส่งให้ประชากรมีความต้องการที่จะเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ เพื่อเป็นการพักผ่อนและหาความรู้เพิ่มเติมให้แก่ตนเอง เช่น การพาครอบครัวไปเที่ยวชมปราสาทหินพิมาย การเดินทางไปงานเทศกาลประจำปีของจังหวัดใกล้เคียง เพราะค่าใช้จ่ายถูก การเดินทางสะดวก ปลอดภัย ทำให้ประหยัดทั้งเวลาและเงินทอง แต่สิ่งที่ได้รับคือความรู้ ความพึงพอใจ ความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว คุ่มค่ากับเงินทองที่เสียไป เป็นต้น

๓. ความสะดวกทางการคมนาคม การคมนาคมนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมทำให้เกิดกิจการท่องเที่ยวปรากฏขึ้น ในสภาพปัจจุบัน การไปมาติดต่อกันระหว่างสถานที่ต่างๆ กระทำได้สะดวกและรวดเร็ว มีการตัดถนนหรือเส้นทางผ่านเข้าไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งจากการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าว ต้องเสียค่าใช้จ่าย และเวลาไม่มากนัก ประกอบกับการเดินทางที่สะดวก จึงเป็นแรงจูงใจที่ทำให้ประชากรอยากเข้าไปใช้บริการ และคนส่วนมากก็มีโอกาสที่จะกระทำได้อย่างทั่วถึง

๔. มีเวลาว่าง เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี จึงทำให้เครื่องมือเครื่องใช้ที่นำมาใช้ในการผลิตมีประสิทธิภาพ มีการนำเอาเครื่องมือและเครื่องจักรชนิดต่างๆ มาใช้ทำงานแทนคน จึงทำให้การผลิตสินค้ากระทำได้อย่างรวดเร็ว อันเป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้คนมีเวลาว่างเพิ่มมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การทำนาในประเทศไทย แต่เดิมพื้นที่นำมาใช้ปลูกข้าว ๒๐ - ๓๐ ไร่ ครอบครัวของเกษตรกรต้องใช้เวลาเป็นแรมเดือนในการเตรียมพื้นที่และเพาะปลูกข้าว

ในสภาวะปัจจุบันเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และมีการพัฒนาการผลิตที่ทันสมัย ได้นำเอาเครื่องจักรกลหรือเทคโนโลยีในระดับต่างๆ ตามสถานภาพทางเศรษฐกิจของแต่ละบุคคลมาใช้ในการผลิต พื้นที่ดินขนาดดังกล่าวจะใช้เวลาทำการเตรียมพื้นที่และทำการเพาะปลูกข้าว ๑ - ๒ วันเท่านั้น และการนำเครื่องจักรกลและเครื่องใช้ชนิดอื่นๆ เข้ามาเสริมในการทำการเพาะปลูกนั่นเอง จะทำให้ประชากรสามารถทำนาได้ปีละหลายครั้ง ผลผลิตต่อไร่สูงสามารถกำจัดวัชพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถขยายพื้นที่ในการทำนาได้มากขึ้น ซึ่งถ้าหากราคาผลผลิตข้าวไม่ตกต่ำมากแล้ว จะทำให้รายได้ของประชากรโดยทั่วไปดีขึ้น และมีเวลาว่างพอที่จะนำไปใช้แสวงหาความสุขทางด้านการท่องเที่ยวและอื่นๆ ได้ตามโอกาสและสภาพทางเศรษฐกิจเอื้ออำนวย

๕. จำนวนประชากรเพิ่มขึ้น จากการทำจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้สภาพชุมชนในเมืองเกิดสภาพความแออัดยัดเยียด สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปในเมืองเกิดมลภาวะ สถานที่ท่องเที่ยวภายในเมืองมีจำกัด และสถานที่ท่องเที่ยวตามชนบทเมืองต่างๆ ทั้งยังมีการค้นพบแหล่งโบราณสถานใหม่ๆ เช่น บ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี และยังมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอื่นๆ ขึ้นอีกมากมาย โดยอาศัยหลักวิชาการและเพื่อสนองต่อจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ และมีความจำเป็นต้องหาสถานที่ท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจมากขึ้นเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้เอง ประชากรที่พักอาศัยอยู่ในเมืองจะหาโอกาสเดินทางท่องเที่ยวไปในท้องที่ชนบทและเมืองต่างๆ แต่ในทางตรงกันข้ามจะมีประชาชนชาวชนบทบางส่วนเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเมือง ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมากมาย และเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวชนบท ดังนั้นจึงพอจะชี้ให้เห็นได้ว่าการที่จำนวนของประชากรเพิ่มมากขึ้น ความต้องการสถานที่และการเดินทางท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่างถิ่นหรือต่างแดนจึงเพิ่มมากขึ้นด้วย

จึงกล่าวได้ว่า การที่ประชากรมีความเคร่งเครียดกับการทำงานมากขึ้น ประชากรมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น อันเนื่องมาจากการมีรายได้สูงขึ้น การพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างพอเพียง เช่น การคมนาคมขนส่ง การสื่อสาร ไฟฟ้า ที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ ตลอดจนการพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ แหล่งข้อมูลและสถานที่ท่องเที่ยวให้ทันสมัยถูกหลักวิชาการ สามารถเอื้ออำนวยการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งกว่านั้น การที่ประชากรเพิ่มมากขึ้นก็เป็นอีกหนทางหนึ่งที่ผลักดันให้ประชากรแสวงหาทางออก เพื่อเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด ด้วยการสร้างทัศนคติและพัฒนาค่านิยมการท่องเที่ยว เพื่อศึกษาหาความรู้และความบันเทิงจากมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่า หรือภูมิปัญญาของมนุษย์แต่ละท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การสร้างคุณค่าให้กับความเป็นมนุษย์และความพึงพอใจให้กับตนเอง กลุ่มของตนเองทั้งหมดที่กล่าวมาจึงถือได้ว่าเป็นสาเหตุสำคัญของการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

๒.๒.๓ บทบาทของวัดที่เอื้อต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเที่ยวยังสถานที่ต่างๆ มักจะมีวัตถุประสงค์หรือมีสิ่งดึงดูดใจต่างๆ กันไป บางก็ต้องการเดินทางไปยังที่ใดที่หนึ่งเพื่อชื่นชมธรรมชาติ ความงาม ตากอากาศ แต่สิ่งหนึ่งที่มีพลังดึงดูดให้ผู้คนจำนวนมากเดินทางดั้นด้นไป ก็คือการเดินทางไปยังสถานที่สำคัญทางศาสนาของตน วัดนั้นดำรงตำแหน่งสถานที่สำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวมาช้านาน เป็นสิ่งดึงดูดใจที่มีอิทธิพลสูงและจะมีต่อไปไม่มีวันสิ้นสุด ซึ่งบทบาทของวัดที่เอื้อต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยว นั้น คือ

๑. สภาพของวัดที่มีสถาปัตยกรรม วิหาร อุโบสถ องค์พระพุทธรูปและสิ่งต่างๆ อันประกอบรวมกันเป็นวัด อยู่ในสภาพที่เหมาะสม วัดที่มีบริเวณสะอาดสะอ้าน ตัวอาคารสง่างาม ไม่อยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรม พระสงฆ์ปฏิบัติตนสมควรแก่กิจของสงฆ์ สำรวม และสามารถให้ความรู้ที่ถูกต้อง

เหมาะสม แก่ผู้ไปเยือน ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่วัดให้และสร้างความประทับใจ แก่นักท่องเที่ยวได้ โดยปกติวิสัย

๒. วัดเป็นที่รวบรวมศิลปกรรมอันเป็นผลงานของช่างสกุลต่างๆ เป็นผลงานที่ได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นมาด้วยจิตใจศรัทธา จึงมักเป็นศิลปกรรมชั้นยอด วัดจึงเป็นแหล่งที่จะให้นักเรียน นักศึกษา และคนทั่วไปได้เข้าไปศึกษาหาความรู้ และชื่นชมผลงาน อันเป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ และยังมีบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์กลางรวบรวม เก็บรักษา และดูแลศิลปวัตถุเหล่านั้น ให้อยู่ในสภาพที่ดี ศิลปวัตถุเหล่านั้น มิได้เป็นแต่เพียงวัตถุเก่าแก่ที่ดงามด้วยศิลปะเท่านั้น แต่ยังมีคุณค่าของความเป็นอัจฉริยะของบรรพบุรุษ ที่สะท้อนให้เห็นได้เป็นรูปธรรม ในรูปของศิลปกรรมแบบต่างๆ อันเปรียบเหมือนสะพานเชื่อมสายใยของอดีตกับปัจจุบัน มิให้ขาดออกจากกัน ^{๖๐}

๓. การที่วัดเป็นสถานที่ๆ มีบริเวณมีอาคารสถานที่กว้างขวาง มีข้าวของเครื่องใช้มากมาย วัดจึงอยู่ในฐานะที่จะเป็นที่พึ่งพิงแก่นักท่องเที่ยวบางกลุ่มได้ โดยเฉพาะคนที่มีรายได้น้อยให้ได้มีโอกาสเดินทางท่องเที่ยวได้มากขึ้น นับเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ ให้สามารถเดินทางท่องเที่ยว เปิดหูเปิดตามากขึ้น ในอดีตนั้น กิจการที่พิกแรมก็ถือกำเนิดมาจากการที่ศาสนสถานให้ที่พักแก่ผู้เดินทางไปจาริกบุญ มีหลักฐานปรากฏว่าในเส้นทางที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปแสวงบุญในประเทศอินเดีย หรือในบริเวณที่ตกอยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรโรมัน วัดหรือโบสถ์มีบทบาทในการให้ที่พักแก่ศาสนิกชน บางแห่งก็เปิดให้พักฟรี บางแห่งก็เรียกเก็บเงินเพื่อเอาไปบำรุงวัด ซึ่งถือได้ว่าเป็นต้นกำเนิดของการประกอบกิจการที่พิกแรม ^{๖๑}

๒.๒.๔ ความสำคัญของการท่องเที่ยวที่เอื้อประโยชน์แก่วัด

วัดยังประโยชน์นานาประการ โดยเฉพาะในด้านการเป็นแหล่งดึงดูดใจสำคัญ การท่องเที่ยวก็มีส่วนก่อประโยชน์ในด้านการสร้างความมั่นคงให้แก่วัดไม่น้อยเช่นกัน ดังนี้

๑. การท่องเที่ยวเป็นที่มาของรายได้ เงินรายได้นี้เมื่อไหลเข้าสู่กระแสเศรษฐกิจ ก็เกิดการหมุนกระจาย เมื่อมีนักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมชมวัด วัดก็จะได้รับประโยชน์ในรูปแบบของรายได้จากการประกอบธุรกิจต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น รายได้จาก การให้เช่าพระ การขายดอกไม้ ธูปเทียนเครื่องสักการบูชา การเก็บค่าที่จอดรถ เงินรายได้จากการบริจาคทรัพย์สินและสิ่งของ การ

^{๖๐} ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์, “วัดกับการท่องเที่ยว”, จุลสารการท่องเที่ยว, ฉบับปีที่ ๑๑ เล่มที่ ๓ (กรกฎาคม – กันยายน ๒๕๓๕): ๔๔.

^{๖๑} Bhatia, A.K., *Tourism Development: Principle and Practices*, 2nd Edition, (New Delhi: Steering Publishers Private Limited, 1983), p.237.

ทอดกฐิน การทำบุญในโอกาสพิเศษ วัดจึงมีรายได้ทั้งที่เป็นตัวเงิน สิ่งของ ทรัพย์สิน เครื่องใช้ และอื่นๆ

๒. วัดที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก ก็ย่อมจะกระตุ้นให้เกิดธุรกิจต่างๆ เป็นช่องทางให้คนในท้องถิ่นมีโอกาสได้รับการว่าจ้างงาน หรือมีอาชีพใหม่ๆ มีรายได้เพื่อการยังชีพ คนเหล่านี้เมื่อมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น ก็ย่อมจะเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เมื่อถึงเวลาและมีโอกาส เช่น การทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางศาสนา เทศกาลสำคัญ สิ่งเหล่านี้ถือเป็นกิจกรรมทางวัฒนธรรม และยังช่วยทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา ให้ดำรงคงอยู่สืบทอดได้อีกทางหนึ่ง

๓. นักท่องเที่ยวบางคนอาจเป็นนักเขียน นักข่าว เมื่อไปเที่ยวตามวัดวาอาราม ได้พบเห็นสิ่งดี เกิดความประทับใจ สิ่งบกพร่องเกิดความคับข้องใจ ก็จะกลับไปเขียนข่าว บทความ สารคดี เผยแพร่ให้ประชาชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ก็จะเป็นหนทางเรียกร้องให้มีการแก้ไข ปัญหาได้ทันที่ โดยเฉพาะการเรียกร้องให้หน่วยราชการเข้าไปดูแลปฏิสังขรณ์ให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม ในบางกรณีการถ่ายภาพศิลปวัตถุและสถานที่ไว้ อาจกลายเป็นหลักฐานสำคัญทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์

๔. การที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเดินทางไปพบเห็นศิลปกรรมของวัดต่างๆ จะเป็นเครื่องยืนยันว่า คนไทยนั้นมีความเจริญรุ่งเรืองมาแต่อดีต โดยมีศิลปกรรมตามวัดเป็นหลักฐานทางวัตถุที่สำคัญ และเป็นสิ่งที่จะกระตุ้นให้มีความตื่นตัวที่จะอนุรักษ์ พัฒนาให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม หากมีการกระทำใดๆ ที่ไม่ถูกต้องสมควร ก็จะมีคนคอยเป็นหูเป็นตาดูแล รวมทั้งการต่อสู้ ต่อต้านขัดขวางการทำลายศิลปวัตถุอันเป็นสมบัติส่วนรวมของคนทั้งชาติ

๕. การที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสพบเห็นความวิจิตรตระการตา ความโอ่อ่าสง่างามของศาสนสถาน ได้พบเห็นจริยาวัตรอันงดงามของพระสงฆ์ ก็อาจเกิดความเลื่อมใสศรัทธา สนใจในการศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาทางพระพุทธศาสนา หรือมีความตั้งใจในการที่จะทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้จรัสยิ่งยืนสืบต่อไป^{๖๒}

๒.๒.๕ ปัญหาของการพัฒนาวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว

วัดเป็นศาสนสถานที่สำคัญคู่กับสังคมไทยมาช้านาน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เพราะวัดบางวัดมีประวัติความเป็นมาที่สำคัญ ประกอบกับมีสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางศิลปะหรือเป็นโบราณวัตถุสถาน ตลอดจนเป็นแหล่งอำนวยความสะดวกแก่การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ทำให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้เข้าไปเยือน จึงก่อให้เกิดธุรกิจเพื่อการบริการต่างๆ สำหรับนักท่องเที่ยวขึ้นในพื้นที่ของวัดหรือพื้นที่ใกล้เคียง เช่น ที่จอดรถ ร้านอาหารและ

^{๖๒} ขยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์, “วัดกับการท่องเที่ยว”, จุลสารการท่องเที่ยว, ฉบับปีที่ ๗ เล่มที่ ๑, (มกราคม ๒๕๓๑): ๔๕ - ๔๗.

เครื่องเดิม ร้านขายสินค้าของที่ระลึก ร้านขายดอกไม้รูปเทียน เป็นต้น จากการที่วัดได้เพิ่มพูนบทบาทมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาด้านต่างๆ ซึ่งหากจะพิจารณาโดยสังเขปก็สามารถแบ่งได้หลายประเด็น ดังนี้

๖๓

๑. ปัญหาด้านกายภาพ คือวัดบางวัดไม่มีการแบ่งเขตพุทธาวาสและสังฆาวาสไว้อย่างชัดเจน ทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินภายในวัดอย่างไม่เหมาะสม เช่น สร้างสถานบริการแก่ผู้มาเยือนรุกหรือเข้าไปใกล้ชิดเกินไปในเขตพุทธาวาส ทำลายความสง่างามของสิ่งก่อสร้างอันมีคุณค่าในเขตพุทธาวาสบ้างก็สร้างสถานบริการบุกรุกเข้าไปในเขตสังฆาวาสซึ่งเป็นส่วนที่พำนักของพระภิกษุสงฆ์ ก็ย่อมจะเป็นการรบกวนการปฏิบัติธรรมของสมณเพศการมีสิ่งปลูกสร้างภายในบริเวณวัดก็มักจะมีได้วางผังแม่บทเต็มรูปแบบไว้ก่อน จะสร้างขึ้นต่างกาลต่างสมัยตามกำลังศรัทธาหรือทุนรอนที่ได้รับทำให้เกิดปัญหาการวางตำแหน่งอาคารย่อยหรือสิ่งก่อสร้างที่เกิดขึ้นภายหลังไปทำลายหรือบดบังความสง่างามของอาคารหลัก คือพระวิหาร พระอุโบสถ และพระเจดีย์ บ้างก็ไปทำลายคตินิยมดั้งเดิม เช่น เดิมเป็นพื้นที่เว้นว่างเป็นลานทรายตามคตินิยมเดิมเปรียบเสมือนห้วงมหาสมุทร มีพระเจดีย์เป็นเขาพระสุเมรุ และมีอาคารสำคัญอื่นๆ เป็นทวีปทั้งห้า พร้อมทั้งใช้ประโยชน์ลานทรายนั้นเพื่อกิจประเพณีพื้นบ้าน เช่น ประเพณีก่อพระเจดีย์ทราย เป็นต้น ก็เกิดสิ่งปลูกสร้างขึ้นใหม่หรือปฏิรูปดลานทรายโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์รวมทั้งปัญหาความไม่เหมาะสมของขนาดสัดส่วนอาคารต่างๆ เช่น สร้างกุฏิขนาดใหญ่ประชิดกับพระอุโบสถ สร้างถึงเก็บน้ำสูงพอๆ กับพระเจดีย์และหอรบซึ่งทำสิ่งก่อสร้างใหม่ๆ ไปข่มความสง่างามและทำลายบรรยากาศนาเคารพศรัทธาในสิ่งก่อสร้างเดิมนอกจากนี้รูปแบบสถาปัตยกรรมและสีสันทนของสิ่งก่อสร้างใหม่ก็ไม่สอดคล้องกลมกลืนกับสิ่งก่อสร้างเดิม มักจะโดดเด่น ขนาดใหญ่โตเกินประโยชน์ใช้สอย กับทั้งสีสันทนฉูดฉาด ให้ความรู้สึกขัดแย้ง ทำให้เป็นการทำลายคุณค่าทางศิลปะของโบราณวัตถุสถานของวัดที่มีอยู่เดิมโดยสิ้นเชิง

๒. ปัญหาด้านภูมิทัศน์ คือการจัดแต่งภูมิทัศน์ภายในบริเวณวัดมักไม่ค่อยได้รับความสนใจกัน ด้วยมองข้ามว่าเป็นปัญหาเล็กน้อย การปล่อยปละละเลยให้เกิดสิ่งก่อสร้างขึ้นใหม่ตามยถากรรม โดยไม่มีการวางแผนแม่บทรวมของวัดไว้ ทำให้ภูมิทัศน์เสียไปอย่างน่าเสียดาย มุมมองที่จะได้ชื่นชมถึงความสง่างามของวัดไม่มี การจัดสวนไม้ดอกไม้ประดับหรือปลูกไม้ยืนต้นเสริมร่มเงาก็กระทำไปตามความคิดส่วนบุคคล ไม่ได้มองภาพรวมหรือหารู้ในการคัดเลือกพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมก่อน ทำให้เกิดปัญหามีต้นไม้ใหญ่รูปทรงขัดตาปลูกติดกับสิ่งก่อสร้างสำคัญ บดบังมุมมองไป เช่น ปลูกไม้ใบใหญ่หนาที่บดบังองค์เจดีย์แทนที่จะปลูกไม้ใบโปร่งซึ่งมองดูเหมาะสมกว่า รวมทั้งการละเลยดูแลรักษาไม้ดอกไม้ประดับ การจัดทางเดินทำให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยนอกจากนี้ การจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมภายในบริเวณวัด เช่น ป้ายชื่อวัด ป้ายชี้ทาง โคมไฟ ถังขยะ ลานจอดรถ และห้องสุขา หรือแม้กระทั่งการสร้างฌาปนสถานขึ้นในบริเวณวัด ก็ควรจะคำนึงถึง

^{๖๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๔ - ๗๖.

รูปแบบให้เสริมแต่งภูมิทัศน์ของบริเวณวัดให้สวยงามยิ่งขึ้น ไม่ใช่สร้างขึ้นมาแล้วกลับกลายเป็นสิ่งทำลายภูมิทัศน์ในส่วนรวม

๓. ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินข้างเคียง คือปัญหานี้มักจะเกิดขึ้นกับวัดที่ตั้งอยู่ในย่านชุมชนหรือในตัวเมือง เพราะจะเกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินข้างเคียงเป็นที่พักอาศัยและประกอบการค้าขาย มีการปลูกสร้างอาคารพาณิชย์เป็นตึกแถวสูงๆ โอบล้อมบริเวณวัดทำให้สูญเสียทัศนียภาพที่ดีไป บางวัดก็ตัดที่ดินริมถนนให้เช่าสร้างเป็นอาคารพาณิชย์ แล้วเหลือช่องทางเล็กๆ เปิดเข้าสู่ตัวบริเวณวัดเท่านั้น ทำให้บรรยากาศที่สงบและร่มเย็นของศาสนสถาน que ควรแก่การเคารพศรัทธาเสื่อมไป นอกจากนี้การประกอบกิจกรรมต่างๆ จากกิจการในชุมชนใกล้เคียง เช่น ตลาด ย่านการค้า ก็จะเกิดปัญหาหาบเร่ แผงลอย ร้านขายของที่จอดรถสาธารณะ ตลอดจนมลภาวะจากความคับคั่งของการจราจรที่ปราศจากการควบคุมให้เป็นระเบียบเรียบร้อย รุกเข้าไปกระทบต่อพื้นที่วัดโดยตรง

๔. ปัญหาในด้านสังคมและเศรษฐกิจของวัด คือในสภาพสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบันวัดได้เปลี่ยนแปลงบทบาทจากการให้บริการเฉพาะด้านศาสนาอย่างเดียว วัดบางวัดจึงกลายเป็นศูนย์กลางของชุมชนอีกลักษณะหนึ่ง มีผู้เข้าไปใช้บริการนอกเหนือจากการไปทำบุญฟังเทศน์ เช่น นักเรียนนักศึกษาเข้าไปใช้เป็นสถานศึกษานักท่องเที่ยวเข้าไปใช้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว ทำให้เกิดบริการใหม่ๆ ขึ้น เช่น ที่จอดรถของยวดยานที่พานักท่องเที่ยวมา ร้านค้าขายอาหาร เครื่องดื่ม ร้านสินค้าที่ระลึก ศาลาที่นั่งพัก และห้องสุขาตลอดจนบางครั้งก็มีการให้บริการด้านที่พักแรมแก่นักท่องเที่ยวในหน้าเทศกาลงานบุญต่างๆ เช่นงานสงกรานต์ งานแห่เทียนพรรษา และงานลอยกระทง สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและเศรษฐกิจภายในวัด ทำให้เกิดความพลุกพล่านของผู้คน ขาดความเป็นสัดส่วนเกิดความจำเป็นในค่าใช้จ่ายทั้งการทะนุบำรุงซ่อมแซมวัด ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าจ้างพนักงานดูแลรักษาความสะอาดหรือทำหน้าที่อื่นๆ ปกติวัดอาจจะได้รับเงินอุดหนุนจากกรมศาสนาจำนวนหนึ่งซึ่งน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับกรให้บริการใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น วัดจึงจำเป็นต้องจัดหาผลประโยชน์จากการขอรับบริจาค จัดทำวัดถ่มงคฺลให้เช่า เรียกค่าตอบแทนจากการใช้ประโยชน์ที่ดินของวัด เช่น การตั้งร้านอาหารเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก ค่าบริการห้องสุขา และค่าบริการที่จอดรถ เป็นต้น การดำเนินการเหล่านี้หากไม่มีการจัดระเบียบในการดูแลให้เหมาะสมรัดกุม ยิ่งผู้ควบคุมดูแลวัดอยู่ในสมณเพศก็ย่อมบริหารงานได้ไม่ทั่วถึง ปล่อยให้เอกชนรับไปดำเนินการแทน ก็มักเกิดการมุ่งเอาเฉพาะผลประโยชน์เป็นหลัก ทำให้เกิดสภาพที่ไม่เหมาะสมขึ้นในบริเวณศาสนสถาน ผลกระทบเหล่านี้จึงเป็นปัญหาต่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจของวัดในที่สุด

จากปัญหาข้างต้น วัดใดที่มีลักษณะทางกายภาพเหมาะสมสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยว หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือมีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยว จึงสมควรกำหนดหรือมีการวางแนวทางการพัฒนา และการปรับปรุงลักษณะทางกายภาพให้เหมาะสมไว้ เพื่อเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ได้แก่ ปัญหาเรื่องการขาดการวางแผนและควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ภายในวัด ปัญหาสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากชุมชนข้างเคียงวัด ปัญหาการเสื่อมโทรมของ โบราณสถานโบราณวัตถุภายในวัด และปัญหาในเรื่องที่กิจกรรมการท่องเที่ยวจะเข้ามามีบทบาทในวัด

สรุป แนวคิดจากดังกล่าวข้างต้นได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยว คือการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ด้วยความสมัครใจ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อคลายความตึงเครียดจากเศรษฐกิจหรือจากความเครียดในชีวิตประจำวัน หรือเพื่อจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง และยังมีความหมายรวมถึง การเดินทางเพื่อการประชุม เพื่อศึกษาหาประสบการณ์ความรู้ เพื่อการศึกษา เพื่อติดต่อธุรกิจ การเยี่ยมญาติพี่น้อง และตลอดจนเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น ถือว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น ซึ่งสาเหตุในการท่องเที่ยวมีมาจากหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น ความเครียดจากการทำงาน รายได้ที่ดีขึ้น ความสะดวกในการเดินทาง มีเวลาว่างมากขึ้น พร้อมทั้งประชากรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ดังกล่าวแล้ว จึงทำให้เกิดมีการท่องเที่ยวขึ้น

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

โดยทั่วไปการท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การที่ผู้คนหรือประชาชนได้ไปเยี่ยมชมเยียนยังสถานที่หนึ่งเพื่อการเที่ยวชมเมือง เพื่อเยี่ยมญาติ และเพื่อน ไปพักผ่อนวันหยุด รวมไปถึงบุคคลที่เดินทางไปร่วมประชุมทางวิชาการ ทางการเมือง หรือการประชุมทางธุรกิจ หรือเข้าร่วมกิจกรรม อื่นๆ ทางธุรกิจ ตลอดจนการเดินทางไปศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ หรือไปศึกษาวิจัย โดยผู้ที่มาเยือน สามารถใช้การคมนาคมขนส่งได้ทุกรูปแบบ^{๖๔}

การท่องเที่ยวประกอบด้วยองค์ประกอบอย่างน้อย ๓ ประการ คือ เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เป็นการเดินทางด้วย ความสมัครใจ และการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพ หรือ ทหารายได้ ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นกิจกรรมและบริการต่างๆ ที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ในการ เดินทาง เช่นการคมนาคมขนส่ง ที่พักแรม สถานที่ขายอาหารและเครื่องดื่ม ร้านค้าของที่ระลึก สถานบันเทิง สิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการบริการต้อนรับนักท่องเที่ยว^{๖๕}

องค์การการท่องเที่ยวแห่งโลก (World tourism organization: WTO) ให้ความหมาย “การท่องเที่ยว” (Tourism) หมายถึง การเดินทางใดๆ ก็ตามในลักษณะที่เป็นการเดินทางท่องเที่ยวตามเงื่อนไขสากล ๓ ประการ คือ

^{๖๔}อาทิตย์ ศิริธร, **วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวของไทย ปีพุทธศักราช ๒๕๔๕**, (กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๑), หน้า ๗๕.

^{๖๕}นิคม จารุมณี, **การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว**, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๖), หน้า ๘๔.

๑. การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวแต่มีค่าใช้จ่ายหลักแหล่ง เป็น การถาวร

๒. การเดินทางไปนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจ มีค่าใช้จ่ายถูกบังคับ

๓. การเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆก็ตาม ที่มีค่าใช้จ่ายหรือหารายได้ แต่ เดินทางมาเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เยี่ยมเยือนเครือญาติ ความบันเทิงเริงรมย์ เล่นกีฬาต่างๆ การ ประชุมสัมมนา ศึกษาหาความรู้ และติดต่อธุรกิจ

พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๕๒๒ ได้กำหนดขอบเขต และความหมายของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หมายถึง อุตสาหกรรมใดๆ ที่จัดให้มี หรือให้บริการ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักรไทย โดยมีค่าตอบแทนและหมาย ความรวมถึงธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจโรงแรมนักท่องเที่ยว สถานบริการและสถานที่ตากอากาศสำหรับ นักท่องเที่ยว ธุรกิจของที่ระลึกหรือสินค้าสำหรับนักท่องเที่ยว ธุรกิจการกีฬาสำหรับนักท่องเที่ยว และ การดำเนินงานนิทรรศการ งานแสดง การออกร้าน การโฆษณาเผยแพร่ หรือดำเนินการอื่นใด โดยมีความมุ่งหมายเพื่อชักนำหรือส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยว

๒.๒.๑ หน้าที่ในการจัดการ

หน้าที่ในการจัดการ หมายถึง แนวทางหรือวิธีการที่ผู้บริหารใช้ในการปฏิบัติภารกิจให้ สามารถดำเนินงาน ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้^{๖๖} เป็นขั้นตอนในการ ปฏิบัติงานของผู้บริหาร Fayol ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารหรือ การจัดการ ประกอบด้วยหน้าที่ใน การจัดการ ๕ ประการ ดังนี้

๑. การวางแผน (Planning) คือ ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการคาดการณ์ ล่วงหน้า ถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อการทำงานและกำหนดขึ้นเป็นแผนการปฏิบัติงาน หรือ วิธีทางที่จะปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต

๒. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การจัดให้มีโครงสร้างของสายงาน ตำแหน่งงานและ อำนาจหน้าที่ต่างๆ เพื่อให้ทรัพยากรทางการบริหารอยู่ในส่วนที่เหมาะสม ในอันที่จะช่วยงานของ องค์การบรรลุผลสำเร็จได้

๓. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) คือ การดูแลสั่งการให้งานเป็นไปด้วย ความ ถูกต้องเรียบร้อย

^{๖๖} ฌองซีย์ สันติวงษ์, พฤติกรรมผู้บริหารโคคทางการตลาด, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนา พาณิช, ๒๕๔๐), หน้า ๓๒.

๔. การประสานงาน (Coordinating) คือ การดูแลความสะดวกรให้ผู้ทำงานสามารถทำงาน ได้โดยสะดวกเต็มความสามารถ เชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมาย เดียวกัน

๕. การควบคุม (Controlling) คือ ภาระหน้าที่ในการที่จะต้องกำกับให้สามารถประกันได้ว่ากิจกรรมต่างๆ ที่ทำไปนั้น สามารถเข้ากับแผนที่ได้วางไว้ให้งานดำเนินไปตามแผนที่วางเอาไว้ ขณะที่ Gulick อ้างถึงใน ดิน ปรัชญพฤทธิ อธิบายกระบวนการจัดการว่า เป็นกระบวนการ POSDCORB เป็นหลักการ คือ ขั้นตอนที่ผู้บริหารปฏิบัติ ๗ ประการ คือ

๑. Planning หมายถึง การวางแผน เป็นการกำหนดโครงการอย่างกว้าง ๆ ว่าจะทำอะไรบ้าง เพื่ออะไร มีแนวทางจะปฏิบัติอย่างไร การวางแผนจะต้องกระทำก่อนการลงมือปฏิบัติจริง

๒. Organizing หมายถึง การจัดการองค์การ กล่าวคือ เป็นการจัดสายงานแบ่งแยกอำนาจ การบริหารให้ผู้ปฏิบัติงานทราบหน้าที่ บทบาทของแต่ละคนเพื่อจะได้ทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

๓. Staffing หมายถึง การจัดการหาบุคคลมาเข้าสู่ตำแหน่งงานตามที่ได้จัดองค์การเอาไว้แล้ว มีการบรรจุงานฝึกฝนอบรมพัฒนาคุณภาพคน เพื่อจะได้ทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

๔. Directing หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ บอกริศทางการทำงานเสนอแนะวิธีการทำงาน หลังจากที่ได้อธิบายหรืออย่างรอบคอบแล้ว ว่าควรจะทำอะไรบ้าง อย่างไร ไปในทิศทางใด

๕. Coordinating หมายถึง การประสานงาน อันได้แก่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานย่อยและบุคคลในตำแหน่งต่างๆ ให้สามารถทำงานร่วมกันได้ ซึ่งอาจจะต้องใช้เทคนิค ต่าง ๆ เช่น การสื่อสารกำหนดระเบียบแบบแผนในการทำงาน เป็นต้น

๖. Reporting หมายถึง การรายงาน การทำงานทุกอย่างจะต้องมีการรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปว่าตนเองได้ทำอะไรบ้าง อย่างไรได้ผลประการใด นายกรัฐมนตรีหรือประธานาธิบดีทำงานก็ต้องรายงานต่อประชาชนหรือผู้แทนปวงชน ผู้เป็นเจ้าของประเทศในเรื่องผลงานของตนเองเช่นกัน

๗. Budgeting หมายถึง การจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายให้ถูกต้องเหมาะสมกับกิจกรรม จะเห็นได้ว่ากระบวนการจัดการของกุลิค นี้มีลักษณะซ้ำซ้อนกับของฟาโย แต่จัดขั้นตอนไว้ละเอียด จึงมีผู้นิยมนำมาใช้และแพร่หลายในเวลาต่อมาแม้ในปัจจุบันก็ยังนำมาใช้อยู่เสมอ

สรุปได้ว่าหน้าที่ของการจัดการในกระบวนการจัดการเป็นการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่าง มีขั้นตอนและเหมาะสมกับหน่วยงานหรือองค์กร ซึ่งมีหลายหน้าที่แตกต่างกันไปตามแนวคิดของนักวิชาการแต่ละคน แต่จะมีหลักการใหญ่ๆ ที่คล้ายคลึงกัน หน้าที่ในกระบวนการจัดการที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษา ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคคลให้เหมาะกับงานและการประสานงานมาเป็นแนวคิดในการศึกษา

การจัดการในปัจจุบันนี้ มีองค์การซึ่งเป็นหน่วยทางสังคมที่เกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป เพื่อร่วมกันดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน^{๖๗} ซึ่งการรวมกันทำงานหรือแบ่งงานกันทำคนในองค์การไม่ได้อยู่ในที่ว่างเปล่าต้องอยู่ในองค์การที่มีโครงสร้างที่ได้จัดขึ้นที่มีรูปแบบองค์ประกอบขึ้นมาในการประกอบกิจกรรมต่างๆ เพื่อการบริหารจัดการองค์การที่ก่อตั้งขึ้นมา มีโครงสร้างรูปแบบการดำเนินงานแตกต่างกันไปตาม หน้าที่ โครงสร้าง การแบ่งงาน ดังนั้นจึงนำการศึกษาแนวคิดการจัดองค์การและรูปแบบองค์การ

๒.๒.๒ การจัดองค์การและรูปแบบ

ความหมายของการจัดองค์การ คือ กระบวนการที่กำหนดกฎ ระเบียบ แบบแผนในการ ปฏิบัติงานขององค์กร ซึ่งรวมถึงวิธีการการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ความหมายและความสำคัญของการจัดองค์การไว้ ๓ ขั้นตอน คือ ๑) การให้รายละเอียดงานทุกอย่างที่ต้องกระทำเพื่อความสำเร็จของเป้าหมายขององค์การ ๒) การแบ่งปริมาณงานทั้งหมดเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถปฏิบัติได้โดยบุคคล คนเดียว ๓) การกำหนดกลไกของการประสานงานของสมาชิกขององค์กร เพื่อให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน^{๖๘}

การจัดองค์การ หมายถึง ความพยายามของ ผู้บริหารที่จะให้มีหนทางสำหรับการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามแผนงานที่ได้วางเอาไว้ หน้าที่การจัด องค์การนี้เป็นหน้าที่ที่ต่อเนื่องจากขั้นของการใช้ความสามารถในด้านคิดวางแผนจนเสร็จสิ้นเป็น แผนงานต่าง ๆ กล่าวคือ ภายหลังจากที่ได้กำหนดแผนงานเอาไว้เรียบร้อยแล้ว ผู้บริหารจะต้อง ดำเนินการเตรียมการให้มีสื่อ หรือมีหนทางที่จะช่วยให้มีการทำงานตามแผนนั้นๆ ให้ลุล่วงไปได้

สรุปได้ว่า การจัดองค์การ หมายถึง กระบวนการที่กำหนด ระเบียบ แบบแผนในการปฏิบัติงาน การให้รายละเอียดของงานที่ต้องกระทำเพื่อความสำเร็จของงาน การกำหนดกลไกของการประสานงานของสมาชิกขององค์การเพื่อให้งานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และองค์การสามารถแบ่งออกได้ ๒ รูปแบบ คือ องค์การรูปแบบที่เป็นทางการ (Formal organization) ให้คำจำกัดความ องค์การรูปแบบที่เป็นทางการ เป็นคุณลักษณะที่สำคัญได้เป็น ๓ ข้อ ดังนี้

๑. มีการกำหนดเรื่องการแบ่งงานกันทำ อำนาจหรืออำนาจหน้าที่และระบุ ความรับผิดชอบเอาไว้ การกำหนดสิ่งต่างๆ ได้มีการจัดอย่างรอบคอบและพินิจพิเคราะห์ที่สุดเพื่อ ช่วยให้สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

^{๖๗} บัญชร แก้วส่อง, องค์การการ จัดหา และการ พัฒนา, (ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๙), หน้า ๑๑๓.

^{๖๘} สมยศ นาวิการ, การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้า, ๒๕๓๘), หน้า ๕๒.

๒. มีศูนย์รวมอำนาจที่จุดหนึ่งจุดใดหรือหลายจุด เพื่อที่จะคอยควบคุมและกำกับให้สมาชิกในองค์กรทุ่มเทการทำงานไปสู่เป้าหมายให้ได้ นอกจากนี้ ศูนย์รวมอำนาจยังต้องทำหน้าที่คอยตรวจสอบผลงานขององค์กรอยู่เสมอ และหากจำเป็นก็จะทำการปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรเสียใหม่ เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีขึ้น

๓. มีการสับเปลี่ยนตัวคนในองค์กร ถ้าหากบุคคลใดไม่มีความสามารถพอก็จะถูกพิจารณาสับเปลี่ยน โดยให้บุคคลที่มีความสามารถมากกว่าเข้ามาแทนที่ องค์กรอาจใช้วิธีโยกย้ายหรือเลื่อนตำแหน่งเพื่อการรวบรวมความสามารถของผู้ทำงานดังกล่าวได้ การให้มีสิทธิที่จะดำเนินการดังกล่าวก็เพื่อให้ประกันได้ว่างานตามแผนที่คาดคิดไว้นั้น จะไม่ถูกระทบกระเทือน โดยตัวบุคคลผู้ทำซึ่งอาจผันแปรไปในทางต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดผลเสียได้^{๖๙}

การจัดองค์กรรูปแบบที่เป็นทางการไว้ว่า เป็นการจัดโครงสร้างองค์กรตามเจตนาหรือบทบาท ในการปฏิบัติภายในองค์กร ซึ่งสามารถแสดงออกมาเป็นแผนภูมิโครงสร้างขององค์กร (Organization chart) ผู้บริหารจำเป็นจะต้องวาง โครงสร้างที่แน่นอน เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ทราบถึงอำนาจหน้าที่ของตนเองในการปฏิบัติงาน และบ่งบอกถึงขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลที่ทำงานร่วมกันและเพื่อความเป็นระเบียบ โดยไม่มีการทำงานซ้ำซ้อน แต่การจัดโครงสร้างแบบทางการก็สามารถที่จะยืดหยุ่นได้บ้าง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสถานการณ์และสภาพแวดล้อม จะเห็นว่าองค์กรรูปแบบที่เป็น ทางการมีคุณลักษณะที่สำคัญคือ มีการกำหนดโครงสร้างแบ่งงานกันทำระบุมารับผิดชอบ อย่างรอบคอบ มีการรวบรวมอำนาจไว้ที่จุดใดจุดหนึ่งหรือหลายจุด สามารถแสดงแผนภูมิ โครงสร้าง ขององค์กรไว้อย่างแน่นอน บ่งบอกถึงความรับผิดชอบอย่างชัดเจน^{๗๐} องค์กรรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ (Informal organization) องค์กรที่ไม่เป็นทางการว่าเป็นองค์กรที่ไม่มีระเบียบ แบบแผนในการจัดสภาพขององค์กร อาจรวมกันขึ้นอย่างง่าย ๆ และไม่แน่นแฟ้น มีความคล่องตัว โดยไม่มีกฎเกณฑ์หรือระเบียบที่บังคับไว้ ไม่มีการระบุถึงสิ่งต่างๆ ไว้เป็นทางการและสิ่งต่างๆ อาจเปลี่ยนแปลงไปในทางหนึ่งทางใดได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีพิธีรีตองอะไร ลักษณะของกลุ่มและ สิ่งต่างๆ ในกลุ่มอาจดำเนินไปในทางหนึ่งทางใดหรือหลายๆ ทาง หลายๆ วิธีสุดแล้วแต่กลไก ของกลุ่มจะพาไป การรวมตัวอย่างไม่เป็นทางการนี้ อาจมุ่งสู่เป้าหมายอันหนึ่งอันใดแตกต่างกัน เรื่อยไป สุดแต่ความต้องการของสมาชิกส่วนใหญ่ การเข้าสมทบหรือเข้าไปเกี่ยวข้องของสมาชิกจึง อาจเป็นไปได้ โดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ และมักจะเป็นการยากที่จะทราบได้ว่าเข้าไปสมทบ เมื่อใด ลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกและเป้าหมายขององค์กร ก็มักจะไม่มีภาระหรือยากที่ จะทราบได้ องค์กรแบบนี้จึงไม่มีแบบแผน ไม่สามารถจำกัดขอบเขตและไม่สามารถทราบถึง

^{๖๙} จงชัย สันติวงษ์, **องค์กรและการบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๗), ๕๗.

^{๗๐} ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ **องค์กรและ, การจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร: วีระฟิล์มและโซเท็กซ์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๓๙.

สัดส่วนต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน การควบคุมก็กระทำได้ยาก กลุ่มจะเกิดขึ้นอย่างไม่เป็นทางการและสมาชิกต่าง ๆ อาจมีความสัมพันธ์กันทางจิตใจโดยไม่รู้ตัวเลยก็ได้^{๗๑}

การจัดองค์การ รูปแบบไม่เป็นทางการ คือ การร่วมกิจกรรมส่วนบุคคลของกลุ่มคนโดยปราศจากจุดประสงค์ ร่วมกัน ถึงแม้ว่าจะมีการช่วยเหลือกันภายในองค์การก็ตามและก่อให้เกิดความสัมพันธ์ (Relationship) ขึ้น เช่น การที่กลุ่มบุคคลมาเล่นหมากรุกด้วยกัน ในช่วงเวลาพักกลางวันแล้วเกิด ความสนิทสนมกัน จึงมีการช่วยเหลือกันในการทำงาน ถึงแม้ว่าจะทำงานคนละแผนกกัน

สรุปได้ว่า องค์การที่ไม่เป็นทางการ คือ องค์การที่ไม่มีระเบียบแบบแผน โครงสร้างและกำหนดหน้าที่ไม่ชัดเจน ไม่มีแผนภูมิการบริหารงานแต่สมาชิกในองค์การใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นองค์การมีรูปแบบโดยทั่วไป ๒ รูปแบบ คือ รูปแบบเป็นทางการที่มีสายการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น การแบ่งงานกันทำ มีโครงสร้างที่แน่นอน คนที่รู้งานมากที่สุดคือบุคคลที่เป็นหัวหน้าสูงสุดในองค์การ มีนายและลูกน้อง เช่น องค์การในระบบราชการ กระทรวง ทบวง กรม กอง บริษัทเอกชน องค์การรัฐวิสาหกิจ ในขณะที่รูปแบบไม่เป็นทางการเป็นระบบความสัมพันธ์ของบุคคลและสังคมที่ไม่ใช่ความสัมพันธ์ที่ถูกกำหนดขึ้น ในองค์การเน้นความสำเร็จของงาน มีใช้วิธีการ โครงสร้างขององค์การเป็นแบบแนวราบ การติดต่อระหว่างกันเป็นไปตามแนวนอน เช่น กลุ่มเพื่อร่วมงาน สมาชิกสภาอาชีพ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนนักศึกษา การบริหารการพัฒนา เป็นต้น^{๗๒}

๒.๒.๓ หลักการให้บริการ

การบริการ หมายถึง กิจกรรมหนึ่งหรือกิจกรรมหลายอย่างที่มีลักษณะไม่อาจจับต้องได้ ซึ่งโดยทั่วไปไม่จำเป็นต้องทุกกรณีที่เกิดขึ้นจากการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลูกค้ากับพนักงานบริการและหรือลูกค้ากับบริษัทผลิตสินค้ากับระบบของ การให้บริการที่ได้จัดไว้ เพื่อช่วยผ่อนคลายปัญหาของลูกค้า^{๗๓}

^{๗๑} 宗ชัย สันติวงษ์, พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๗), หน้า ๔๑.

^{๗๒} ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, องค์การและการจัดการ, กรุงเทพมหานคร: วีระฟิล์มและไซเท็กซ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๒.

^{๗๓} Groomroos, Service management and marketing: Managing the moment of truth in service competition, (Lexington: Lexington, 1990), p. 80.

การบริการ หมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการใด ๆ ที่กลุ่มบุคคลหนึ่งสามารถนำเสนอให้อีกกลุ่มบุคคลหนึ่งซึ่งไม่สามารถจับต้องได้ และไม่ได้ส่งผล ของความเป็นเจ้าของสิ่งใด ทั้งนี้การกระทำดังกล่าวอาจจะรวมหรือไม่รวมอยู่กับสินค้าที่มีตัวตนได้^{๗๔}

รัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎีและแนวการศึกษาว่าการให้บริการที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์มากที่สุด คือการให้บริการโดยไม่เห็นแก่ ประโยชน์มากที่สุด คือการให้บริการโดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและประเพณีวัฒนธรรม ของสังคม เช่น ช่วยเหลือบริการคนบางคนเป็นพิเศษเพราะรู้จักมักคุ้นเป็นการส่วนตัว กล่าวคือ การให้บริการนั้นจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้อย่างเคร่งครัดเพื่อให้การกระทำของตน เป็นไปอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพสูงสุดซึ่ง Weber ได้อธิบายว่าพฤติกรรมข้าราชการในระบบราชการ “ต้องปราศจากอารมณ์และความเกลียดชัง” (Sine irate studio-without hatred or passion)^{๗๕}

การให้บริการที่ดีส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การเข้าถึงบริการซึ่ง Penchansky Thomas (เพนเซนสกี โทมัส) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเข้าถึงการบริการไว้ดังนี้

๑. ความพอเพียงของบริการที่มีอยู่ (Availability) คือ ความพอเพียงระหว่างบริการที่มีอยู่ กับความต้องการของการรับบริการ

๒. การเข้าถึงแหล่งบริการได้อย่างสะดวกโดยคำนึงถึงลักษณะที่ตั้ง การเดินทาง

๓. ความสะดวก และสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งบริการ (Accommodation) ได้แก่ แหล่งบริการที่ผู้รับบริการยอมรับว่าให้ความสะดวกและมีสิ่งอำนวยความสะดวก

๔. ความสามารถของผู้รับบริการในการที่จะเสียค่าใช้จ่ายสำหรับบริการ

๕. การยอมรับคุณภาพของบริการ (Acceptability) ซึ่งในการนี้จะรวมถึงการยอมรับลักษณะของผู้ให้บริการด้วย^{๗๖} ได้ศึกษาการบริการประชาชน เช่น หลักการที่สำคัญของ การให้บริการขององค์กรของรัฐ ประกอบด้วย หลักการ ๓ ประการ คือ

๑. การติดต่อเฉพาะงาน (Specificity) เป็นหลักการที่ต้องการให้บทบาทของประชาชน และเจ้าหน้าที่อยู่ในวงจำกัด เพื่อให้การควบคุมเป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์และทำได้ง่าย ทั้งนี้ โดยดูจากเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการว่าให้บริการประชาชนเฉพาะเรื่องติดต่อหรือไม่ ปฏิบัติหรือมีการ สอบถาม

^{๗๔} Kotler, Marketing management: Analysis planning implementation and control, 8th Ed., (New Jersey: Prentice-Hall, 1997).

^{๗๕} Weber, The theory of social and economic organization, 4th Ed., (New York: The free Press, 1986).

^{๗๖} Verma, B.M., Social justice and Panchyati Raj, (New Dehli: Naurang Rai for Mittal, 1986).

เรื่องอื่นหรือไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ติดต่อหรือไม่ หากมีการให้บริการ ที่ไม่เฉพาะเรื่องและ สอบถาม เรื่องที่ไม่เกี่ยวข้อง นอกจากจะทำให้ล่าช้าแล้วยังทำให้การควบคุมเจ้าหน้าที่เป็นไปได้ยาก

๒. การให้บริการที่มีลักษณะเป็นทางการ (Universality) หมายถึง การที่ผู้ให้บริการ จะต้องปฏิบัติต่อผู้รับบริการอย่างเป็นทางการไม่ยึดถือความสัมพันธ์ส่วนตัวแต่ยึดถือการให้บริการ แก่ผู้รับบริการทุกคนอย่างเท่าเทียมกันในทางปฏิบัติ

๓. การวางตัวเป็นกลาง (Affective neutrality) หมายถึง บริการแก่ผู้รับบริการ โดย จะต้อง ไม่นำเอาเรื่องของอารมณ์ของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการเข้ามาเกี่ยวข้อง

ในสังคมที่มีการแลกเปลี่ยนสินค้าบริการต่อกันนั้น ได้มีการให้การบริการเกิดขึ้นทั้งใน ภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งการบริการที่เกิดขึ้นนั้น ต่างก็มีเป้าหมายที่แตกต่างกันออกไปโดยสามารถ แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. การบริการเชิงธุรกิจ (Business service) เป็นการให้บริการที่มุ่งแสวงหาผลกำไรที่เกิด จากการให้บริการนั้นๆ โดยผู้ให้บริการเป็นผู้ลงทุนในการผลิตสินค้าบริการและมีการคาดหวังผล กำไร เป็นค่าตอบแทนจากการลงทุน ซึ่งส่วนใหญ่ภาคเอกชนจะเป็นผู้ดำเนินการเองเกือบทั้งสิ้น เช่น ธุรกิจ โรงแรม ร้านอาหาร สายการบินต้นทุนต่ำ ร้านค้าปลอดภาษีหรือการนวดแผนโบราณ ฯลฯ

๒. การบริการสาธารณะ (Public service) เป็นการให้บริการโดยหน่วยงานของรัฐโดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อรักษาผลประโยชน์และสวัสดิภาพของประชาชน เพื่อให้บ้านเมืองเกิดความ สงบสุข เช่น การให้ความคุ้มครองเด็กและสตรี การจัดให้มีบริการรถเมล์โดยสารสาธารณะ บริการด้าน การแพทย์ ไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น

คำนิยามของคุณภาพการให้บริการว่าเป็นสิ่งที่ชี้วัดถึง ระดับของการบริการที่ส่งมอบโดยผู้ ให้บริการต่อลูกค้า หรือผู้รับบริการว่าสอดคล้องกับ ความต้องการของเขาได้ดีเพียงใด การส่งมอบ บริการที่มีคุณภาพ (Delivering service quality) จึงหมายถึง การตอบสนองต่อผู้รับบริการบน พื้นฐานความคาดหวังของผู้รับบริการ^{๗๗}

ความหมายของคุณภาพการให้บริการว่าจำแนกได้ ๒ ลักษณะคือ คุณภาพเชิงเทคนิค (Technical quality) อันเกี่ยวกับผลลัพธ์ หรือสิ่งที่ผู้รับบริการได้รับจากบริการนั้น โดยสามารถที่จะ วัดได้เหมือนกับการประเมินได้คุณภาพของผลิตภัณฑ์ (Product quality) ส่วนคุณภาพ เชิงหน้าที่ (Functional quality) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการของการประเมินนั่นเอง^{๗๘}

^{๗๗} Lewis, J. M., & Bloom, S. C., "Incorporation of time-continuity into sub - synoptic analysis by using dynamic constraints", *Tellus*, No. 30 (1978): 496 – 515.

^{๗๘} Gronroos, C., "The perceived service quality concept-a mistake", *Managing Service Quality*, No. 11 Vol. 3 (2011): 150 - 152.

คุณภาพการให้บริการ เป็นการให้บริการที่มากกว่า หรือตรงกับความคาดหวังของผู้รับบริการ ซึ่งเป็นเรื่องของการประเมิน หรือการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นเลิศของการบริการในลักษณะของภาพรวม ในมิติของ การรับรู้ ผลการศึกษาวิจัยของนักวิชาการกลุ่มนี้ ช่วยให้เห็นว่า การประเมินคุณภาพการให้บริการ ตามการรับรู้ของผู้บริโภคเป็นไปในรูปแบบของการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อบริการที่คาดหวัง และการบริการตามที่ได้รับรู้ว่ามีความสอดคล้องกันเพียงไร ข้อสรุปที่น่าสนใจประการหนึ่งก็คือ การให้บริการที่มีคุณภาพนั้นหมายถึง การให้บริการที่สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้รับบริการ หรือผู้บริโภคอย่างสม่าเสมอ ดังนั้น ความพึงพอใจต่อการบริการจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับ การทำให้เป็นไปตามความคาดหวังหรือการไม่เป็นไปตามความคาดหวัง (Confirm or disconfirm expectation) ของผู้บริโภคนั่นเอง^{๗๙}

การให้บริการสาธารณะว่าเป็นกระบวนการให้บริการที่มี ลักษณะเคลื่อนไหวเป็นพลวัตร โดยระบบการให้บริการที่ดีจะเกิดขึ้นได้เมื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ ใช้ทรัพยากร และผลิตการบริการ ให้เป็นไปตามแผนงานและการเข้าถึงการรับบริการจากความหมาย ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เป็นการพิจารณาโดยใช้แนวความคิดเชิงระบบ (System approach) มีการมองว่า หน่วยงานที่มีหน้าที่ ให้บริการใช้ปัจจัยนำเข้า (Inputs) เข้าสู่กระบวนการผลิต (Process) และออกมา เป็นผลผลิตหรือการบริการ (Outputs) โดยทั้งหมดจะต้องเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ ดังนั้น การประเมินผลจะช่วยให้ทราบ ถึงผลผลิต หรือการบริการที่เกิดขึ้นว่ามีลักษณะเป็นเช่นไร ซึ่งจะ เป็นข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นปัจจัยนำเข้าต่อไป ด้วยเหตุนี้ระบบการให้บริการสาธารณะ จึงมีลักษณะที่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ^{๘๐}

การให้บริการสาธารณะจะต้องประกอบไปด้วย ๓ องค์ประกอบที่สำคัญคือ หน่วยงานที่ ให้บริการ (Service delivery agency) บริการ (The service) ซึ่งเป็นประโยชน์ที่หน่วยงานที่ ให้บริการส่งมอบให้แก่บริการ (The service recipient) โดยประโยชน์ หรือคุณค่าของบริการที่ได้รับ นั้นผู้รับบริการจะตระหนักไว้ในจิตใจ ซึ่งอาจสามารถวัดออกมาในรูป ของทัศนคติก็ได้^{๘๑}

บริการ หมายถึง การปฏิบัติ รับผิดชอบ ให้ความสะดวกต่างๆ ในบริการ มีความหมายถึง กระบวนการ หรือกระบวนการกิจกรรมในการส่งมอบบริการจากผู้ให้บริการไปยังผู้รับบริการนั้นๆ^{๘๒}

^{๗๙}Zeithaml, V. A., Berry, L. L., & Parasuraman, A., “The behavioral consequences of service quality”, *Journal of marketing*, No. 60 (1996): 31 – 46.

^{๘๐}Verma, B. M., *Social justice and Panchyati Raj*, (New Dehli: Naurang Rai for Mittal, 1986), p. 145.

^{๘๑}Mccullough. J. S., *Management in the public service: The best for effective performance*, (New York: McGraw-Hill Book, 1983), p. 84.

^{๘๒}ราชบัณฑิตยสถาน, *พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน*, (กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๕).

คุณภาพการให้บริการไว้ดังนี้ คือ ความสอดคล้องกันของความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการ หรือระดับของความสามารถในการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการอันทำให้ลูกค้าหรือผู้รับบริการ เกิดความพึงพอใจจากบริการที่เขาได้รับ^{๘๓}

คุณภาพการให้บริการไว้ดังนี้ เป็นทัศนคติ ที่ผู้รับบริการสะสมข้อมูลความคาดหวังไว้ว่าจะได้รับจากบริการ ซึ่งหากอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (Tolerance zone) ผู้รับบริการก็จะมี ความพึงพอใจในการให้บริการ ซึ่งจะมีระดับแตกต่างกันออกไป ตามความคาดหวังของแต่ละบุคคล และความพึงพอใจนี้เอง เป็นผลมาจากการประเมินผลที่ได้รับจากบริการนั้น ณ ขณะเวลาหนึ่ง^{๘๔}

คุณลักษณะการให้บริการที่ดีไว้ดังนี้ การบริการ (Service) หมายถึง “กระบวนการของการปฏิบัติเพื่อให้ผู้อื่นได้รับความสุข ความสะดวก หรือความสบายอันเป็น การกระทำที่เกิดจากจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยความปรารถนาดี ช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้ออาทร มีน้ำใจไมตรี ให้ความเป็นธรรมและเสมอภาค” การให้บริการจะมีทั้งผู้ให้และผู้รับ ถ้าเป็น การบริการที่ดี ผู้รับจะเกิดความประทับใจ หรือเกิดทัศนคติที่ดีต่อการบริการดังกล่าว

ถ้านำคำว่า “SERVICE” มาแยกตัวอักษรแต่ละตัว และใช้เป็นอักษรขึ้นต้นคำเราจะพบหัวใจขององค์ประกอบของการบริการที่ดี

S = Smiling & Sympathy ยิ้มแย้ม เอาใจเขาใส่ใจเรา เห็นใจผู้รับบริการ

E = Early response ตอบสนองความประสงค์ของผู้รับบริการอย่างรวดเร็ว

R = Respectful แสดงออกถึงการให้เกียรติแก่ผู้รับบริการ

V = Voluntariness manner ลักษณะการให้บริการอย่างเต็มใจ

I = Image enhancing แสดงออกซึ่งการรักษาภาพพจน์ของผู้ให้บริการขององค์กร

C = Courtesy ความมีไมตรีจิตในการบริการ

E = Enthusiasm ความกระตือรือร้นในการบริการ

ลักษณะของงานบริการเป็นงานหนักที่จะต้องพบกับคนจำนวนมากและตอบสนอง ความต้องการที่ หลากหลายของผู้รับบริการอยู่ตลอดเวลา อันส่งผลให้บางครั้งการบริการอาจ ไม่รวดเร็วทันกับความ ต้องการของผู้รับบริการทุกคนในเวลาเดียวกันได้^{๘๕}

^{๘๓} วรพงษ์ เฉลิมจิรรัตน์, คุณภาพในงานบริการ (Quality in Service) พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น, ๒๕๔๓).

^{๘๔} สมวงศ์ พงศ์สถาพร, เคล็ดลับไม่ลับการตลาดบริการ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: ยูบีซีแอล บั๊คส์, ๒๕๕๐).

^{๘๕} พรรณี ชูดีวัฒนธาดา, การบริการดีเป็นอย่างไร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://sabaisabai.20m.com/sabaigoodservice.html/2560> [๖ ตุลาคม ๒๕๖๑].

แนวความคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะการให้บริการที่ดีไว้ดังนี้ ในการดำรงชีวิตประจำวันของบุคคลทั่วไปนั้น แต่ละคนต้องมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันไป โดยทุกบทบาทหน้าที่ย่อมต้องมีส่วนประสานสัมพันธ์กับบุคคลอื่นทั้งทางตรง และทางอ้อมใน ลักษณะแตกต่างกันไป อย่างไรก็ตาม บทบาทหน้าที่ดังกล่าวนี้ สามารถจำแนกได้เป็น ๒ รูปแบบ ใหญ่ๆ คือ การเป็นผู้ให้บริการ และการเป็นผู้รับบริการ ซึ่งทุกคนต้องมีบทบาททั้งสองรูปแบบ พร้อม ๆ กันไป

คุณลักษณะขั้นพื้นฐานที่สำคัญของผู้ให้บริการที่ดี ควรประกอบด้วยคุณลักษณะ ๗ ประการ ประกอบด้วย M-A-T-C-H-E-S ซึ่งสามารถขยายความได้ ดังนี้

๑. ความสามารถในการบริหารจัดการเป็นอย่างดี (Management) ทั้งนี้ เนื่องจากการบริการเกี่ยวข้องโดยตรงกับปัจจัยหลายประการทั้งที่เป็นปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง และโดยอ้อม ทั้งที่เป็นปัจจัยสนับสนุน และขัดขวาง ผู้ให้บริการที่ดี ต้องสามารถ บริหารจัดการให้สามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยดังกล่าวได้ เช่น ปัจจัยเกี่ยวกับ ระยะเวลา ระยะทาง งบประมาณ

๒. ผู้ให้บริการที่ดีต้องเป็นบุคคลที่ทรงภูมิความรู้ (Academic) ในศาสตร์หลายด้าน อย่างแท้จริงเพื่อเป็นพื้นฐานในการให้ความรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้รับบริการอย่างถูกต้อง เหมาะสม โดยมุ่งหวังประโยชน์สูงสุดของการเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องสำหรับผู้รับบริการ

๓. ผู้ให้บริการต้องรักษาเอกลักษณ์ (Tanique) ของตนเอง

๔. การดูแลรักษา และเอาใจใส่ (Care) เพื่อให้เกิดความพึงพอใจและกระจายผลประโยชน์ ที่เกิดขึ้นไปยังกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม

๕. ผู้ให้บริการที่ดีควรเป็นบุคคลที่มีสุขภาพพลานามัยดี (Health) ซึ่งครอบคลุมทั้งสุขภาพ ร่างกาย และสุขภาพจิตใจ ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพ และคุณภาพในการทำงานโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเป็นบุคคลที่มีสุขภาพจิตดีย่อมก่อให้เกิดความประทับใจเมื่อแรกพบ (First impression) ซึ่งจะส่งผลถึงการให้บริการที่ดี และมีประสิทธิภาพต่อไปได้

๖. ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Environment) ซึ่งผู้ให้บริการที่ดี ควรสร้างความตระหนักถึงการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมทั้งหมดจะส่งผลต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๗. การมีจิตใจพร้อมให้บริการ (Service mind) ทั้งนี้ ผู้รับบริการสามารถรับรู้ และรู้สึกได้ ถึงจิตใจพร้อมให้บริการของผู้ให้บริการได้เป็นอย่างดี จากพฤติกรรม การประพฤติตน และ ความรับผิดชอบของผู้ให้บริการ^{๘๖}

การบริการสาธารณะ โดยหลักการแล้ว การบริการสาธารณะย่อมยังประโยชน์แก่สังคม และบุคคลทั่วไป การดำเนินบทบาทสำคัญประการนี้ของ หน่วยงานภาครัฐจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อเรื่องของประสิทธิภาพในเชิงการบริหาร จัดการ และประสิทธิภาพเช่นว่านี้ ย่อมเป็น

^{๘๖}วสิน อิงคพัฒนากุล, คุณลักษณะ ๗ ประการของผู้ให้บริการที่ดี, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://lib.dtc.ac.th/article/tourism> [๖ ตุลาคม ๒๕๖๑].

องค์ประกอบสำคัญในการกำหนดทิศทางในภาพรวม ของประสิทธิภาพของการจัดการภาครัฐที่มีต่อระบบการบริหารงานภาครัฐและระบบเศรษฐกิจการ ให้บริการของภาครัฐที่มีคุณภาพ จึงเป็นสิ่งที่สะท้อนสมรรถนะของการปฏิบัติงานการให้บริการ ตอบสนองความต้องการประชาชนที่เป็นลูกค้า ผู้รับบริการของหน่วยงานภาครัฐ ภายใต้รากฐานของ การบริหารราชการหรือการบริหารงานภาครัฐตามแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New public management: NPM) ที่ระบบราชการของหลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทยรับมาเป็นกระบวนทัศน์ ในการขับเคลื่อนการจัดการระบบงานภาครัฐในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ตามแนวคิดนี้ นอกจาก แนวทางการปรับปรุงสมรรถภาพและการยกระดับกำลังการผลิตของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งมีมิติ อยู่ที่การพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Human resource development) และมีการใช้ประโยชน์จาก ภาคเอกชนให้มากขึ้น^{๘๗}

๒.๒.๔ ความสำคัญของความพึงพอใจต่อการบริการ

ความพึงพอใจในบริการของผู้รับบริการเป็นเป้าหมายสำคัญที่ผู้ให้บริการทั้งหลาย ต่างหา กลยุทธ์ทางการจัดการและกลยุทธ์ทางการตลาดมาประยุกต์ใช้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะทำให้ ผู้รับบริการเกิดความประทับใจในบริการและกลับมาใช้บริการซ้ำอีก ดังนั้น ความพึงพอใจจึง เป็นประเด็นที่มีความสำคัญต่อบุคคลหลายฝ่าย ได้แก่

๑. ผู้ให้บริการ กล่าวคือ ในการจัดให้เกิดการบริการแก่ผู้มารับบริการนั้น สิ่งที่ผู้ให้บริการ ควรจะต้องคำนึงถึงและยึดถือ คือ

๑.๑ ความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของการบริการ รูปแบบ การบริการที่ดีจะต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการ ได้ โดยผู้ให้บริการจะต้องทำการสำรวจ หรือศึกษาความต้องการของกลุ่มผู้รับบริการเป้าหมาย เสียก่อน จากนั้นจึงสามารถกำหนดรูปแบบการบริการที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดการบริการที่น่าประทับใจ แก่ผู้มารับบริการได้

๑.๒ ความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นตัวแปรสำคัญในการประเมินคุณภาพของ การบริการ เนื่องจากเป็นเกณฑ์ที่ชัดเจนส่งผลต่อการกลับมาใช้บริการซ้ำของผู้รับบริการ โดยทั่วไป องค์การธุรกิจบริการจะทำการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการในหลายๆ ด้าน เช่น อาคาร สถานที่ อุปกรณ์เครื่องใช้ ความน่าเชื่อถือของกิจการบริการ ความเต็มใจในการให้บริการ ความรู้ และ ความสามารถในการให้บริการ และบุคลิกลักษณะของผู้ให้บริการ เป็นต้น

๑.๓ ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานเป็นตัวชี้คุณภาพ และความสำเร็จของงาน บริการ เนื่องจากการบริการจะดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้ให้บริการซึ่งการปฏิบัติงาน จะมีคุณภาพนั้น ผู้

^{๘๗} ทศพร ศิริสัมพันธ์, การบริหารราชการแนวใหม่: บริบทและเทคนิควิธี, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: วิชั่น พรินท์ แอนด์ มีเดีย, ๒๕๔๙), หน้า ๓๑.

ให้บริการจะต้องมีความพึงพอใจในงานของตน จึงจะทุ่มเทในการทำงาน และเป็นสิ่งนำไปสู่ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

๒. ผู้รับบริการ กล่าวคือ สิ่งที่ผู้รับบริการมุ่งหวังต้องการจะได้อาจจากการมารับบริการนั้น ก็คือ ความสะดวกสบาย ความรวดเร็วและคุณภาพการบริการที่ดี ดังนั้น ความพึงพอใจจึงเป็น ตัวผลักดันคุณภาพของการบริการของผู้ให้บริการ ซึ่งจะส่งผลดีต่อผู้รับบริการดังนี้

๒.๑ ความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นตัวผลักดันคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของผู้รับบริการเอง ซึ่งมุ่งหวังที่จะได้รับการบริการที่ดีจากการที่ได้ไปใช้บริการยังที่ต่างๆ ความพึงพอใจของผู้รับบริการนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ให้บริการจะต้องตระหนักถึง และจัดให้มีอย่างเพียงพอ ทำให้เกิด การแข่งขันเพื่อที่จะนำเสนอสิ่งที่ดีกว่าแก่ผู้รับบริการ ส่งผลให้ผู้รับบริการได้รับการบริการที่ดี มีคุณภาพมากขึ้นเรื่อยๆ

๒.๒ ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานบริการ ช่วยพัฒนาคุณภาพของงานบริการ และอาชีพบริการ เนื่องจากผู้ให้บริการที่มีความพึงพอใจในการทำงานจะทำงาน ด้วยความเต็มใจ ทุ่มเทสร้างสรรค์และส่งเสริมมาตรฐานในการให้บริการ ส่งผลให้คุณภาพ ในการบริการสูงขึ้นและงานบริการกลายเป็นงานที่แพร่หลายมากขึ้น มีบุคลากรที่มีทักษะ และความสามารถเข้าสู่วงการธุรกิจบริการมากขึ้น เกิดการขยายตัวของธุรกิจบริการ ส่งผลต่อลักษณะการบริการ ทำให้ผู้รับบริการ ได้รับการบริการที่มีความหลากหลายและมีคุณภาพสูงยิ่งขึ้นต่อไป

๒.๒.๕ ความสำคัญของการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจ

๑. เป็นการสร้างรายได้ในรูปแบบของเงินตราต่างประเทศ การท่องเที่ยวเป็นแหล่งสร้างเงินตราต่างประเทศที่สำคัญสำหรับระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เช่นเดียวกับสินค้าออกอื่นๆ รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ เป็นสินค้าส่งออกที่สร้างรายได้สูงที่สุด

๒. เป็นการปรับและเพิ่มดุลการค้า และบริการของประเทศ

๓. เป็นการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)

๔. เป็นการกระจายรายได้ และการจ้างงาน ส่วนสำคัญที่เป็นหัวใจจากผลของการท่องเที่ยว ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอีกประการหนึ่งคือ ผลที่ได้จากการกระจายรายได้และการจ้างงานที่ เกิดขึ้นต่อประชาชนในประเทศ

๒.๒.๖ ความสำคัญต่อสังคมและวัฒนธรรม

๑. ช่วยฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม กระตุ้นให้คนท้องถิ่นเกิดความสามัคคีในการช่วยกันอนุรักษ์ฟื้นฟูขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน และโบราณวัตถุ ซึ่งเป็นทรัพยากรมีค่าของท้องถิ่น เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

๒. ทำให้ประชาชนเกิดความรัก และความภาคภูมิใจในท้องถิ่น วัฒนธรรมของท้องถิ่น ที่เข้มแข็ง เป็นแรงบันดาลใจที่สร้างสรรค์ และพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ให้แก่ท้องถิ่นของตนเอง เป็นการลดปัญหาการย้ายถิ่นไปทำงานนอกพื้นที่ และปัญหาความแออัดของสังคม

๓. ส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพจิตที่ดี เนื่องจากได้มีโอกาสเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน หย่อนใจ เป็นหนทางหนึ่งที่จะหลีกเลี่ยงจากสภาพชีวิตประจำวันที่ตั้งเครียดจากการทำงาน และภาวะกดดันทางสังคม ซึ่งช่วยลดปัญหาทางสังคมในทางอ้อม

๔. ช่วยให้ประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการนำทรัพยากรในท้องถิ่น มาผลิต เป็นสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกขาย นอกจากจะเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมแล้ว ยังเพิ่มรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่นด้วย

๕. เสริมสร้างพื้นฐานของสังคมที่ดีในด้านความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเป็นเจ้าของบ้านที่ดี และการยิ้มแย้มแจ่มใส ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศเลือกเดินทางมาประเทศไทย

๖. ช่วยสร้างสันติภาพของโลก คือ วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวที่ต้องการให้เกิด ความเข้าใจอันดีระหว่างคนต่างถิ่นต่างวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่ความเข้าใจกันระหว่างประเทศและ เกิดสันติภาพของโลกในที่สุด การท่องเที่ยวจึงเป็นเสมือนสื่อนำไปสู่สันติภาพของโลก เสริมสร้าง ความเป็นมิตรไมตรีระหว่างประเทศ และเชื่อมโยงโลกเข้าไว้ด้วยกัน

๒.๒.๗ ความสำคัญต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่ต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ประเทศทั่วโลกได้เห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้ร่วมกันศึกษาการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่โดยให้สอดคล้องกับธรรมชาติ และทำลายสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด ภายใต้โครงการ “โลกสีเขียว” (Green globe) ของสภาการเดินทางและการท่องเที่ยวโลก ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมโครงการนี้ โดยใช้พื้นที่เกาะสมุยเป็นโครงสร้างนำร่อง ก่อให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ที่เป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติอย่างถูกวิธี และเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน จึงมีการวางแผนกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying capacity) ของแต่ละพื้นที่ท่องเที่ยว กำหนดขอบเขตพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวจะเข้าถึงธรรมชาติได้โดยป้องกันไม่ให้เข้าถึงธรรมชาติในส่วนที่บอบบาง

๒.๒.๘ ประเภทของการท่องเที่ยว

ในการจำแนกถึงที่หมายปลายทางทางการท่องเที่ยว (Type of destination) หรือแหล่งท่องเที่ยว สามารถแบ่งเป็นประเภทของประสบการณ์ (Travel experience) ที่นักท่องเที่ยวได้รับออกเป็น ๗ ประเภท^{๘๘} คือ

๑. การท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ (Ethnic tourism) เป็นการเดินทางเพื่อที่จะสังเกตการณ์แสดงออกทางวัฒนธรรม และแบบแผนการใช้ชีวิตของประชากรต่างเผ่าพันธุ์ ซึ่งรวมไปถึงการไปเยือนบ้านเกิดเมืองนอน การเข้าร่วมพิธีกรรมต่างๆ และการเข้าร่วมพิธีทางศาสนา

๒. การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรม (Cultural tourism) เป็นการเดินทางเพื่อสัมผัสชีวิตและ บางกรณีก็เข้าไปร่วมใช้ชีวิตเก่าๆ ที่ได้สูญหายไปแล้ว หรือสัมผัสในท้องถิ่นเก่าที่มีสีสันดึงดูดใจ เช่น งานเทศกาลเครื่องแต่งกายตามประเพณี การละเล่นพื้นบ้าน เป็นต้น

๓. การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์ (Historical tourism) เป็นการท่องเที่ยวในด้านประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑสถาน และแหล่งโบราณคดีที่เป็นความรุ่งเรืองของอดีต อาจเป็นการเยือนอนุสรณ์สถาน วัด วัง การแสดงแสง-เสียง เหตุการณ์สำคัญในอดีต เป็นต้น

๔. การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม (Environmental tourism) คล้ายการท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ กล่าวคือ ดึงดูดนักท่องเที่ยวมาจากแดนไกล แต่จะเน้นสิ่งดึงดูดใจ (attractions) ที่เป็นธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าที่จะเน้นชาติพันธุ์มนุษย์ การกลับคืนสู่ธรรมชาติและการชื่นชมต่อความสัมพันธ์ของผู้คนกับสิ่งแวดล้อมก็อยู่ในกลุ่มนี้

๕. การท่องเที่ยวเพื่อการนันทนาการ (Recreational tourism) เป็นการเข้าร่วมแข่งกีฬา การอาบแดด การสมาคมกันในสิ่งแวดล้อมที่ผ่อนคลายจิตใจ เช่น ชายหาด สนามกอล์ฟ การส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มนี้จะดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนหย่อนใจโดยเฉพาะ

๖. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business tourism) ได้แก่ การประชุม การพบปะกัน หรือ การสัมมนา ซึ่งมักจะรวมเอาการท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ เข้ามาไว้ด้วยกัน เมื่อมีการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจเกิดขึ้นแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจะมีการท่องเที่ยวได้หลายประเภท บางแห่งเป็นทั้งแหล่งท่องเที่ยว เพื่อนันทนาการ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม แล้วแต่นักท่องเที่ยวจะต้องการอะไร

๗. การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเป็นรางวัล แก่พนักงาน เพื่อเป็นสวัสดิการของหน่วยงานและบริษัทห้างร้าน เพื่อการดูงาน การประชุม ศึกษา หาความรู้เพิ่มเติมและเพื่อนันทนาการ

^{๘๘} Smith, E. W., *The lexicon Webster dictionary*, (USA: The English Language Institute of America, 1977, p. 38.

๒.๒.๙ ประเภทของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว เป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษว่า Tourist ซึ่งแปลว่า ท่องเที่ยวหรือทัศนจาร หรือการเดินทางเป็นวงกลม (Circular trip) ที่มีจุดเริ่มต้นที่หนึ่งแล้วก็จะกลับมาอยู่ที่เดิมภายหลังจากการเดินทางตามรายการหรือกำหนดการที่จัดไว้ล่วงหน้า^{๘๘}

นักท่องเที่ยว (Tourist) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปเยือนยังที่ต่างถิ่นอันมิใช่ถิ่นพำนักอาศัยประจำของบุคคลนั้น เป็นการเดินทางไปเยือนชั่วคราวด้วยการสมัครใจ มิได้เดินทางไปประกอบอาชีพหารายได้แต่อย่างใด^{๘๙} ส่วนนักทัศนจาร (Excursionist) หมายถึง ผู้ที่เดินทางมาเยือนไม่ค้างคืนมาเพื่อความเพลิดเพลิน ใช้เวลาพำนักอยู่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง และ ผู้ที่มาเยือน หรือผู้มาเยี่ยมเยือน (Visitor) หมายถึงผู้ที่เดินทางไปเยือนประเทศใดประเทศหนึ่ง ซึ่งมีใช้ประเทศถิ่นพำนักอาศัยปกติประจำวันของตนเอง และการเดินทางไปเยือนนั้นจะเดินทางไป ด้วยเหตุผลอย่างหนึ่งอย่างใด หรือวัตถุประสงค์ใดก็ได้ แต่ต้องมีใช้เข้าไปประกอบอาชีพหารายได้ ในประเทศนั้น^{๙๐}

จากนิยามดังกล่าว สามารถแบ่งผู้มาเยือน (Visitor) ออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ ผู้มาเยือนที่ค้างคืน หรือนักท่องเที่ยว (Tourist) และผู้มาเยือนไม่ค้างคืน หรือนักทัศนจาร (Excursionist) ซึ่งพำนักอยู่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง นักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรม รสนิยม และแบบแผนในการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ไปจำแนกนักท่องเที่ยวออกเป็นกลุ่ม ดังนี้

๑. นักท่องเที่ยวประเภทเน้นตัวเองเป็นศูนย์กลาง กลุ่มนี้ได้แก่นักท่องเที่ยวที่คิดหรือสนใจ แต่ปัญหาเล็กๆ ในชีวิตของตนเอง ชอบสถานที่ท่องเที่ยวอันเป็นที่รู้จักกันดี ไม่ต้องการทดลองสิ่งแปลกใหม่ที่พิวก อาหาร สิ่งบันเทิง และบุคคลใหม่ๆ ไม่ต้องการพบสิ่งยุ่งยาก และมีเหตุการณ์ที่ผิดปกติ

๒. นักท่องเที่ยวประเภทเน้นตัวเองปานกลาง เป็นพวกที่อยู่กึ่งกลางระหว่างกลุ่มเน้นตัวเอง เป็นศูนย์กลางและกลุ่มเดินสายกลาง

๓. นักท่องเที่ยวเดินสายกลาง เป็นพวกที่ไม่มากที่สุดไปข้างใดข้างหนึ่ง ไม่ได้ชอบผจญภัย แต่ก็ไม่รังเกียจการทดลองใหม่ๆ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มนี้

๔. นักท่องเที่ยวประเภทชอบความหลากหลายพอควร เป็นกลุ่มที่อยู่ระหว่างเดินสายกลาง และกลุ่มที่มีความสนใจหลากหลาย

^{๘๘}นิคม จารุมณี, การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๖), หน้า ๕๙.

^{๘๙}อาทิตย์ ศิริธร, วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวของไทย ปีพุทธศักราช ๒๕๔๕. (กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๔๑), หน้า ๖๒.

^{๙๐}McIntosh, R.W., & Goeldner, C., RTourism principles, practices, philosophies, (New York: John Wiley & Son, 1986), p. 57.

๕. นักท่องเที่ยวประเภทที่มีความสนใจหลากหลาย เป็นกลุ่มที่มีความสนใจกิจกรรมหลากหลาย เป็นพวกเปิดเผยและมีความมั่นใจในตนเอง ชอบผจญภัยอย่างมาก และเต็มใจออกไปเผชิญโชคเผชิญชีวิต การเดินทางจะเป็นช่องทางให้พวกเขาได้แสดงออกมาซึ่งความอยาก رؤ้อยากเห็น ได้ทดลองของใหม่ๆ ทั้งที่พัก อาหารการกิน และการบันเทิง

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางเพื่อการพักผ่อน การศึกษา การสังเกต หรือการเข้าร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรม รวมถึงการร่วมประชุมสัมมนาในสถานที่ ต่างๆ นักท่องเที่ยวแบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่พวกพักค้างคืน เรียกว่านักท่องเที่ยวและพวกที่มาเที่ยวน้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง หรือไม่พักค้างคืน เรียกว่านักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจำแนกได้เป็นหลายกลุ่มตามพฤติกรรมและแบบแผนการท่องเที่ยว ได้แก่ กลุ่มที่เน้นตัวเองเป็นศูนย์กลาง กลุ่มที่เน้นตัวเองปานกลาง กลุ่มที่เดินสายกลาง กลุ่มที่ชอบความหลากหลาย และกลุ่มที่มีความสนใจหลากหลาย

๒.๒.๑๐ แนวคิดด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง มีการจัดการทรัพยากรอย่างสมดุลสอดคล้องกับหลักนิเวศวิทยาในปัจจุบันและอนาคต โดยให้ชุมชน มีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีผู้กล่าวถึง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้

สมชาย สนั่นเมือง กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งมีปัจจัยหลักสำหรับการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนนั้น จะต้องมีการบูรณาการและองค์ประกอบ หลักที่สำคัญ ประกอบด้วย

๑. แหล่งท่องเที่ยวต้องมีการพิจารณาทั้งในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐาน ความพร้อมของชุมชนท้องถิ่น ความพร้อมในเรื่องการบริหารจัดการซึ่งหากในปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวไม่พร้อม ก็ยังไม่ควรเปิดให้ผู้คนเข้ามาเที่ยว ซึ่งทำให้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวยังคงอยู่ตลอดไป

๒. การบริการทางการท่องเที่ยว ในส่วนของการบริการทางการท่องเที่ยวสามารถพิจารณาได้ ๒ ส่วน คือ ส่วนของการกำกับดูแลได้แก่ ภาครัฐ และส่วนของการดำเนินงาน ได้แก่ ภาคเอกชน ซึ่งการดำเนินงานของภาคเอกชนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะประกอบด้วย บริษัทนำเที่ยว มัคคุเทศก์ ธุรกิจที่พัก ภัตตาคารร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก การขนส่ง สำหรับในส่วนของการกำกับดูแลภาครัฐจะมีหน้าที่กำกับดูแลตามกฎหมายระเบียบที่ระบุอยู่ในพระราชบัญญัติต่างๆ และการกำกับดูแลในส่วนนี้ยัง หมายถึง การประสานงานทำความเข้าใจ และการกำกับให้ เติบโตของการบริการทางการท่องเที่ยวในทิศทางที่เหมาะสม

๓. การตลาด ในส่วนของการตลาด จำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญในเรื่องการจัดวางสินค้า เพราะการตลาดเป็นส่วนสำคัญในการชักจูงให้ผู้ซื้อ (นักท่องเที่ยว) มาซื้อสินค้า ดังนั้นในเชิง

ของ การตลาดจะต้องมีการทำความเข้าใจ ให้ชัดเจนว่ามีสินค้าทางการท่องเที่ยวคืออะไร และควรเลือก กลุ่มผู้ซื้ออย่างไร^{๙๒}

สมพุทธ ชูระเจน กล่าวว่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศ ปัจจุบันได้กำหนดขั้นตอนขอบเขต และรายละเอียดในการวางแผนทางการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ ดังต่อไปนี้

๑. สำรวจเบื้องต้น (Preliminary survey) เป็นการเข้าไปศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะประเด็นที่สำคัญหรือปัญหาที่เด่นชัด เป็นการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานอย่างกว้างๆ มุ่งในการที่จะแก้ปัญหาเฉพาะหน้า หรือการพัฒนาขนาดเล็กในระยะสั้น และนำมาประมวลวิเคราะห์เพื่อใช้ในการศึกษาต่อไป

๒. การศึกษาเบื้องต้น (Preliminary study) เป็นการศึกษาแบบผสมผสานในทุกสาขา ทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยว สภาพเศรษฐกิจ สังคม ปัจจัยพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม แต่เป็นไปในลักษณะกว้างโดยสังเขป เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ โอกาส และทิศทางของการพัฒนาในขณะเดียวกันผลของการศึกษาก็จะชี้แนะแนวทางการดำเนินการแก้ปัญหาในระยะสั้นไว้ก่อนที่จะจัดทำแผนหลักในรายละเอียดต่อไป

๓. การทำแผนหลัก (Master plan) เป็นการศึกษาสาขาต่างๆ เช่นเดียวกับการศึกษาเบื้องต้น แต่มีรายละเอียดมากกว่าที่สำคัญ คือ การกำหนดโครงการที่ควรพิจารณาตามระยะเวลา ก่อนหลัง รวมทั้งเสนอกลยุทธ์และแนวทางที่จะดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์

๔. การศึกษาที่เหมาะสม (Feasibility study) เป็นการศึกษาสืบเนื่องจากแผนหลักโดยศึกษา ความเหมาะสมของโครงการที่กำหนดไว้ในแผนหลักโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ ความเหมาะสมในทาง เศรษฐกิจ การเงิน การลงทุน เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ และเสนอแนะลู่ทางที่เหมาะสม^{๙๓}

สรุปได้ว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่ทำให้ การท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น รักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว และ มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ความพร้อมของชุมชน ตลอดจนการบริการ การท่องเที่ยว ได้แก่ การจัดมัคคุเทศก์นำชมแหล่งท่องเที่ยว บริการร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ที่เหมาะสม

^{๙๒} สมชาย สนั่นเมือง, “ชุมชนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว, ททท.”, **จุลสารการท่องเที่ยว**, ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ (๒๕๔๐): ๑๙.

^{๙๓} สมพุทธ ชูระเจน, “การพัฒนาการท่องเที่ยว”, **สารนครศรีธรรมราช**, ปีที่ ๒๗ เล่มที่ ๑๒ (๒๕๔๐): ๑๙.

๒.๒.๑๑ การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่จะต้องอาศัยทรัพยากรหลายอย่าง ทั้งกำลังคน กำลังเงิน และระยะเวลา เช่นเดียวกับกิจกรรมหรือสาขาทางเศรษฐกิจอื่น ๆ และแหล่งท่องเที่ยวจะพัฒนาไปในทิศทาง ขนาดที่ถูกต้อง เหมาะสมหรือไม่อย่างไร จะขัดแย้งหรือสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ โดยส่วนรวมหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับวางแผนเป็นสำคัญ^{๙๔}

กระบวนการวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมี ๕ ขั้นตอนใหญ่ๆด้วยกัน คือ

๑. การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และสำรวจภาคสนาม
๒. การวิเคราะห์และการศึกษาข้อมูลที่ได้
๓. การกำหนดปัญหา ข้อได้เปรียบ และ ข้อเสียเปรียบด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่
๔. การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
๕. การกำหนดแผนงานของโครงการ

ขั้นตอนทั้ง ๕ นี้ ในความเป็นจริงไม่สามารถแยกจากกันโดยเด็ดขาด แต่จะสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ แต่เหตุที่แยกเป็น ๕ ขั้นตอนก็เพื่อให้เข้าใจง่าย แต่อย่างไรก็ตาม ความเข้มข้น หรือรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนจะไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับของการวางแผน หรือ เป้าหมาย

การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นขั้นตอนแรกของการวางแผนการท่องเที่ยว ถือได้ว่าเป็นสาขาทางเศรษฐกิจสาขาหนึ่งในโครงสร้างใหญ่ทั้งหมด ดังนั้น ข้อมูลที่จำเป็นในการวางแผนจึงต้องอาศัยข้อมูลในด้านต่างๆประกอบ นอกเหนือจากข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยวเท่านั้น เพื่อให้ได้ระดับกว้าง และแหล่งท่องเที่ยวจะได้พัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องและส่งเสริมการพัฒนาในด้านอื่นๆ ข้อมูลที่ต้องการในการวางแผนนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น ๔ หมวดใหญ่ๆ คือ

๑. สภาพพื้นฐานทั่วไปของพื้นที่ ได้แก่ สภาพกายภาพของพื้นที่ ประกอบด้วย
 - ๑.๑ ที่ตั้งและขอบเขตการปกครอง
 - ๑.๒ สภาพภูมิประเทศ เช่น ความสูงของพื้นที่ แหล่งน้ำ
 - ๑.๓ สภาพภูมิอากาศ เช่น อุณหภูมิ ปริมาณฝนตก ทิศทางลม ฤดูกาล
 - ๑.๔ ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ แหล่งแร่
 - ๑.๕ ภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย สมมรสุม
 - ๑.๖ การใช้ที่ดิน
 - ๑.๗ ประวัติความเป็นมาของพื้นที่

^{๙๔} การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว, [ออนไลน์] แหล่งที่มา <http://www.tat.or.th/aboutdet.asp?id> [๓ ตุลาคม ๒๕๖๑].

๑.๘ การนับถือศาสนา

๑.๙ สภาพการศึกษา

๑.๑๐ ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ การละเล่น กีฬาท้องถิ่น

๒. ทรัพยากรการท่องเที่ยว

๒.๑ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติ ป่าเขา น้ำตก ชายหาด

๒.๒ ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ศาสนา

๒.๓ ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม/ กิจกรรม

๒.๔ งานประเพณี กีฬา การละเล่นสำคัญ เอกลักษณ์ท้องถิ่น

๒.๕ หัตถกรรม สินค้าที่ระลึก

๓. ตลาดการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

๓.๑ จำนวนและที่มาของนักท่องเที่ยว

๓.๒ แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสนใจ

๓.๓ การกระจายตัวของนักท่องเที่ยวในแต่ละเดือน และแต่ละสถานที่ ช่วงเวลา และ จำนวนนักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวสูงสุดและต่ำสุด

๓.๔ โครงสร้างนักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวไทยหรือ ชาวต่างประเทศ อยู่ในช่วงอายุเท่าไร มาเที่ยวส่วนตัวหรือเป็นกลุ่ม

๓.๕ การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว

๔. ความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

๔.๑ เส้นทางและโครงข่ายการคมนาคม ทั้งภายในพื้นที่เองและ พื้นที่ใกล้เคียง เช่น สภาพเส้นทางถนน ทางรถไฟ ท่าเรือ สนามบิน หรือจำนวนรถโดยสารสาธารณะ

๔.๒ โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์

๔.๔ ความพร้อมของเมือง เช่น จำนวนร้านค้า สถานบริการ ร้านอาหาร ร้านกาแฟ

๔.๔ ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น จำนวนและสภาพโรงแรม และห้องพัก ราคาที่พัก การกระจายตัวของที่พัก

สรุปได้ว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ ทรัพยากรการท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยว และความพร้อมด้านการท่องเที่ยวการวางแผน ซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวของแต่ละที่ไม่เหมือนกันที่ใดที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ดีกว่า ย่อมมีนักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก แต่สิ่งสำคัญจะต้องวางแผน สำนวณภาคสนาม เพื่อจะได้รู้จักพื้นที่ สัมผัสความรู้สึกและปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแห่งด้วยตัวเอง อันจะเป็นข้อมูลประกอบอีกประการหนึ่งในการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งว่ามีมากมีน้อยต่างกันอย่างไร

๒.๒.๑๒ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

องค์ประกอบทางการบริหารที่เป็นข้อมูลพื้นฐาน ที่ผู้บริหารทุกคนจะต้องหันมาให้ความสนใจงานด้านการบริหาร เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือของหน่วยงานที่ตั้งไว้ซึ่งประกอบด้วย คน เครื่องจักร เงิน วัสดุสิ่งของ และนอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงปัจจัยทางการบริหารอีกกลุ่มหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จของงาน ในองค์การอันประกอบไปด้วย เรื่อง การตลาด วิธีการปฏิบัติ การจูงใจในการปฏิบัติงานและวิธีการ บริหารจัดการ^{๙๕}

ทรัพยากรหรือองค์ประกอบทางการบริหารว่า ประกอบไปด้วย ๔M's คือ Man, Money, Material and Management ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน ในการบริหาร^{๙๖}

องค์ประกอบทางการบริหาร (Administrative resources) ที่ใช้ในการบริหารงานที่สำคัญมีอยู่ ๔ ประการ คือ คน เงิน วัสดุสิ่งของและวิธีจัดการ เพราะเหตุผลว่าในการบริหารงานเกือบทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัย คน เงิน วัสดุสิ่งของและวิธีการ จัดการ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญไม่ว่าการบริหารนั้นจะเป็นการบริหารราชการหรือการบริหารธุรกิจ ก็จะมีองค์ประกอบคล้ายกัน^{๙๗}

องค์ประกอบของการบริหารไว้ในหนังสือ คู่มือนักบริหารสาธารณสุข ไว้ว่าองค์ประกอบของการบริหาร (Administrative factor) ประกอบด้วย ๘ ประการ คือ คนหรือบุคลากร เงินหรืองบประมาณ วัสดุและ อุปกรณ์ เครื่องจักร ตลาดขวัญและกำลังใจ อำนาจหน้าที่และเวลา

กรองแก้ว โคตรภูเวียง ยังได้มีการกล่าวถึง องค์ประกอบทางการบริหารว่าควรประกอบไปด้วยสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้ คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และข้อมูลข่าวสาร เพื่อการบริหาร จัดการ จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบทางการบริหารที่นักวิชาการแต่ละท่านได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า ประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลายๆ อย่าง ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า องค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานในการ บริหารงานไม่ว่าทั้งภาครัฐหรือเอกชนก็ตามนั้น ประกอบไปด้วยคน เงินหรืองบประมาณที่จะนำมาใช้ในการบริหารงาน วัสดุและอุปกรณ์ และวิธีการบริหารหรือกระบวนการในการบริหาร จัดการของผู้บริหารที่จะนำมาใช้ในองค์การของตนเอง เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของ องค์กรที่ได้กำหนดเอาไว้^{๙๘}

^{๙๕} รัชชัย สันติวงษ์, **องค์การและการบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๙), หน้า ๔๖.

^{๙๖} ดิน ปรัชญพฤทธิ์, **หลักการจัดการ**, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๙), หน้า ๘๙.

^{๙๗} สมพงษ์ เกษมสิน, **การบริหารบุคคลแผนใหม่**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๖), หน้า ๑๖.

^{๙๘} กรองแก้ว โคตรภูเวียง, “การบริหารระบบบริการสาธารณสุขเขตเมือง: กรณีศึกษาศูนย์บริการสาธารณสุขชุมชนซีท่าขอน อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น,” รายงานการค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๓).

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นแนวคิดที่ประกอบด้วยหลายมิติ (Multi-dimensional Concept) ทั้งการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน การเกษตรยั่งยืน พลังงานยั่งยืน สังคมยั่งยืนและด้านเศรษฐกิจยั่งยืน ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาอย่างยั่งยืนจึงประกอบไว้หลายมิติ เช่น องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) ได้กำหนดหลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๑ ไว้ว่า “ลักษณะของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้นคำคความหมายให้นำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมดด้วยวิถีทางที่ตอบสนองต่อความ ต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียภาพ ในขณะเดียวกันก็คงไว้ซึ่งบูรณภาพทางกระบวนการ ทางนิเวศวิทยาที่จำเป็น ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบต่าง ๆ ที่เอื้อต่อชีวิต” เพื่อให้เกิดความ ยั่งยืนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แนวความคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงได้รับความนิยมและแพร่หลาย ค่อนข้างมาก

ในการประชุม Globe'๙๐ ณ ประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความของการพัฒนาการท่องเที่ยว แบบยั่งยืนว่าหมายถึง “การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็น เจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่ำ ๆ ของอนุชนรุ่นหลัง การท่องเที่ยวนี้ มีความหมายถึง การจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และ ความงาม ทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย”เช่นเดียวกับองค์การการท่องเที่ยวของแคนาดา (Tourism Canada, ๑๙๙๐, p. ๓) ที่ได้กล่าวถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) ว่าเป็นการจัดการ ทรัพยากรในลักษณะที่สามารถใช้ตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม และ สุนทรียภาพ แต่ใน ขณะเดียวกันก็สามารถรักษาความสมบูรณ์ของวัฒนธรรม กระบวนการที่จำเป็น ทางนิเวศวิทยา ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบสนับสนุนชีวิต (Life Support System)

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ว่า เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ใช้ทุนจากธรรมชาติอย่างประหยัด ให้มีความมั่นคง ยั่งยืน และสามารถ นำกลับมาใช้ใหม่ ในที่นี้หมายถึงท้องถิ่น ได้มีโอกาสตั้งแต่เริ่มรับรู้ ตัดสินใจมีส่วนร่วมและรับประโยชน์ เหล่านี้ถือเป็นกระบวนการที่สมบูรณ์ พิจารณาทั้งในเรื่องทุนธรรมชาติ และทุนทางสังคม ซึ่งส่งผลต่อทุน ทางเศรษฐกิจที่ดำรงอยู่ การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืนว่า หมายถึง “การพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนนั้นจำเป็นต้อง พิจารณามิติด้านสังคม เศรษฐศาสตร์และสิ่งแวดล้อม ควบคู่ขนานกันไปตลอดในรูปแบบของการท่องเที่ยว นั้น เป็นการ ใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องยาวนาน โดย ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย เสื่อมโทรมต่อทรัพยากรนั้น ๆ

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีข้อควรคำนึงที่สำคัญ อยู่ ๘ ประการคือ

๑) การพัฒนาแบบยั่งยืนควรจะคำนึงถึงความต้องการของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ ว่า คนในชุมชนต้องการที่จะเปิดชุมชนของตนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ หากไม่พร้อมที่จะ เปิดชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวก็ควรที่จะชะลอไปก่อน มิฉะนั้นจะเกิดการทะเลาะเบาะแว้งกันของคนใน ชุมชน ซึ่งจะทำให้ภาพลักษณ์ของชุมชนแย่ลง แต่ถ้าหากคนในชุมชนพร้อมใจกันเห็นด้วย กับการเปิด ชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว นั้น จะต้องเตรียมความพร้อมทุกๆ ด้าน ทั้งการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการนักท่องเที่ยว ตลอดจนการอนุรักษ์ในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนสืบต่อไป

๒) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรคำนึงถึงความต้องการของตัวนักท่องเที่ยวที่มาเยือน ว่านักท่องเที่ยวที่มาเยือนนั้นต้องการอะไรจากชุมชนหรือแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ ซึ่งความต้องการเหล่านี้ จะเป็นแนวทางในการจัดทำ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เพื่อสร้างความพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่การดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น จะทำให้ชุมชนเหล่านั้นมีรายได้จากการท่องเที่ยวอีกด้วย

๓) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะต้องคำนึงถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ ด้วย ว่ามีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรที่มีแล้ว หากมีแล้วมีเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวหรือไม่ หากไม่เพียงพอจะต้องเพิ่มจำนวนเท่าใด ซึ่งคำถามเหล่านี้เป็นแนวทางในการพิจารณาจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

๔) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรคำนึงถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมใน แหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ ว่า จะถูกกระทบหรือถูกทำลายหรือไม่ ซึ่งจะเป็นแนวทางพิจารณาในการดูแลรักษา คุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และดำรงรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของท้องถิ่น

๕) การพัฒนาอย่างยั่งยืน ควรคำนึงถึงขีดความสามารถของชุมชนในการรับรองการท่องเที่ยว ว่าจะสามารถรับรองนักท่องเที่ยวได้มากน้อยแค่ไหนจึงจะเหมาะสม ซึ่งเป็นแนวทางในการพิจารณาและ กำหนดปริมาณและ มาตรฐานของการบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว พร้อมทั้ง กิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสม และพิจารณามาตรการจำกัดของนักท่องเที่ยวที่จะมาเยือนด้วย

๖) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ต้องคำนึงถึงประชาชนในการมีส่วนร่วมจัดการแหล่ง ท่องเที่ยวดังกล่าวซึ่งจะทำให้คนในชุมชนได้รับผลประโยชน์อะไรบ้างจากการท่องเที่ยว และพัฒนา คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนดังกล่าวให้ดีขึ้นด้วย

๗) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ควรคำนึงถึงสิ่งปลูกสร้างในแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ ว่า มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมของชุมชนหรือไม่ ชุมชนเน้นการจัดการความสะอาด ความสะดวกสบาย ตามมาตรฐานสากลหรือไม่ ทำให้สะท้อนถึงความสำเร็จที่เกิดขึ้นสามารถทำให้เกิดเอกลักษณ์ที่มีเสน่ห์ เฉพาะตัวของท้องถิ่นตามมาตรฐานสากล

๘) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนควรคำนึงถึงแหล่งท่องเที่ยวแหล่งอื่นทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันว่า แหล่งท่องเที่ยวแหล่งนั้นมีการจัดการและพัฒนาอย่างไร จึงประสบผลสำเร็จ ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่มีให้มีความยั่งยืนมากขึ้น^{๙๙}

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนคือ การพัฒนาการท่องเที่ยว ที่เกิดขึ้นจากการวางแผนการพัฒนา และดำเนินการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ มีแบบแผน เพื่อคงไว้ ซึ่งคุณค่าความเป็นเอกลักษณ์ และรักษามาตรฐานทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและ ประเพณี ตลอดจนสงวนรักษาสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้ยาวนานที่สุด^{๑๐๐}

สรุปความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ ยั่งยืนว่า หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสุนทรียภาพโดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษา เอกลักษณ์ของธรรมชาติ และวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุดและใช้ประโยชน์ได้ ตลอดกาลยาวนานที่สุด^{๑๐๑}

หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- ๑) การมีส่วนร่วมของชุมชน
- ๒) การสร้างความร่วมมือของกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๓) การจ้างงานที่มีคุณภาพ
- ๔) การแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว
- ๕) การใช้ทรัพยากรก่อให้เกิดประโยชน์ที่สุด
- ๖) การวางแผนระยะยาว
- ๗) ความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม
- ๘) การสอดคล้องกันระหว่างแผนการท่องเที่ยวและแผนพัฒนาด้านต่างๆ
- ๙) ความร่วมมือระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับผู้ปฏิบัติ
- ๑๐) การประสานความร่วมมือระหว่างแหล่งท่องเที่ยวกับผู้ประกอบการ
- ๑๑) การประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยว
- ๑๒) การสร้างหลักเกณฑ์การประเมินผลกระทบ
- ๑๓) การเน้นผลประโยชน์ชุมชน คุณค่าสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

^{๙๙} บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวธุรกิจที่ไม่มีวันตายของประเทศไทย, กรุงเทพมหานคร: ซี.พี.บุ๊คสแตนด์การ์ด, ๒๕๔๘, หน้า ๑๘ - ๑๙.

^{๑๐๐} ชาตรี แก้วมา, “แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดร้อยเอ็ด,” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๙), หน้า ๒๖.

^{๑๐๑} ราไพพรรณ แก้วสุริยะ, หลักการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, [ออนไลน์] แหล่งที่มา <http://lib.dtc.ac.th/article/tourism/0007.pdf> [๒ ตุลาคม ๒๕๖๑].

๑๔) การพัฒนาการศึกษาและหลักสูตรต่างๆ
 ๑๕) การเสริมสร้างลักษณะเด่น อัตลักษณ์ของชุมชนนั้นๆ
 ๑๖) การคำนึงถึงความสามารถในการรองรับ
 ๑๗) การรักษามรดกทางทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

สรุปได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนก็คือ การจัดการแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวให้มีความยั่งยืนและมีเอกลักษณ์ดั้งเดิม เพื่อให้มีนักท่องเที่ยวมาเยือนอย่างสม่ำเสมอ แม้จะมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอ ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม ท้องถิ่นจะต้องเป็นผลกระทบน้อยที่สุด จึงสามารถคงความยั่งยืนของการท่องเที่ยวไว้ได้ยาวนานที่สุด^{๑๐๒}

๒.๔ ข้อมูลบริบทพื้นที่วิจัย

อำเภอนครหลวง เป็นอำเภอที่มีประวัติความเป็นมาแต่ครั้งเมื่อยังเป็นกรุงศรีอยุธยาอก กำแพงเมืองแบ่งเขตการปกครองออกเป็นสามเขตเรียกว่า “แขวง” แขวงขุนนคร แขวงขุนเสนา แขวงขุนอุทัย และแขวงขุนนครต่อมาแยกออกอีก เป็น แขวงนครใหญ่ ซึ่งต่อมาแยกเป็น แขวงนครใหญ่ (อำเภอมหาราชในปัจจุบัน) และ แขวงนครใน(อำเภอบางปะหันในปัจจุบัน) , และ แขวงนครน้อย ต่อมาแยกเป็น แขวงนครน้อยกับแขวงนครกลาง นครน้อยต่อมาคืออำเภอท่าเรือนครกลางต่อมาเป็นอำเภอนครกลางและต่อมาได้เปลี่ยนเป็นอำเภอนครกลางมีที่ว่าการอำเภออยู่ที่ตำบลบ่อโพรง แต่ด้วยสถานที่ตั้ง ณ ตำบลบ่อโพรงนั้นไม่เป็นศูนย์กลาง ในเวลาต่อมาจึงมีการย้ายที่ว่าการอำเภอมาอยู่ที่ตำบลนครกลาง เรียกว่าอำเภอนครกลาง ต่อมาเหตุที่ชื่อนครหลวงเพราะมีปราสาทนครหลวง จึงเป็นอำเภอนครหลวงจนถึงปัจจุบัน อำเภอนครหลวงแบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๒ ตำบล ๗๔ หมู่บ้าน ได้แก่

๑. ตำบลนครหลวง (Nakhon Luang)	๙ หมู่บ้าน
๒. ตำบลท่าช้าง (Tha Chang)	๘ หมู่บ้าน
๓. ตำบลบ่อโพรง (Bo Phong)	๗ หมู่บ้าน
๔. ตำบลบ้านช้าง (Ban Chung)	๗ หมู่บ้าน
๕. ตำบลปากจั่น (Pak Chan)	๖ หมู่บ้าน
๖. ตำบลบางระกำ (Bang Rakam)	๖ หมู่บ้าน
๗. ตำบลบางพระครู(Bang phra Khru)	๔ หมู่บ้าน
๘. ตำบลแม่ลา (Mae La)	๖ หมู่บ้าน

^{๑๐๒} เทิดชาย ช่วยบำรุง, บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๒).

๙. ตำบลหนองปลิง (Nong Pling) ๕ หมู่บ้าน

๑๐. ตำบลคลองสะแก (Khlung Sakae) ๕ หมู่บ้าน

๑๑. ตำบลสามไถ (Sam Thai) ๔ หมู่บ้าน

๑๒. ตำบลพระนอน (Phar Non) ๗ หมู่บ้าน

การปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ๘ แห่ง

๑. เทศบาลตำบลนครหลวงครอบคลุมพื้นที่ตำบลนครหลวงทั้งหมดและบางส่วนของตำบลบางระกำ และ บางส่วนของตำบลบางพระครู

๒. เทศบาลตำบลรัฐฎีก ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่าช้าง ตำบลสามไถ ตำบลพระนอน

๓. องค์การบริหารส่วนตำบล บ่อโพรง

๔. องค์การบริหารส่วนตำบล บ้านซึ้ง

๕. องค์การบริหารส่วนตำบล ปากจั่น

๖. องค์การบริหารส่วนตำบล แม่ลา

๗. องค์การบริหารส่วนตำบล หนองปลิง

๘. องค์การบริหารส่วนตำบล คลองสะแก

สภาพโดยทั่วไปของเทศบาลตำบลนครหลวง ตำบลในพื้นที่เทศบาลตำบลนครหลวง ประกอบด้วย ๓ ตำบลดังนี้

ตำบลนครหลวง ครอบคลุมพื้นที่ทั้งตำบล (หมู่ที่ ๑-๙)

ตำบลบางระกำ ครอบคลุมพื้นที่บางส่วน (หมู่ ๒-๖)

ตำบลบางพระครู ครอบคลุมพื้นที่บางส่วน (หมู่ที่ ๑-๓)

ชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลนครหลวง

ชุมชนที่ ๑ ชุมชนบ้านมอญสามัคคี หมู่ที่ ๑ ตำบลนครหลวง

ชุมชนที่ ๒ ชุมชนเทพจันทร์ลอย หมู่ที่ ๑ ตำบลนครหลวง

ชุมชนที่ ๓ ชุมชนทรงธรรมพัฒนา หมู่ที่ ๒ ตำบลนครหลวง

ชุมชนที่ ๔ ชุมชนหลวงปู่ธรรมรวมใจ หมู่ที่ ๓,๔ ตำบลนครหลวง

ชุมชนที่ ๕ ชุมชนโพธิ์ชัยร่มเย็น หมู่ที่ ๕ ตำบลนครหลวง

ชุมชนที่ ๖ ชุมชนโพธิ์ชัยพัฒนา หมู่ที่ ๖ ตำบลนครหลวง

ชุมชนที่ ๗ ชุมชนม่วงชุมพัฒนา หมู่ที่ ๗ ตำบลนครหลวง

ชุมชนที่ ๘ ชุมชนสวนหลวงพัฒนา หมู่ที่ ๘ ตำบลนครหลวง

ชุมชนที่ ๙ ชุมชนโครกมะลิ หมู่ที่ ๒,๓,๔,๕ ตำบลนครหลวง

ชุมชนที่ ๑๐ ชุมชนบึงบัว หมู่ที่ ๙ ตำบลนครหลวง

ชุมชนที่ ๑๑ ชุมชนบางระกำสดใส หมู่ที่ ๒ ตำบลบางระกำ

ชุมชนที่ ๑๒	ชุมชนบางระกำรู้จักสามัคคี	หมู่ที่ ๓	ตำบลบางระกำ
ชุมชนที่ ๑๓	ชุมชนวัดเรือแข่งพัฒนา	หมู่ที่ ๔	ตำบลบางระกำ
ชุมชนที่ ๑๔	ชุมชนวัดวังพัฒนา	หมู่ที่ ๕	ตำบลบางระกำ
ชุมชนที่ ๑๕	ชุมชนวัดวังสามัคคี	หมู่ที่ ๖	ตำบลบางพระครู
ชุมชนที่ ๑๖	ชุมชนวัดจันทร์พัฒนา	หมู่ที่ ๑	ตำบลบางพระครู
ชุมชนที่ ๑๗	ชุมชนพระครูถิ่นพัฒนา	หมู่ที่ ๒	ตำบลบางพระครู
ชุมชนที่ ๑๘	ชุมชนบ้านชะอมร่มรื่น	หมู่ที่ ๓	ตำบลบางพระครู

สำนักงานเทศบาลตำบลนครหลวง

ปัจจุบันเทศบาลตำบลนครหลวงเป็นเทศบาลขนาดกลางตั้งห่างจากศาลากลางจังหวัดพระนครศรีอยุธยาขึ้นมาทางเหนือประมาณ ๒๔ กิโลเมตร ตั้งห่างจากกรุงเทพมหานครขึ้นมาทางทิศเหนือประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร

ลักษณะภูมิประเทศ

เทศบาลตำบลนครหลวงมีพื้นที่อยู่สองฝั่ง มีแม่น้ำป่าสักไหลผ่านกลางพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มไม่มีภูเขาประชาชนส่วนใหญ่นิยมปลูกบ้านเรือนอยู่ตามริมน้ำและริมถนนสาย นครหลวง-ท่าเรือ-สามไถซึ่งเป็นถนนสายหลักของอำเภอนครหลวงมีคลองบางพระครูเป็นคลองสายสำคัญเชื่อมระหว่างแม่น้ำป่าสักและแม่น้ำลพบุรี ซึ่งประชาชนในเขตเทศบาลได้ใช้ประโยชน์จากแม่น้ำป่าสักและคลองบางพระครูในการอุปโภคบริโภคเพื่อการเกษตรและคมนาคมบางส่วน

ลักษณะภูมิอากาศ

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ อากาศหนาวจะช้ากว่าภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยเริ่มมีอากาศหนาวเย็นกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่การเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคมฝนจะตกชุกตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเป็นต้นไปในเดือนกันยายนเป็นเดือนที่ฝนจะตกชุกที่สุดและเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง ในทุกๆปีจะได้รับผลกระทบทางอุทกภัยในเขตพื้นที่บางส่วน

ฤดูร้อน เริ่มกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม และอากาศจะร้อนจัดช่วงเดือนเมษายน

ลักษณะของดิน ลักษณะของดินโดยทั่วไปเป็นดินเหนียวปนทราย

ลักษณะของแหล่งน้ำ แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคบริโภค เพื่อการเกษตร ดังนี้

- แม่น้ำป่าสัก และ แม่น้ำลพบุรี (คลองบางพระครู)

- คลองชลประทานจำนวนสองสายได้แก่ ๑ คลองชลประทานบางพระครู ๒ คลองชลประทานอรัญญิก-นครหลวง

- บึงน้ำ จำนวนสามแห่งได้แก่ ๑ บึงบัว ๒ บึงฝรั่ง ๓ บึงโคกมะลิ สภาพน้ำยังมีคุณภาพดี ประชาชนใช้น้ำในแม่น้ำ บึง และคลองชลประทาน เพื่อการดำรงชีวิตทั้งด้านการเกษตร การประมง การคมนาคม และ อุปโภคบริโภค

ประชากร

มีประชากรรวมทั้งสิ้น ๗,๒๘๗ คน เป็น ชาย ๓,๔๖๖ คน เป็น หญิง ๓,๘๒๑ คน^{๑๐๓}

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง "การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา" พบว่า ได้มีบุคคลผู้ทำการศึกษาวิจัยหลายท่าน เพื่อประโยชน์แก่การจัดการศึกษาวิจัยและเพื่อใช้เป็นแนวทางการประกอบการอ้างอิงเป็นตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอรายละเอียดดังต่อไปนี้

รูปแบบความร่วมมือของภาคเอกชนกับภาครัฐใน การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษา ธุรกิจโรงแรมในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า การร่วมมือกับภาคเอกชนกับรัฐยังมีน้อยและไม่ชัดเจนรูปแบบความร่วมมือที่เหมาะสมได้แก่

๑. การรวมกลุ่มของธุรกิจ

๒. การประสานความร่วมมือภาครัฐกับภาคเอกชน รวมถึงการรณรงค์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ให้กับประชาชนให้เข้าใจ

๓. การมีส่วนร่วมทั้งกระบวนการของประชาชนในท้องถิ่นอันจะนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ยั่งยืน^{๑๐๔}

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน : กรณีศึกษาตลาดริมน้ำดอนหวาย จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นได้แก่ปัญหาด้านการบริการ การท่องเที่ยว และเกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยเฉพาะแหล่งน้ำตามธรรมชาติ การจัดการท่องเที่ยวขององค์กรชุมชนได้แก่การขาดการบริหารจัดการที่ดีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ไม่ชัดเจน ปัญหาการ

^{๑๐๓} เทศบาลนครหลวง, **ข้อมูลประชากร**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://nakhonloug.go.th/public/> [๓๑ มกราคม ๒๕๖๒].

^{๑๐๔} กำธร ศรีน้อย, “รูปแบบความร่วมมือของภาคเอกชนกับภาครัฐใน การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษา ธุรกิจโรงแรมในจังหวัดนครราชสีมา”, **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**, (คณะศิลปศาสตร์: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๔).

จัดเก็บผลประโยชน์ ปัญหาด้านงบประมาณ การขาดการประสานงานกับ องค์กรอื่นๆ และปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน^{๑๐๕}

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาความคิดเห็นชุมชนคลองบางกอกน้อย จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับสูงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ความเข้าใจเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้คุณค่าต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม^{๑๐๖}

ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาชุมชนตำบลบางหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยเกี่ยวกับ ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว คือการจัดการอย่างมีความรับผิดชอบ กระบวนการที่ เอื้อต่อการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม จากปัจจัยดังกล่าว ยังมีข้อจำกัดที่สำคัญ คือจำเป็นต้องมีการ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่นที่พักศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ทางเดินศึกษาธรรมชาติ และระบบกำจัดของเสีย^{๑๐๗}

สุรรัตน์ นาคประกอบ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนต้องการให้มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องการมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น และต้องการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่มีส่วนร่วมมากนัก^{๑๐๘}

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาวัฒนธรรมของชุมชนชาวกวายในเขตอีสานใต้ และลาวใต้ ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนชาวกวายในเขตอีสาน ใต้ยังมีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในเขตพื้นที่

^{๑๐๕} ประหยัด ตะคอนรัมย์, “แนวทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาตลาดริมน้ำดอนหวาย จังหวัดนครปฐม”, **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**, (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔).

^{๑๐๖} ฉัตรชัย ดั่งจาด, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาความคิดเห็นชุมชนคลองบางกอกน้อย จังหวัดนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**, (คณะวนศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๔).

^{๑๐๗} อธิพิล ไทยกมล, “ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาชุมชน ตำบลบางหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร”, **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**, (คณะวนศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๔).

^{๑๐๘} สุรรัตน์ นาคประกอบ “การศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการอุทยานแห่งชาติป่าหินงาม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดชัยภูมิ”, **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**, (คณะวนศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๖).

จังหวัดบุรีรัมย์สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี และ บางส่วนของจังหวัดมหาสารคาม โดยมีอยู่หนาแน่นในเขตพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดสุรินทร์ ส่วนในลาวใต้ส่วนใหญ่จะมีอยู่ในแขวงสาละวัน และจำปาสักลักษณะเด่นของชุมชน คือแนวคิด ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม และการประกอบอาชีพ เช่น การเลี้ยงช้าง และการทอผ้าชุมชนชาวกวย ทั้งในเขตอีสานใต้ และลาวใต้มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันในทางประวัติศาสตร์ทางชาติพันธุ์และ ทางวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาไทยในตระกูลมอญ-เขมร มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาร่วมกันโดยมีการอพยพมาจากภาคเหนือของประเทศไทยและแถบเทือกเขาหิมาลัยด้วยกันเมื่อ ประมาณ ๓,๕๐๐ ปีก่อน และมีการกระจายกันอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งเขตอีสานใต้และลาวใต้ด้วยแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวกวย อาจทำได้โดยการสำรวจสภาพชุมชนที่มีลักษณะเด่นทางวัฒนธรรม และขึ้นบัญชีไว้อย่างเป็นทางการเป็นระบบในรูปแบบของฐานข้อมูลในคอมพิวเตอร์แล้วเผยแพร่ให้กับธุรกิจท่องเที่ยวโดยผ่านการ ประชุมสัมมนา ในรูปของเอกสาร แผ่นพับโปสเตอร์และอินเตอร์เน็ต ได้รับรู้และเข้าใจในแนวทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งขึ้นทั้งต่อนักท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวในระยะยาว แนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการพึ่งพาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน สามารถทำได้โดยการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกันเช่น การอำนวยความสะดวกในการเดินทางโดยไม่ต้องมีวีซ่า(VISA) ระหว่างกันการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางทั้งของประเทศตนเองและประเทศเพื่อนบ้านที่มีแหล่งท่องเที่ยวใน ลักษณะเดียวกันและการใช้บัตรการเดินทางท่องเที่ยวร่วมกันของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน^{๑๐๙}

การศึกษากลไกและศักยภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างยั่งยืนบนพื้นที่เกาะช้าง กิ่งอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด พบว่ากลไก การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวแบ่งได้ ๒ กลุ่มคือผู้ให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นประชาชนในพื้นที่และผู้ให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นนักลงทุนต่างถิ่น/ต่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดใน การดำเนินการด้านต่าง ๆ จำนวน ๘ ด้าน คือ ๑) วัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรม ๒) ด้าน การเงิน ๓) ด้านกายภาพและสิ่งอำนวยความสะดวก ๔) การจัดโปรแกรมกิจกรรมต่าง ๆ ๕) การ ประชาสัมพันธ์และการตลาด ๖) ด้านทรัพยากรมนุษย์ ๗) ความปลอดภัยและความเสี่ยง และ ๘) ลูกค้านักท่องเที่ยวสำหรับศักยภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทย และ ชาวต่างประเทศพบว่ากิจกรรมด้านน้ำดูปะการังน้ำตื้น/น้ำลึกมีศักยภาพในระดับสูงประชาชนในพื้นที่ มีความเห็นว่าคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่ได้จากการท่องเที่ยวมีศักยภาพสูงแต่นักท่องเที่ยวไทย และชาวต่างประเทศคิด

^{๑๐๙} ชื่น ศรีสวัสดิ์ และเกริกไกร แก้วล้วน, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาวัฒนธรรมของชุมชนชาวกวยในเขตอีสานใต้ และลาวใต้, (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๕๐).

ว่ามีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเรื่องความปลอดภัยจากการดำเนิน กิจกรรมการท่องเที่ยว และความนิยมของกิจกรรมการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างทั้ง ๓ กลุ่มมีความ คิดเห็นสอดคล้องกันว่ามี ศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้คณะผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการ จัดกิจกรรมการ ท่องเที่ยวทางธรรมชาติบนพื้นที่เกาะช้าง โดยสามารถจัดทำภายใต้กรอบ ๓E คือ Enforcement (การบังคับใช้กฎหมายหรือข้อบังคับ), Engineering (การใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ปรับปรุงและ อนุรักษ์), Education (การให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและครบถ้วน)

สุพัตรา กลีบดี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษาเฉพาะการ ล่องเรือที่ตลาดริมน้ำดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม” ผลการศึกษาพบว่าสภาพของ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ตลาดริมน้ำดอนหวาย มีศักยภาพสูงสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์เพราะมีความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด รองลงมาเป็นแหล่งจำหน่ายอาหาร และสินค้าทางการเกษตรที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและแหล่ง ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่สองฝั่งแม่น้ำมีวัดริมน้ำที่สำคัญ เช่น วัดไร่จิง เป็นที่ นบถือของคนทั่วไป และประวัติของชุมชนริมน้ำการดำรงชีวิตในอดีต เรือไม้ทรงไทยโบราณริมน้ำที่มี ประวัติที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญ อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่ายังขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่อง ของแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีลักษณะเด่นบางแหล่งให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย ประวัติชุมชนริมน้ำ และด้านการป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำคือ มีการกำหนดหรือแบ่งพื้นที่ในการ เดินเรืออย่างไม่เป็นทางการ ไม่มีกำหนดพื้นที่ธรรมชาติ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะ^{๑๑๐}

พรทิพย์ วีระสวัสดิ์ ได้ศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการ จัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาชุมชนประตูลำและชุมชนป้อมเพชร อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการศึกษาพบว่าความรู้ความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ ส่วนใหญ่เข้าใจในเรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับที่ชุมชนเห็นว่ารัฐมีการ จัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การประชาสัมพันธ์ หน่วยงานที่เข้ามามีบทบาทมากที่สุด คือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เทศบาล อบจ. ส่วนองค์กรเอกชน ไม่มีส่วนในการจัดการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ในระดับท้องถิ่นกับชุมชน ร้านค้าที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้ทำให้ชุมชนมีความรู้ และความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นในด้านการบริหารจัดการ การของชุมชนเองได้มี คณะกรรมการชุมชนที่ชัดเจน ซึ่งจะมีคณะกรรมการบริหารงานท้องถิ่น เช่น คณะกรรมการวัด คณะกรรมการกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ปัญหาอุปสรรคสำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชน พบว่าขาดการประชาสัมพันธ์อย่าง ต่อเนื่องทำให้ประชาชนบางส่วนยังไม่ตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ขาดงบประมาณ

^{๑๑๐}สุพัตรา กลีบดี, “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษาเฉพาะกรณีการล่องเรือที่ตลาดริมน้ำ ดอนหวาย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม สถาบันพัฒนบัณฑิตบริหารศาสตร์, (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๕).

สนับสนุน ภาครัฐควรจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะเรื่องการจัดการเชิงอนุรักษ์ของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรม^{๑๑๑}

สมภพ สายมา ได้ศึกษาเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชนบ้านศรีนาป่า ตำบลเรื่อง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน” ผลการศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยชุมชนพบว่าชุมชนได้รับการฝึกอบรมและเรียนรู้การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากหน่วยงานต่างๆ พร้อมทั้งได้นำองค์ความรู้ด้านภูมิสังคมมาประยุกต์ใช้โดยนำสภาพแวดล้อมที่เป็นภูมิประเทศที่ยังคงไว้เป็นธรรมชาติมาจัดการแหล่งท่องเที่ยว ทำให้เกิดการจัดการด้านต่างๆ เกิดการมีส่วนร่วมในชุมชนในการที่จะมี การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชนเอง และมีกิจกรรมนันทนาการทางการศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชน จำนวน ๘ กิจกรรมหลัก คือ ๑) กิจกรรมศึกษาพืชพรรณไม้ในป่าธรรมชาติ ๒) กิจกรรมศึกษาการดำรงชีวิตของสัตว์ป่า (บนผืนไถ่เมือง) ๓) กิจกรรมถ้ำรูปขมิ้นธรรมชาติ ๔) กิจกรรมฟังเสียงนกร้อง/ดูนกธรรมชาติบนป่าดอยหลวงป่าเมี่ยงเขาสูงสลับซับซ้อน (ดอยเขาแก้ว) ๕) กิจกรรมศึกษาสมุนไพรป่าท้องถิ่น (สมุนไพรภูมิปัญญาพื้นบ้าน) ๖) กิจกรรมประกอบอาหารป่าพื้นเมืองท้องถิ่น (วัฒนธรรมชุมชน) ๗) กิจกรรมเล่าขานตำนานโบราณ (วัฒนธรรมชุมชน) ๘) และกิจกรรมนันทนาการรอบกองไฟและกิจกรรมการเข้าค่ายพักแรม เป็นต้น

บุญพา คำวิเศษณ์ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิง นิเวศ แบบมีส่วนร่วม:กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขา ตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบในด้านการท่องเที่ยวของชุมชนหมู่บ้านวัดเขาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๓$, $S.D = ๐.๒๖๖$) ซึ่งพบว่า ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๑$, $S.D = ๐.๓๖๑$) รองลงมาได้แก่ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว และที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Attractions and Accommodation) ด้านความพร้อม และความรู้ความเข้าใจของชุมชน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) และด้านกิจกรรมบริการเบ็ดเตล็ด (Amenity) อยู่ ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๓$, $S.D = ๐.๓๙๑$, $\bar{X} = ๔.๔๓$, $S.D = ๐.๓๕๓$, $\bar{X} = ๔.๔๑$, $S.D = ๐.๔๙๑$ และ $\bar{X} = ๔.๓๗$, $S.D = ๐.๔๗๗$) ตามลำดับ^{๑๑๒}

^{๑๑๑}พรทิพย์ วีระสวัสดิ์, “ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กรณีศึกษา ชุมชนประตูลิ้น และชุมชนป้อมเพชร อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, รายงานผลการวิจัย, (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๑).

^{๑๑๒}นายบุญพา คำวิเศษณ์, “ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ”, กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขา, (วิทยาลัยราชพฤกษ์, ๒๕๕๔).

ปิยวรรณ คงประเสริฐ ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัยพบว่า ทรัพยากรทางธรรมชาติได้แก่ ชายหาด อ่าว น้ำตก เกาะและป่าไม้ ทรัพยากรวัฒนธรรมและสิ่งที่สร้างขึ้นได้แก่ วัด ศาล พระเจดีย์ และพระพุทธรูปจำลอง ทรัพยากรประเพณีวิถีชีวิต และงานเทศกาล ได้แก่ การแข่งขันหาหอย และประเพณีลากพระทางทะเล ทรัพยากรด้านกิจกรรม ได้แก่ การดำน้ำดูปะการัง การเดินป่าศึกษาธรรมชาติและ การประมงพื้นบ้าน ทรัพยากรด้าน บริการ ได้แก่ โรงแรมที่พัก หรือรีสอร์ทที่ได้มาตรฐาน บริการด้านการคมนาคมขนส่งที่สะดวก บริการ ข้อมูล และศูนย์ ข้อมูลการท่องเที่ยวโรงพยาบาล และสถานบริการด้านสุขภาพ สถานที่จำหน่ายสินค้า พื้นเมือง บริการด้านสาธารณูปโภคของพื้นฐาน และการมีป้ายบอกทิศทาง และระบบสื่อความหมายใน สถานที่ท่องเที่ยว^{๑๑๓}

ผลจากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชนพบว่า ชุมชนได้ร่วมกันวิเคราะห์พื้นที่และได้นำทรัพยากรและสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นมาเป็นจุดเด่นและพัฒนาเป็นกิจกรรม ทำให้เกิดความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น โดยจะเห็นได้จากความสามัคคีในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น และเกิดจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ประชาชนมีรายได้จากนักท่องเที่ยวเฉลี่ยเพิ่มขึ้น^{๑๑๔}

พิเชษฐ ไพบูลย์ศิริ ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: ศึกษาเฉพาะกรณี ชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ” ผลการศึกษาพบว่า ๑) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชนเกาะเกร็ดประกอบด้วย การมีส่วนร่วม ๔ ด้าน คือ ๑) ร่วมศึกษาค้นหาปัญหา ๒) ร่วมในการวางแผน ๓) ร่วมในการดำเนินงาน ๔) และร่วมในการติดตามผล เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าทั้ง ๔ ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ๒) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ อายุ อาชีพ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การคาดหวังในผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความเชื่อถือในตัวผู้นำชุมชน และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และพบว่าอุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนเกาะ

^{๑๑๓} นางสาวปิยวรรณ คงประเสริฐ, “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๑).

^{๑๑๔} สมภพ สายมา, “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับชุมชน บ้านศรีนาปาน ตำบลเรือ อำเภอมือง จังหวัดน่าน”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยแม่โจ้, ๒๕๕๒).

เกร็ดขาดงบประมาณสนับสนุนแก่ชุมชน และรองลงมาได้แก่ปัญหาจากรถจักรยานยนต์รับจ้างที่มีจำนวนมากวิ่งเร็วและส่งเสียงดัง และปัญหาสุนัขจรจัดที่มีจำนวนมาก^{๑๑๕}

ชนิกา จิงวิสิฐธน ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ น้ำ่า เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ น้ำ่า และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะและความต้องการพัฒนาปรับปรุงลำน้ำแม่ น้ำ่า ซึ่งเป็นกรวิจัยเชิงปริมาณและใช้คำถามแบบสัมภาษณ์แบบเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ น้ำ่าระดับต่ำ และตัวแปรระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน สถานภาพในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การใช้ประโยชน์จากลำน้ำแม่ น้ำ่า และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ น้ำ่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งน้ำสาธารณะ และความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของลำน้ำและแหล่งน้ำไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ น้ำ่า^{๑๑๖}

นางสาวรัฐกานต์ สามสี ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง ๒๐-๒๙ ปี การศึกษาในระดับปริญญาตรี มีสถานภาพโสด อาชีพพนักงาน/นักศึกษา ระดับรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๐ - ๓๐,๐๐๐ บาท ภูมิลำเนาอยู่ภายใต้ ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวไม่พักค้างคืนใช้ยานพาหนะรถยนต์ส่วนบุคคล ค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวต่อครั้งอยู่ที่ไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท มีความถี่เดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ๑ - ๒ ครั้งต่อปี เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดนักชดถุข เดินทางร่วมกับครอบครัวและส่วนใหญ่ให้อันดับความสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีอยู่/กิจกรรมที่อยากให้มีในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม คือ พักผ่อนริมหาด มากที่สุด รองลงมามีกิจกรรมการเล่นน้ำทะเล และกิจกรรมปิกนิก ทั้งนี้นักท่องเที่ยวมีระดับความต้องการใช้องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงระดับความต้องการใช้องค์ประกอบการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ๓ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านพื้นที่ ๒. ด้านการมีส่วนร่วม ๓. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ และอยู่ในระดับปานกลาง ๑ ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการ

^{๑๑๕}พิเชษฐ ไพบูลย์ศิริ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: ศึกษาเฉพาะ กรณีชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”, *ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*, (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๔).

^{๑๑๖}ชนิกา จิงวิสิฐธน, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและปรับปรุงลำน้ำแม่ น้ำ่า เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่, *วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม*, (มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๐).

จากการศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถแบ่งตามเขต ได้ดังนี้คือ เขตบริการ เขต
นันทนาการ เขตสวนสุขภาพธรรมชาติ เขตหวงห้าม เขตฟื้นฟูสภาพ ธรรมชาติ^{๑๑๗}

บุญพา คำวิเศษณ์ ได้ทำการศึกษา “ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขาตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง
จังหวัดพังงา” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ข้อมูลพื้นฐานแหล่งท่องเที่ยวของหมู่บ้านวัดเขา ตำบลโคกกลอย
อำเภอตะกั่วทุ่งจังหวัดพังงา พบว่า ประชากรเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง ๓๐-๔๐ ปี
มากที่สุด การประกอบอาชีพมีอาชีพรับจ้างและทำธุรกิจส่วนตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๕
ข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนหมู่บ้านวัดเขาตั้งอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคก
กลอย มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหาร ทางเดินศึกษา
ธรรมชาติห้องน้ำสาธารณะ ศาลานั่งพัก ระบบรักษาความปลอดภัย มีแหล่งน้ำดื่ม น้ำใช้สะดวก
ประปาท้องถิ่นประปาภูมิภาค บ่อน้ำดื่ม และน้ำจากธรรมชาติ

๒. แนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่าความคิดเห็น
ต่อองค์ประกอบในด้านการท่องเที่ยวของชุมชนหมู่บ้านวัดเขาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} =$
 $๔.๔๓, S.D = .๒๖๖$) ซึ่งพบว่า ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) อยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = ๔.๕๑, S.D = .๓๖๑$) รองลงมาได้แก่ ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว
(Attractions and Accommodation) ด้านความพร้อมและความรู้ความเข้าใจของชุมชนด้าน
กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) และด้านกิจกรรมบริการเบ็ดเตล็ด (Amenity) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} =$
 $๔.๔๓, S.D = .๓๙๑, \bar{X} = ๔.๔๓, S.D = .๓๕๓, \bar{X} = ๔.๔๑, S.D = .๔๙๑$ และ $\bar{X} = ๔.๓๗, S.D = .๔๗๗$)
ตามลำดับ^{๑๑๘}

พรหมภัสสร ชุณหบุญญทิพย์ ได้ทำการศึกษาวิจัย “การท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วม
ร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไขยวาน บ้านดอนแดง อำเภอศรีสงคราม จังหวัด
นครพนม” ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่เห็นว่าการท่องเที่ยวชุมชนก่อให้เกิด
ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจมากที่สุด คือเกิดรายได้เพิ่มขึ้น รองลงมาคือ ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ผลการทดสอบสมมุติฐาน

^{๑๑๗}นางสาวรัฐกานต์ สามสี, “การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัด
ตรัง”, วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว, (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,
๒๕๕๘).

^{๑๑๘}บุญพา คำวิเศษณ์ “ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบบมี
ส่วนร่วม: กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขาตำบลโคกกลอย อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา”, รายงานการวิจัย,
(วิทยาลัยราชพฤกษ์, ๒๕๕๗).

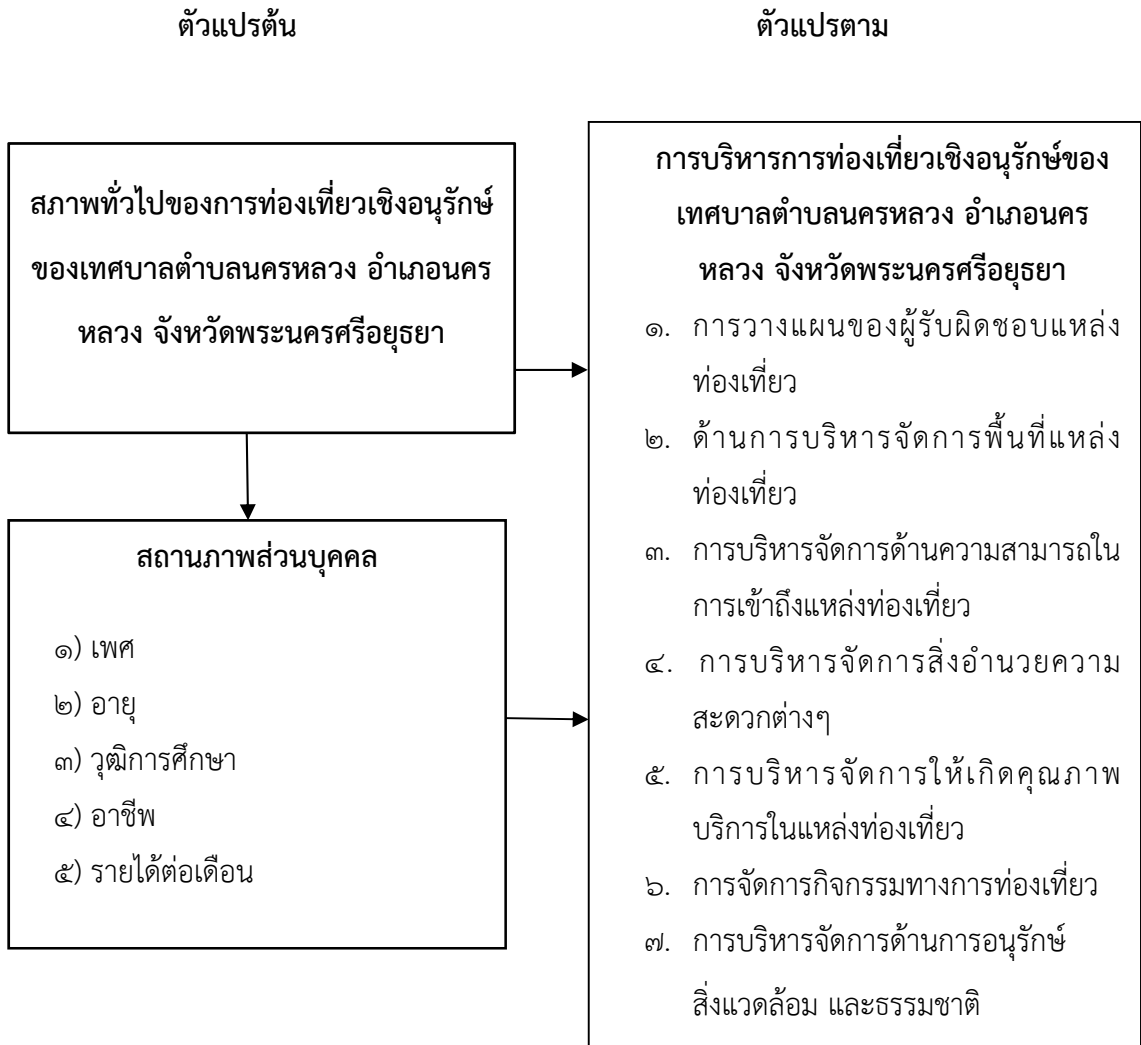
ปรากฏว่า การได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวชุมชนและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไชยวาน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นในข้อเสนอแนะจากงานวิจัยครั้งนี้ รัฐจึงควรตระหนักถึงการได้รับผลประโยชน์ด้านรายได้ของชุมชนอย่างเท่าเทียมควบคู่ไปกับการให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่ชุมชน อันจะนำไปสู่การท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในที่สุด^{๑๑๙}

๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา “ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วยตัวแปรต้น(Independent Variables) ตัวแปรตาม(Dependent Variables) ซึ่งนำมากำหนดเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปร

ทั้งนี้สามารถกำหนดให้เป็นแผนภาพแสดงกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

^{๑๑๙} พรหมภัสสร ชุณหบุญญทิพย์, “การท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไชยวาน บ้านดอนแดง อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม”, การท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ (มกราคม ๒๕๖๐): ๓๐ – ๓๔.

แผนภาพที่ ๒.๔ แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัย แบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

๓.๑.๑ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) โดยดำเนินการกับเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓.๑.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การศึกษาสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้วิธีการคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยวิธี Taro Yamane^๑ ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

^๑ Yaro Yamane (1967), อ้างใน ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร : บิซิเนสสอาร์ทแอนด์ดี, ๒๕๕๒), หน้า ๔๘-๔๙.

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามกับประชากรได้แก่ ประชาชนผู้
อยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้วิธีการคำนวณ
ขนาดตัวอย่างด้วยวิธี Yaro Yamane ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

การคำนวณขนาดของตัวอย่าง (Sample size) ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยคำนวณโดยใช้
สูตร คำนวณของ Taro Yamane^๒ ดังนี้

๑) ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปี ขึ้นไป ที่อาศัยพื้นที่
เทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒) กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และ
วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย ดังนี้

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากประชาชนในเขตเทศบาล
ตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ได้จากสูตรของ Taro Yamane ซึ่งใช้
ระดับความคลาดเคลื่อนที่ ๐.๐๕ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรทั้งหมด ๗,๒๘๗ คน เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ดังนี้

$$\begin{aligned} ๗,๒๘๗ &= \frac{๗,๒๘๗}{1+๗,๒๘๗(๐.๐๕)^2} \\ &= \frac{๗,๒๘๗}{๗,๒๘๘(๐.๐๐๒๕)} \\ &= \frac{๗,๒๘๗}{๗,๒๘๗} \end{aligned}$$

^๒Yamane, T., *Statistics: An Introductory Analysis*, 3rd Edition. (Singapore : Times Printers Sdn. Bhn, 1973), p. 79.

$$\begin{aligned}
 &= ๑๙.๒๒ \\
 &= \frac{๗,๒๘๗}{๑๙.๒๒} \\
 &= ๓๗๙.๑๓๗ \\
 &= ๓๗๙
 \end{aligned}$$

เพราะฉะนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ ๓๗๙ คน

๓.๒.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการวิจัยโดยแบ่งเป็นผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

๑. นายบุญส่ง กลิ่นสวาทหอม	นายกเทศมนตรีตำบลนครหลวง
๒. นายบัณฑิตย ศิริวรรณธรรม	ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีตำบลนครหลวง
๓. นายนิคม คมคาย	รองประธานสภาเทศบาลนครหลวง
๔. นายสมชาย ชุนสง่า	ประธานชุมชนวัดเทพพระจันทร์ลอย
๕. นายทรงสวัสดิ์ โชติพันธ์	ประธานชุมชนหลวงปู่νωวมรวมใจ
๖. นายสมจิตร กลิ่นสารี	ประธานชุมชนทรงธรรมพัฒนา
๗. ร.ต.อ.ประเสริฐ รัศมี	หัวหน้าจราจร สภอ.นครหลวง
๘. นางอารี รัศมี	ผู้ประกอบการกิจการร้านกาแฟ
๙. นายสุวิทย์ ชันธจิตร	ผู้ประกอบการกิจการอาหารพื้นถิ่น
๑๐. นายประสงค์ กลิ่นสวาทหอม	ผู้บริหารธุรกิจโรงแรม
๑๑. นายสมเกียรติ มนต์ประเสริฐ	ผู้ประกอบการกิจการร้านอาหาร เบียด่าง

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบแบบบังเอิญ ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน โดยพิจารณาจากจำนวนประชากร เพื่อให้ได้ข้อมูลมีลักษณะกระจาย ให้สัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากร โดยทำการสุ่มแบบบังเอิญ (Stratified random sampling) ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละที่}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

จากสูตรจะได้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวม ๗,๒๘๗ คน รายละเอียดดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๓.๑ สถานที่ท่องเที่ยวในเทศบาลตำบลนครหลวง และกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มาท่องเที่ยวแบบบังเอิญในเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สถานที่ท่องเที่ยว	จำนวนกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ
ปราสาทนครหลวง	๑๒๐
วัดนครหลวง	๘๕
วัดโตนด	๗๔
วัดใหม่ประชุมพล	๕๐
หมู่บ้านหัตถกรรมมีดอรัญญิก	๕๐
รวม	๓๗๙

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยนั้นได้ทำเครื่องมือประกอบด้วย

๑. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่อง “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” แล้วกำหนดเป็นกรอบปัจจัยให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ทำวิจัย

๒. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับ “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ตามกรอบปัจจัยที่กำหนดไว้

๓.๓.๑ แบบสอบถาม

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามดังนี้

๑. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม

๒. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๔. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๕. นำเสนอร่างแบบสอบถามอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๗. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

๘. รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของ “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และรายได้ โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”

โดยแบบสอบถามเกี่ยวกับ “การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้^๓

๕ หมายถึง อยู่ในระดับ มากที่สุด

๔ หมายถึง อยู่ในระดับ มาก

๓ หมายถึง อยู่ในระดับ ปานกลาง

๒ หมายถึง อยู่ในระดับ น้อย

๑ หมายถึง อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ การพัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลักษณะเป็นปลายเปิดให้เลือกตอบแบบเสรี

^๓ ชูติ ระเบียบ และคณะ, ระเบียบวิธีวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๘.

๓.๓.๓ แบบสัมภาษณ์

๑. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๒. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๔. สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อนำมาวิเคราะห์

๓.๓.๔ การตรวจสอบและหาคุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามเพื่อหาคุณภาพแบบสอบถามโดยความเที่ยงตรง(Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมจำนวน ๕ ท่าน ประกอบไปด้วย

๑) พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ดร. อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒) ผศ.ดร.ธิดาวิภา หมั่นมี อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) ผศ.ดร.รัฐพล เย็นใจมา อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔) ดร.สุริยา รักษาเมือง อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕) ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (Index of Item - Objective Congruence :IOC)^๕ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๙๑๖

^๕สมนึก ภัททิยธนี, การวัดผลการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๒๒๐.

๓. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้เครื่องมือ (Try Out) จากกลุ่มตัวอย่างที่มีการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha α - coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๕ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ

๔. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ในการนำไปใช้แจกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้นำชุมชน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

๒. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูล กับประชาชนในเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๗๙ ชุด และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน ๓๗๙ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐% ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

๓. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

^๕ สีน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคม, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทจูนพลัสลิซซิ่ง จำกัด, ๒๕๔๗),

๒. ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสัมภาษณ์ ตามที่กำหนดไว้

๓. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็นโดย ขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

๔. นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาล ตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทาง สังคมศาสตร์โดยใช้สถิติ ดังนี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่ม ตัวอย่าง และพรรณนา ปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), และ อธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบล นครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบการ พัฒนาการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัด พระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าที (T-test) ในกรณีตัว แปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีค่าแตกต่างจะทำการ เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ย ดังนี้

เกณฑ์ที่ใช้แปลผลข้อความที่ได้จากการประเมินผล ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย

การแปลความหมาย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๒๑ – ๕.๐๐

กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๔๑ – ๔.๒๐	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๖๑ – ๓.๔๐	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๘๑ – ๒.๖๐	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐ – ๑.๘๐	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด ^๖

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) สำหรับข้อความปลายเปิดผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลได้กำหนดตามกรอบของการวิจัยจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามกรอบที่ได้กำหนดเอาไว้แล้วทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency)

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการ ดังนี้

- นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ
- นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย
- วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)
- สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

^๖ชูศรี วงศ์รัตน์, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (นนทบุรี : ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์ โพรเกรสซิฟ, ๒๕๕๓), หน้า ๗๕.

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๗๙ ชุด มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔.๓ ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๔.๔ ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๓๗๙ คน จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และรายได้ต่อเดือน แสดงด้วยความถี่ และร้อยละ มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=๓๗๙)

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๕๖	๔๑.๒
หญิง	๒๒๓	๕๘.๘
รวม	๓๗๙	๑๐๐.๐๐
อายุ		
ต่ำกว่า ๒๕ ปี	๑๑๖	๓๐.๖
๒๕ - ๓๔ ปี	๑๓๖	๓๕.๙
๓๕ - ๔๔ ปี	๘๑	๒๑.๔
๔๕ ปีขึ้นไป	๔๖	๑๒.๑
รวม	๓๗๙	๑๐๐.๐๐
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๐๓	๒๗.๒
ปริญญาตรี	๑๓๗	๓๖.๑
สูงกว่าปริญญาตรี	๓๘	๑๐.๐
อื่นๆ	๑๐๑	๒๖.๖
รวม	๓๗๙	๑๐๐.๐๐
อาชีพ		
ข้าราชการ	๑๓	๓.๔
ธุรกิจส่วนตัว	๒๐๘	๕๔.๙
รับจ้างทั่วไป	๑๔๒	๓๗.๕
อื่นๆ	๑๖	๔.๒
รวม	๓๗๙	๑๐๐.๐๐
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท/เดือน	๑๔	๓.๗
๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท/เดือน	๑๘๑	๔๗.๘
๑๐,๐๐๐-๑๕,๐๐๐ บาท/เดือน	๑๓๖	๓๕.๙
๑๕,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	๔๘	๑๒.๗
รวม	๓๗๙	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง “การบริหารการ
ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”
จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีจำนวน ๑๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๒ ส่วนเพศชายมีจำนวน ๒๒๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๘

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๒๕ – ๓๔ ปี มีจำนวน ๑๓๖ คน คิดเป็น
ร้อยละ ๓๕.๙ มีอายุระหว่าง มีอายุต่ำกว่า ๒๕ ปี จำนวน ๑๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๖ ระหว่าง
๓๕ – ๔๔ ปี มีจำนวน ๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔ มี ๔๕ ปีขึ้นไป มีจำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อย
ละ ๑๒.๑ ตามลำดับ

วุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน
๑๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๑ มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ
๒๗.๒ มีการศึกษาระดับอื่นๆ จำนวน ๑๐๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๖ และมีการศึกษาระดับสูงกว่า
ปริญญาตรี จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐ ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๒๐๘ คน คิด
เป็นร้อยละ ๕๔.๙ มีรับจ้างทั่วไป จำนวน ๑๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕ มีอาชีพอื่นๆ มีจำนวน ๑๖
คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒ และมีอาชีพข้าราชการ จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๔ ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ที่รายได้ต่อเดือน ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐
บาท จำนวน ๑๘๑ คนคิดเป็นร้อยละ ๔๗.๘ มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๐-๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๓๖
คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๙ มีรายได้ต่อเดือน ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗
และมีรายได้ต่ำกว่าต่อเดือน ๕,๐๐๐บาท จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๗ ตามลำดับ

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาล ตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑. การวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว ๒. ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ๓. การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ๔. การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ๕. การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพบริการในแหล่งท่องเที่ยว ๖. การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ๗. การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ ๔.๑ - ๔.๔ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวม

(n=๓๗๙)

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม	ระดับการบริหาร		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว	๔.๐๕	๐.๖๖๒	มาก
๒. ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว	๓.๙๒	๐.๕๙๕	มาก
๓. ด้านการบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	๓.๙๗	๐.๖๑๐	มาก
๔. ด้านการบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ	๓.๙๗	๐.๖๑๐	มาก
๕. ด้านการบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพบริการในแหล่งท่องเที่ยว	๔.๐๐	๐.๕๗๕	มาก
๖. ด้านการจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	๓.๙๖	๐.๖๑๘	มาก
๗. ด้านการบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ	๔.๐๒	๐.๕๘๓	มาก
รวม	๓.๙๙	๐.๕๔๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๙$, S.D. = ๐.๕๔๗)

เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยที่ด้านด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๕$, S.D. = ๐.๖๖๒) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ ($\bar{X} = ๔.๐๒$, S.D. = ๐.๕๘๓) และน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = ๓.๙๒$, S.D. = ๐.๕๙๕) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว

(n=๓๗๙)

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว	ระดับการบริหาร		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	๔.๒๐	๐.๗๕๗	มาก
๒. มีการนำวิสัยทัศน์และทิศทางการบริหารแหล่งท่องเที่ยวไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน	๔.๐๓	๐.๘๑๐	มาก
๓. มีการวางแผนการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	๓.๙๘	๐.๘๐๓	มาก
๔. มีกำลังคนที่เพียงพอกับความรับผิดชอบการบริหารแหล่งท่องเที่ยว	๔.๐๒	๐.๗๕๐	มาก
๕. มีการสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	๔.๐๑	๐.๗๕๙	มาก
ภาพรวม	๔.๐๕	๐.๖๖๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๕$, S.D. = ๐.๖๖๙)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๒๐$, S.D. = ๐.๗๕๗) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีการนำวิสัยทัศน์และทิศทางการบริหารแหล่งท่องเที่ยวไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน ($\bar{X} = ๔.๐๓$, S.D. = ๐.๘๑๐) อยู่ใน

ระดับมาก และมีการวางแผนการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.803) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว

(n=379)

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว	ระดับการบริหาร		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีการจัดสรรพื้นที่ความรับผิดชอบของชุมชน	3.44	0.755	มาก
๒. มีการสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว	3.88	0.761	มาก
๓. มีมีการให้นักท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการบริหารแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม	3.45	0.782	มาก
๔. มีการบริหาร หรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง	3.86	0.746	มาก
๕. มีข้อมูลบอกสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย	3.89	0.757	มาก
๖. มีข้อบังคับขอแหล่งเที่ยวนั้นๆอย่างมีประสิทธิภาพ	4.02	0.810	มาก
ภาพรวม	4.05	0.662	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.662)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีข้อบังคับขอแหล่งเที่ยวนั้นๆอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.810) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีมีการให้นักท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการบริหารแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.782) อยู่ในระดับมาก และมีการบริหาร หรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.755) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

(n=๓๗๙)

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	ระดับการบริหาร		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีแผนที่บอกเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว	๓.๙๗	๐.๘๐๕	มาก
๒. มีการกำหนดจุดเด่นของที่ท่องเที่ยว	๔.๐๔	๐.๘๒๔	มาก
๓. มีการกำหนดเวลา เปิด - ปิด ในการเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวอย่างชัดเจน	๓.๙๕	๐.๘๓๙	มาก
๔. มีการคมนาคมเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวด้วยความสะดวก	๔.๐๐	๐.๘๑๓	มาก
๕. มีป้ายแสดงข้อมูลในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆได้	๓.๙๑	๐.๗๙๓	มาก
ภาพรวม	๓.๙๒	๐.๕๙๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๒$, S.D. = ๐.๕๙๕)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีการกำหนดจุดเด่นของที่ท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๔$, S.D. = ๐.๘๒๔) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีมีการคมนาคมเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวด้วยความสะดวก ($\bar{X} = ๔.๐๐$, S.D. = ๐.๘๑๓) อยู่ในระดับมาก และมีป้ายแสดงข้อมูลในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๙๑$, S.D. = ๐.๗๙๓) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

(n=๓๗๙)

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ	ระดับการบริหาร		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. จัดให้มีการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาดและถูกสุขลักษณะในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	๓.๘๘	๐.๗๙๐	มาก
๒. จัดให้มีห้องน้ำ/สุขาที่สะอาดถูกสุขลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว	๓.๙๐	๐.๗๖๙	มาก
๓. จัดให้มีระบบเตือนภัย หรือระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	๓.๙๙	๐.๗๗๐	มาก
๔. มีการจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการ	๔.๐๓	๐.๗๗๓	มาก
๕. มีการจัดสถานที่จอดรถและจำหน่ายของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยว	๔.๐๑	๐.๗๘๓	มาก
๖. มีการจัดสถานที่จอดรถและจำหน่ายของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยว	๔.๐๓	๐.๗๕๕	มาก
ภาพรวม	๓.๙๗	๐.๖๑๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านด้านการบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๗$, S.D. = ๐.๖๑๐)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีการจัดสถานที่จอดรถและจำหน่ายของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๓$, S.D. = ๐.๗๗๓) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีการจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการ ($\bar{X} = ๔.๐๓$, S.D. = ๐.๗๕๕) อยู่ในระดับมาก และจัดให้มีการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาดและถูกสุขลักษณะในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๘๘$, S.D. = ๐.๗๙๐) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว

(n=๓๗๙)

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว	ระดับการบริหาร		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. นักท่องเที่ยวผู้ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวมีความรู้อย่างเหมาะสม	๔.๐๐	๐.๗๓๖	มาก
๒. เจ้าหน้าที่สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศให้กับผู้มาท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี	๓.๙๘	๐.๗๕๒	มาก
๓. มีการให้ข้อมูล ประชาสัมพันธ์ ที่เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว	๔.๐๕	๐.๗๓๕	มาก
๔. มีการกำหนดการแต่งกายให้เหมาะสมกับสถานที่ท่องเที่ยว	๔.๐๕	๐.๖๖๒	มาก
๕. มีการให้บริการที่เป็นไปตามมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดไว้	๓.๙๑	๐.๗๙๓	มาก
ภาพรวม	๔.๐๐	๐.๕๗๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๐$, S.D. = ๐.๕๗๕)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีมีการให้ข้อมูล ประชาสัมพันธ์ ที่เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๕$, S.D. = ๐.๗๓๕) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีการกำหนดการแต่งกายให้เหมาะสมกับสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = ๔.๐๕$, S.D. = ๐.๖๖๒) อยู่ในระดับมาก และมีการให้บริการที่เป็นไปตามมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๙๑$, S.D. = ๐.๗๙๓) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

(n=๓๗๙)

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ระดับการบริหาร		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านการจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว			
๑. มีการจัดให้มีกิจกรรมการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวก่อนเข้าชม	๓.๘๘	๐.๗๙๐	มาก
๒. มีการควบคุมดูแลให้กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อท้องถิ่น	๓.๙๑	๐.๗๗๑	มาก
๓. มีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้กับชุมชนในท้องถิ่น	๔.๙๙	๐.๗๗๐	มาก
๔. มีการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนในท้องถิ่น	๔.๐๓	๐.๗๗๓	มาก
๕. มีคำชี้แจงการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว	๔.๐๑	๐.๗๘๓	มาก
ภาพรวม	๓.๙๖	๐.๖๑๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๖$, S.D. = ๐.๖๑๘)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๓$, S.D. = ๐.๗๗๓) อยู่ในระดับมากรองลงมา คือ มีคำชี้แจงการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = ๔.๐๑$, S.D. = ๐.๗๘๓) อยู่ในระดับมาก และมีมีการจัดให้มีกิจกรรมการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวก่อนเข้าชม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๘๘$, S.D. = ๐.๗๙๐) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

(n=๓๗๙)

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ	ระดับการบริหาร		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	๔.๐๐	๐.๗๕๗	มาก
๒. มีกิจกรรมรณรงค์ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	๓.๙๘	๐.๗๓๖	มาก
๓. มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	๓.๙๘	๐.๗๕๒	มาก
๔. มีการรณรงค์แยกประเภทขยะก่อนทิ้งลงถัง	๔.๐๖	๐.๖๓๖	มาก
๕. มีการประเมินผลทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอ	๔.๐๕	๐.๖๖๒	มาก
ภาพรวม	๔.๐๒	๐.๕๘๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๒$, S.D. = ๐.๕๘๓)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีการรณรงค์แยกประเภทขยะก่อนทิ้งลงถัง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๖$, S.D. = ๐.๖๓๖) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีการประเมินผลทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = ๔.๐๕$, S.D. = ๐.๖๖๒) อยู่ในระดับมาก และมีกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๙๘$, S.D. = ๐.๗๕๒) อยู่ในระดับมาก

๔.๓ ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยตั้งสมมติฐานการวิจัย ๕ ข้อในเบื้องต้น และทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ ๑ นักท่องเที่ยวที่มี เพศ ต่างกันมีระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวม จำแนกตามเพศ

(n=๓๗๙)

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง โดยภาพรวม	เพศ				t	Sig.
	ชาย (๕๕ คน)		หญิง (๓๓ คน)			
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D		
๑. การวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว	๔.๑๓	๐.๖๗๖	๓.๙๙	๐.๖๔๘	๑.๙๔๗	๐.๐๕๒
๒. การบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว	๓.๙๙	๐.๕๘๗	๓.๘๘	๐.๕๙๗	๑.๘๔๙	๐.๐๖๕
๓. การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	๔.๐๑	๐.๕๙๓	๓.๙๕	๐.๖๒๒	๐.๙๓๒	๐.๓๕๒
๔. การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ	๔.๐๑	๐.๕๙๓	๓.๙๕	๐.๖๒๒	๐.๙๓๒	๐.๓๕๒
๕. การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว	๔.๐๗	๐.๕๖๐	๓.๙๕	๐.๕๘๑	๑.๙๕๔	๐.๐๕๑
๖. การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	๓.๙๙	๐.๕๙๕	๓.๙๔	๐.๖๓๔	๐.๘๑๘	๐.๔๑๔

ตารางที่ ๔.๑๐ (ต่อ)

การบริหารการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนคร หลวง โดยภาพรวม	เพศ				t	Sig.
	ชาย (๕๕ คน)		หญิง (๗๓ คน)			
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D		
๗. การบริหารจัดการด้านการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและ ธรรมชาติ	๔.๐๙	๐.๕๗๑	๓.๙๕	๐.๕๘๑	๑.๘๘๓	๐.๐๖๑
รวม	๔.๐๔	๐.๕๒๓	๓.๙๕	๐.๕๖๑	๑.๖๓๒	๐.๑๐๓

จากตารางที่ ๔.๑๐ ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน ($t = ๑.๖๓๒$, $Sig. = ๐.๑๐๓$) ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๒ นักท่องเที่ยวที่มี อายุ ต่างกันมีระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวม จำแนกตามอายุ
($n = ๓๗๙$)

การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยภาพรวม	แหล่งความ แปรปรวน	แหล่งความแปรปรวน					Sig.
		SS	df	MS	F		
๑. การวางแผนของ ผู้รับผิดชอบแหล่ง ท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๗๑	๓	๐.๕๒๔	๑.๑๙๖	๐.๓๑๑	
	ภายในกลุ่ม	๑๖๔.๑๕๕	๓๗๕	๐.๔๓๘			
	รวม	๑๖๕.๗๒๖	๓๗๘				
๒. การบริหารจัดการ สถานที่ท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๑.๖๘๑	๓	๐.๕๖๐	๑.๕๙๒	๑.๕๙๒	
	ภายในกลุ่ม	๑๓๒.๐๔๖	๓๗๕	๐.๓๕๒			
	รวม	๑๓๓.๗๒๘	๓๗๘				

ตารางที่ ๔.๑๑ (ต่อ)

๓. การบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๖๙	๓	๐.๖๕๖	๑.๗๗๔	๐.๑๕๒
ด้านความสามารถใน	ภายในกลุ่ม	๑๓๘.๗๑๒	๓๗๕	๐.๓๗๐		
การเข้าถึงแหล่ง	รวม	๑๔๐.๖๘๑	๓๗๘			
ท่องเที่ยว						
๔. การบริหารจัดการสิ่ง	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๖๙	๓	๐.๖๕๖	๑.๗๗๔	๐.๑๕๒
อำนวยความสะดวก	ภายในกลุ่ม	๑๓๘.๗๑๒	๓๗๕	๐.๓๗๐		
ต่างๆ	รวม	๑๔๐.๖๘๑	๓๗๘			
๕. การบริหารจัดการให้	ระหว่างกลุ่ม	.๙๙๒	๓	๐.๓๓๑	๑.๐๐๑	๐.๓๙๒
เกิดคุณภาพการ	ภายในกลุ่ม	๑๒๓.๘๕๑	๓๗๕	๐.๓๓๐		
ให้บริการในแหล่ง	รวม	๑๒๔.๘๔๓	๓๗๘			
ท่องเที่ยว						
๖. การจัดการกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	๒.๕๔๓	๓	๐.๘๔๘	๒.๒๔๑	๐.๘๓
ทางการท่องเที่ยว	ภายในกลุ่ม	๑๔๑.๘๔๕	๓๗๕	๐.๓๗๘		
	รวม	๑๔๔.๓๘๘	๓๗๘			
๗. การบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๙๑	๓	๐.๒๙๗	๐.๘๗๒	๐.๔๕๖
ด้านการอนุรักษ์	ภายในกลุ่ม	๑๒๗.๗๑๓	๓๗๕	๐.๓๔๑		
สิ่งแวดล้อมและ	รวม	๑๒๘.๖๐๔	๓๗๘			
ธรรมชาติ						
	ระหว่างกลุ่ม	๑.๓๙๔	๓	๐.๔๖๕	๑.๕๕๙	๐.๑๙๙
รวม	ภายในกลุ่ม	๑๑๑.๗๕๓	๓๗๕	๐.๒๙๘		
	รวม	๑๑๓.๑๔๗	๓๗๘			

จากตารางที่ ๔.๑๑ ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม จำแนกตามอายุ พบว่า มีระดับการบริหารไม่แตกต่างกัน ($F = ๑.๕๕๙$, $Sig. = ๐.๑๙๙$) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๓ นักท่องเที่ยวที่มี วุฒิการศึกษาต่างกัน มีระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษา

(n=๓๗๙)

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยภาพรวม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. การวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๒.๔๒๖	๓	.๘๐๘	๑.๘๕๗	.๑๓๖
	ภายในกลุ่ม	๑๖๓.๓๐๐	๓๗๕	.๔๓๕		
	รวม	๑๖๕.๗๒๖	๓๗๘			
๒. การบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๗.๔๖๕	๓	๒.๔๘๘	๗.๓๙๐**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๒๖.๒๖๓	๓๗๕	.๓๓๗		
	รวม	๑๓๓.๗๒๘	๓๗๘			
๓. การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๖.๖๔๙	๓	๒.๒๑๖	๖.๒๐๑**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๓๔.๐๓๑	๓๗๕	.๓๕๗		
	รวม	๑๔๐.๖๘๑	๓๗๘			
๔. การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ	ระหว่างกลุ่ม	๖.๖๔๙	๓	๒.๒๑๖	๖.๒๐๑**	๐.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๑๓๔.๐๓๑	๓๗๕	.๓๕๗		
	รวม	๑๔๐.๖๘๑	๓๗๘			
๕. การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๒.๔๑๔	๓	.๘๐๕	๒.๔๖๕	๐.๖๒
	ภายในกลุ่ม	๑๒๒.๔๒๙	๓๗๕	.๓๒๖		
	รวม	๑๒๔.๘๔๓	๓๗๘			
๖. การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๖.๖๒๕	๓	๒.๒๐๘	๖.๐๑๑**	๐.๐๐๑
	ภายในกลุ่ม	๑๓๗.๗๖๓	๓๗๕	.๓๖๗		
	รวม	๑๔๔.๓๘๘	๓๗๘			

ตารางที่ ๔.๑๒ (ต่อ)

๗. การบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	๒.๗๐๑	๓	.๕๐๐	๒.๖๘๒	๐.๔๗
ด้านการอนุรักษ์	ภายในกลุ่ม	๑๒๕.๕๐๓	๓๗๕	.๓๓๖		
สิ่งแวดล้อมและ	รวม	๑๒๘.๖๐๔	๓๗๘			
ธรรมชาติ						
	ระหว่างกลุ่ม	๔.๕๒๐	๓	๑.๕๐๗	๕.๒๐๒**	๐.๐๒
รวม	ภายในกลุ่ม	๑๐๘.๖๒๖	๓๗๕	.๒๙๐		
	รวม	๑๑๓.๑๔๗	๓๗๘			

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๘ ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับการบริหารแตกต่างกัน ($F = ๕.๒๐๒$, $Sig. = ๐.๐๒$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว มีระดับการบริหารแตกต่างกัน ซึ่งมีความแตกต่างกัน ($F = ๕.๒๐๒$, $Sig. = ๐.๐๒$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๑ ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) ในด้านการบริหาร ดังตารางที่ ๔.๑๓-๔.๑๖

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหาร
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว จำแนกตามวุฒิ
การศึกษา

(n=๓๗๙)

การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ โดยภาพรวม	ระดับการบริหาร			
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี	อื่นๆ
	๓.๗๙	๓.๘๖	๔.๓๑	๔.๐๐
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓.๗๙	-	-๐.๒๓	-๐.๔๘*
ปริญญาตรี	๓.๘๖	-	-	-๐.๔๖*
สูงกว่าปริญญาตรี	๔.๓๑	-	-	๐.๓๔*
อื่นๆ	๔.๐๐	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ด้านการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่มีวุฒิ
การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรี มีระดับการบริหารน้อยกว่านักท่องเที่ยวที่มีวุฒิการศึกษาสูง
กว่าปริญญาตรี และวุฒิการศึกษาอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหาร
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่ง
ท่องเที่ยว จำแนกตามวุฒิการศึกษา

(n=๓๗๙)

การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ โดยภาพรวม	ระดับการบริหาร			
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี	อื่นๆ
	๓.๘๖	๓.๙๑	๔.๑๙	๔.๑๐
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓.๘๖	-	๐.๐๙	-๐.๓๕*
ปริญญาตรี	๓.๙๑	-	-	-๐.๔๔๒*
สูงกว่าปริญญาตรี	๔.๑๙	-	-	๐.๒๔๓*
อื่นๆ	๔.๑๐			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ด้านการบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่ง
ท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรี มีระดับการบริหารน้อยกว่า
นักท่องเที่ยวที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และวุฒิการศึกษาอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ
๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหาร
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ จำแนกตาม
วุฒิการศึกษา

(n=๓๗๙)

การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ โดยภาพรวม	ระดับการบริหาร			
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี	อื่นๆ
	๓.๙๑	๓.๘๘	๔.๒๙	๔.๐๗
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓.๙๑	-	๐.๐๙	-๐.๓๕*
ปริญญาตรี	๓.๘๘	-	-	-๐.๔๔*
สูงกว่าปริญญาตรี	๔.๒๙	-	-	๐.๒๔*
อื่นๆ	๔.๐๗	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ด้านการบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
นักท่องเที่ยวที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับการบริหารน้อยกว่านักท่องเที่ยวที่มีวุฒิ
การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และวุฒิการศึกษาอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของการบริหาร
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ด้านการจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว จำแนกตามวุฒิ
การศึกษา

(n=๓๗๙)

การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ โดยภาพรวม	ระดับการบริหาร			
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี	อื่นๆ
โดยภาพรวม	๓.๘๙	๓.๘๗	๔.๒๘	๔.๐๖
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓.๘๙	-	๐.๐๙	-๐.๓๕*
ปริญญาตรี	๓.๘๗	-	-	-๐.๔๔*
สูงกว่าปริญญาตรี	๔.๒๘	-	-	๐.๒๕
อื่นๆ	๔.๐๖	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ด้านการจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่มี
วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับการบริหารน้อยกว่านักท่องเที่ยวที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่า
ปริญญาตรี และและวุฒิการศึกษาอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๔ นักท่องเที่ยวที่มี อาชีพต่างกัน มีระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวม จำแนกตามอาชีพ

(n=๓๗๙)

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยภาพรวม	แหล่งความแปรปรวน	แหล่งความแปรปรวน				
		SS	df	MS	F	Sig.
๑. การวางแผนของผู้รับผิดชอบการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๖๐	๓	๐.๐๕๓	๐.๑๒๑	๐.๙๔๘
	ภายในกลุ่ม	๑๖๕.๕๖๖	๓๗๕	๐.๔๔๒		
	รวม	๑๖๕.๗๒๖	๓๗๘			
๒. การบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	.๑๔๙	๓	๐.๐๕๐	๐.๑๔๐	๐.๙๓๖
	ภายในกลุ่ม	๑๓๓.๕๗๙	๓๗๕	๐.๓๕๖		
	รวม	๑๓๓.๗๒๘	๓๗๘			
๓. การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๖๑	๓	๐.๐๕๔	๐.๑๔๓	๐.๙๓๔
	ภายในกลุ่ม	๑๔๐.๕๒๐	๓๗๕	๐.๓๗๕		
	รวม	๑๔๐.๖๘๑	๓๗๘			
๔. การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ	ระหว่างกลุ่ม	.๑๖๑	๓	๐.๐๕๔	๐.๑๔๓	๐.๙๓๔
	ภายในกลุ่ม	๑๔๐.๕๒๐	๓๗๕	๐.๓๗๕		
	รวม	๑๔๐.๖๘๑	๓๗๘			
๕. การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๘๙	๓	๐.๐๓๐	๐.๐๙๐	๐.๙๖๖
	ภายในกลุ่ม	๑๒๔.๗๕๔	๓๗๕	๐.๓๓๓		
	รวม	๑๒๔.๘๔๓	๓๗๘			
๖. การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๔๒	๓	๐.๐๘๑	๐.๒๑๐	๐.๘๙๐
	ภายในกลุ่ม	๑๔๔.๑๔๖	๓๗๕	๐.๓๘๔		
	รวม	๑๔๔.๓๘๘	๓๗๘			

ตารางที่ ๔.๑๗ (ต่อ)

๗.การบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๖๖	๓	๐.๐๘๙	๐.๒๕๙	๐.๘๕๕
ด้านการอนุรักษ์	ภายในกลุ่ม	๑๒๘.๓๓๘	๓๗๕	๐.๓๔๒		
สิ่งแวดล้อมและ	รวม	๑๒๘.๖๐๔	๓๗๘			
ธรรมชาติ						
	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๐๑	๓	๐.๐๓๔	๐.๑๑๒	๐.๙๕๓
รวม	ภายในกลุ่ม	๑๑๓.๐๔๕	๓๗๕	๐.๓๐๑		
	รวม	๑๑๓.๑๔๗	๓๗๘			

จากตารางที่ ๔.๑๗ ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพพบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($F = ๐.๑๑๒$, $Sig. = ๐.๙๕๓$) ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๕ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

(n=๓๗๙)

การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยภาพรวม	แหล่งความ แปรปรวน	แหล่งความแปรปรวน					Sig.
		SS	df	MS	F		
๑. การวางแผนของ ผู้รับผิดชอบแหล่ง ท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๓๗	๓	๐.๒๗๙	๐.๖๓๕	๐.๕๙๓	
	ภายในกลุ่ม	๑๖๔.๘๘๙	๓๗๕	๐.๔๔๐			
	รวม	๑๖๕.๗๒๖	๓๗๘				
๒. การบริหารจัดการ สถานที่ท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๘๖	๓	๐.๑๖๒	๐.๔๕๖	๐.๗๑๓	
	ภายในกลุ่ม	๑๓๓.๒๔๒	๓๗๕	๐.๓๕๕			
	รวม	๑๓๓.๗๒๘	๓๗๘				
๓. การบริหารจัดการ ด้านความสามารถใน การเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๒๙	๓	๐.๒๗๖	๐.๗๔๑	๐.๕๒๘	
	ภายในกลุ่ม	๑๓๙.๘๕๑	๓๗๕	๐.๓๗๓			
	รวม	๑๔๐.๖๘๑	๓๗๘				
๔. การบริหารจัดการสิ่ง อำนวยความสะดวก ต่างๆ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๒๙	๓	๐.๒๗๖	๐.๗๔๑	๐.๕๒๘	
	ภายในกลุ่ม	๑๓๙.๘๕๑	๓๗๕	๐.๓๗๓			
	รวม	๑๔๐.๖๘๑	๓๗๘				
๕. การบริหารจัดการให้ เกิดคุณภาพการ ให้บริการในแหล่ง ท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๑๒	๓	๐.๒๐๔	๐.๖๑๖	๐.๖๐๕	
	ภายในกลุ่ม	๑๒๔.๒๓๑	๓๗๕	๐.๓๓๑			
	รวม	๑๒๔.๘๔๓	๓๗๘				
๖. การจัดการกิจกรรม ทางการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	๐.๙๗๓	๓	๐.๓๒๔	๐.๘๔๘	๐.๔๖๘	
	ภายในกลุ่ม	๑๔๓.๔๑๕	๓๗๕	๐.๓๘๒			
	รวม	๑๔๔.๓๘๘	๓๗๘				

ตารางที่ ๔.๑๘ (ต่อ)

๗.การบริหารจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๘๒	๓	๐.๑๖๑	๐.๔๗๐	๐.๗๐๔
ด้านการอนุรักษ์	ภายในกลุ่ม	๑๒๘.๑๒๓	๓๗๕	๐.๓๔๒		
สิ่งแวดล้อมและ	รวม	๑๒๘.๖๐๔	๓๗๘			
ธรรมชาติ						
	ระหว่างกลุ่ม	.๖๔๔	๓	.๒๑๕	๐.๗๑๖	๐.๕๔๓
รวม	ภายในกลุ่ม	๑๑๒.๕๐๓	๓๗๕	.๓๐๐		
	รวม	๑๑๓.๑๔๗	๓๗๘			

จากตารางที่ ๔.๑๘ ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F = ๐.๗๑๖$, $Sig. = ๐.๕๔๓$) ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ ๔.๑๙ ผลสรุปการเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๕

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการทดสอบ	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑	เพศ	การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์	๑.๖๓๒		๐.๑๐๓	-	✓
๒	อายุ	การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์		๑.๕๕๙	๐.๑๙๙	-	✓
๓	วุฒิ การศึกษา	การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์	-	๕.๒๐๒	๐.๐๒	✓	-
๔	อาชีพ	การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์	-	๐.๑๑๒	๐.๙๕๓	-	✓
๕	รายได้ต่อ เดือน	การบริหารการ ท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์	-	๐.๗๑๖	๐.๕๔๓	-	✓

จากตารางที่ ๔.๑๙ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน มีระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

นักท่องเที่ยวที่มีอายุต่างกัน มีระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

นักท่องเที่ยวนักศึกษามีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีระดับการบริหารการท่องเที่ยวนักอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

นักท่องเที่ยวนักศึกษามีอาชีพต่างกัน มีระดับการบริหารการท่องเที่ยวนักอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

นักท่องเที่ยวนักศึกษามีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับการบริหารการท่องเที่ยวนักอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคข้อเสนอแนะและแนวทางในการบริหารการท่องเที่ยวนักอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัญหาอุปสรรคข้อเสนอแนะและแนวทางในการบริหารการท่องเที่ยวนักอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอ ดังรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๒๐ – ๔.๒๑

ตารางที่ ๔.๒๐ ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารการท่องเที่ยวนักอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลำดับ	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน
ปัญหาและอุปสรรคด้านการบริหารการท่องเที่ยวนักอนุรักษ์		
๑.	การจัดการเรื่องขยะยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว	๓
๒.	ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของการจอดรถ	๒
๓.	นักท่องเที่ยวมีความรู้ยังได้รับความรู้ไม่มากพอต่อประวัติศาสตร์ที่สำคัญๆ	๕
๔.	ยังขาดผู้มีความรู้ ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่สำคัญ	๑
๕.	สภาพการจราจรติดขัด ในวัน เสาร์ อาทิตย์ และวันหยุดต่างๆ	๒
๖.	ความสะอาดของห้องน้ำยังไม่เพียงพอ	๔

ตารางที่ ๔.๒๑ ข้อเสนอแนะของการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง
อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลำดับ	ข้อเสนอแนะและแนวทาง	จำนวน
ข้อเสนอแนะและแนวทางด้านการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		
๑.	ควรมีการจัดการเรื่องขยะการเพิ่มถังขยะในแต่ละจุดเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว	๓
๒.	ควรตีเส้นกรอบในการจอดรถให้ชัดเจน และควรมีผู้ดูแลลานจอดรถเพื่อให้เป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น	๒
๓.	ควรมีการอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีความรู้และมอบข้อมูลสำคัญๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง	๕
๔.	ควรขอการสนับสนุนเรื่องไฟจราจร ตั้งกรวยในที่ๆห้ามจอด จากราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อช่วยให้สภาพการจราจรติดขัด ในวัน เสาร์ อาทิตย์ และวันหยุดต่างๆ ได้มีสภาพคล่องตัวดีขึ้น	๑
๕.	ควรมีแม่บ้านดูแลห้องน้ำ เพื่อทำความสะอาดของห้องน้ำทุกๆ ครึ่งชั่วโมง	๔

๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใน ๗ ประเด็น คือ ๑. ด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว ๒. ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ๓. ด้านการบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ๔. ด้านการบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ๕. ด้านการบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพบริการในแหล่งท่องเที่ยว ๖. ด้านการจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ๗. ด้านการบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นลำดับดังต่อไปนี้

๑. ด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวนี้เทศบาลจะใช้กรอบระเบียบกฎหมาย มาร่วมในการวางแผน เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวมีระเบียบวินัย และมีความสามารถตรงตามที่เทศบาลกำหนดไว้^๑ เมื่อมีนักท่องเที่ยวร้องเรียนหรือเรียกร้องความช่วยเหลือในด้านใดก็จะส่งคนเข้าไปให้ความช่วยเหลือหากนักท่องเที่ยวไม่พอหรือมีความสามารถไม่เพียงพอก็จะจัดหานักท่องเที่ยวเพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วนพร้อมกันนั้นก็จะดำเนินการจัดการอบรมนักท่องเที่ยวเพื่อให้มีความสามารถในด้านนั้นๆ^๒ ทั้งนี้การจัดตั้งคณะทำงานของผู้รับผิดชอบเพื่อการบริหารงานของแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น การวางแผนการจัดกิจกรรม การวางกำลังคนที่เพียงพอกับการพัฒนาการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และมีการประเมินผลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นประจำ^๓

^๑สัมภาษณ์ นายบุญส่ง กลิ่นสวาทหอม, นายกเทศมนตรีตำบลนครหลวง, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒.

^๒สัมภาษณ์ นายสมจิตร กลิ่นสารี, ประธานชุมชนหลวงปู่ธรรมรวมใจ, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒.

^๓สัมภาษณ์ นายสมชาย ชุนสง่า, ประธานชุมชนวัดเทพพระจันทร์ลอย, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒.

๒. ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว พบว่า เจ้าหน้าที่ได้การจัดสรรพื้นที่ความรับผิดชอบของแหล่งท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน จัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สามารถดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว การให้ชุมชน สมาคมและชมรม^๕ ทุกๆคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม ช่วยกันจัดภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ และช่วยกันปรับปรุง พัฒนาบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง^๕

๓. การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า เทศบาลการจัดเตรียมเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างปลอดภัย การจัดเก็บข้อมูลหรือแสดงภาพรวมทั้งกำหนดบริเวณที่นักท่องเที่ยวสามารถชมแหล่งท่องเที่ยวชัดเจน^๖ มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของวันหรือฤดูกาล มีการจัดให้มีพาหนะไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก และมีการแสดงข้อมูลข่าวสารในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก^๗

๔. การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เทศบาลจัดให้มีการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาดและถูกสุขลักษณะในแหล่งท่องเที่ยว^๘ จัดให้มีห้องน้ำ/สุขาที่สะอาดถูกสุขลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว มีระบบเตือนภัยหรือระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว การจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการ การจัดสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก

^๕สัมภาษณ์ นางอารี รัตมี, ผู้จัดการธุรกิจร้านกาแฟ, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒.

^๖สัมภาษณ์ นายประสงค์ กลิ่นสวาทหอม, ผู้จัดการโรงแรมโตבקเส็ง, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๒.

^๗สัมภาษณ์ นายประสงค์ กลิ่นสวาทหอม, ผู้จัดการโรงแรมโตבקเส็ง, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๒.

^๘สัมภาษณ์ นายทรงสวัสดิ์ โชติพันธ์, ประธานชุมชนหลวงปู่ธรรมรวมใจ, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒.

^๙สัมภาษณ์ นายบุญสูง กลิ่นสวาทหอม, นายกเทศมนตรีตำบลนครหลวง, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒.

ให้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดการด้านที่พักผ่อนอย่างเหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ม้านั่ง ศาลาพักผ่อน และมีการจัดการขยะและการบำบัดของเสีย^๙

๕. การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพบริการในแหล่งท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพบริการในแหล่งท่องเที่ยว เทศบาลจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรด้านการให้บริการทางการท่องเที่ยว จัดให้เจ้าหน้าที่ที่มีการอบรมด้านภาษาต่างประเทศให้กับเจ้าหน้าที่ และผู้เกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยว^{๑๐} การจัดให้มีพนักงานบริการข้อมูล ประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว เพื่อการพัฒนาช่องทางการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ เทศบาลขอบังคับด้านการแต่งกายและบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการอย่างชัดเจน และเคร่งครัดกับการดูแลการให้บริการให้เป็นไปตามมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดไว้^{๑๑}

๖. การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เทศบาลจัดให้มีการประชุมระหว่างผู้รับผิดชอบกับภาคีการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว การควบคุมดูแลให้กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อท้องถิ่น มีการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้กับชุมชนในท้องถิ่น^{๑๒} เทศบาลมีการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนในท้องถิ่น และยังมีค่าใช้จ่ายขอบเขตและข้อจำกัดการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว^{๑๓}

๗. การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า เทศบาลจัดให้มีการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมรณรงค์ด้านการอนุรักษ์

^๙ ร.ต.อ.ประเสริฐ รัตมี, หัวหน้าจรรยาจร สภอ.นครหลวง, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๒.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นายสุวิทย์ ชันฉจิตร, ผู้จัดการอาหารพื้นถิ่น, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒.

^{๑๑} นายนิคม คมคาย, รองประธานสภาเทศบาลนครหลวง, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๒.

^{๑๒} นายบัณฑิตย ศิริวรรณ, ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีตำบลนครหลวง, ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๒.

^{๑๓} นายทรงสวัสดิ์ โชติพันธ์, ประธานชุมชนหลวงปู่ทวดรวมใจ, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒.

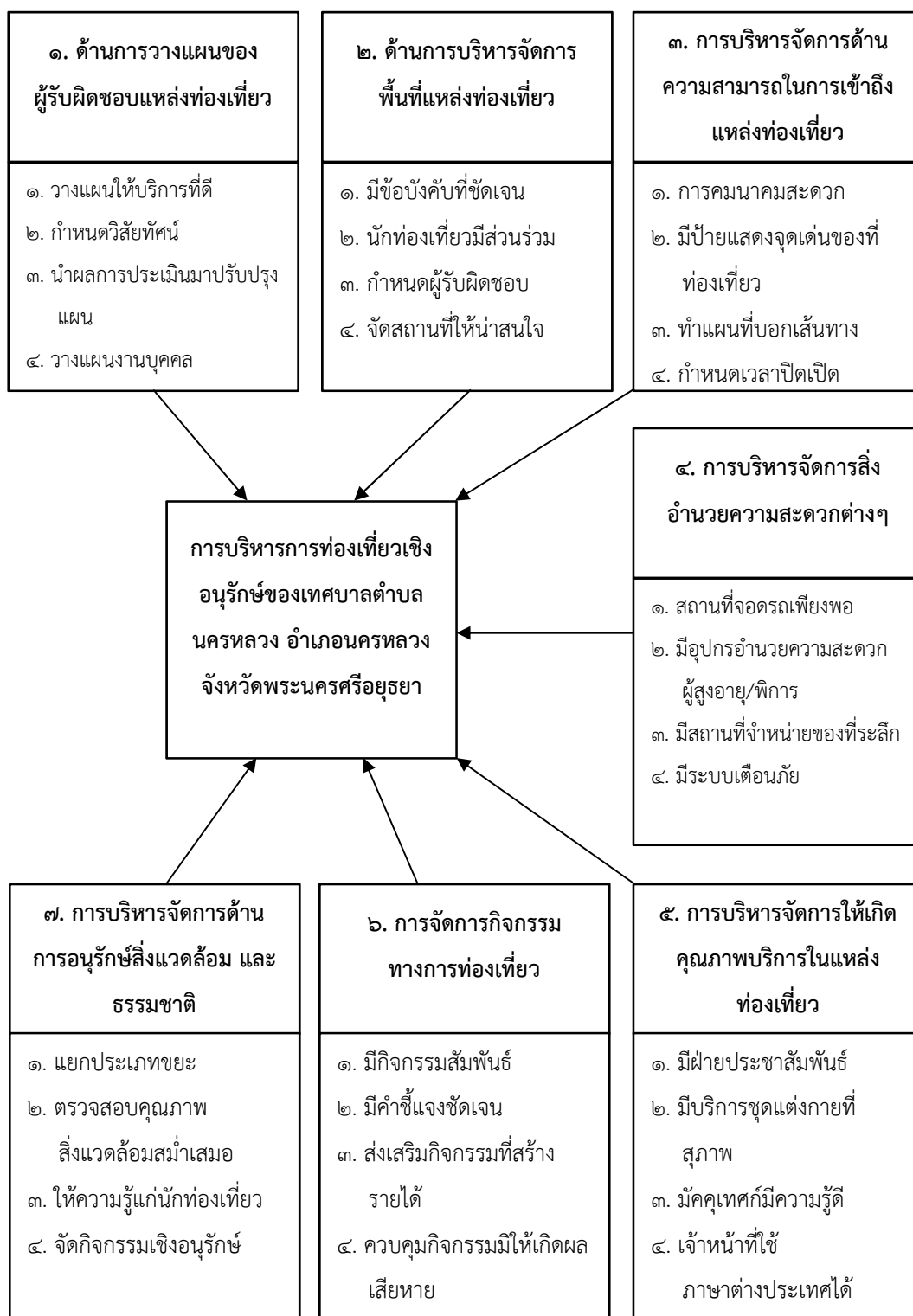
สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยว^{๑๔} มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยว และยังจัดให้มีการประเมินผลทางด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง^{๑๕}

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากนั้นนำมาสรุปและสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ได้ดังภาพที่ ๔.๑

^{๑๔} สัมภาษณ์ นายประสงค์ กลิ่นสวาทหอม, ผู้จัดการโรงแรมโตבקเส็ง, ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๒.

^{๑๕} สัมภาษณ์ นายบุญส่ง กลิ่นสวาทหอม, นายกเทศมนตรีตำบลนครหลวง, ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒.

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย มีรายละเอียดขององค์ความรู้ในเชิงปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๑. ด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว

๑. วางแผนให้บริการที่ดี คือ มีการจัดตั้งคณะทำงานของผู้รับผิดชอบเพื่อการบริหารงานของแหล่งท่องเที่ยว

๒. กำหนดวิสัยทัศน์ คือ มีการนำวิสัยทัศน์และทิศทางการบริหารแหล่งท่องเที่ยวไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน

๓. นำผลการประเมินมาปรับปรุงแผน คือ มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินผลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นประจำ

๔. วางแผนงานบุคคล คือ มีการวางแผนการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว และมีการวางกำลังคนที่เพียงพอกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

๒. ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

๑. มีข้อบังคับที่ชัดเจน คือ ข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม คือ มีการให้ชุมชน สมาคมและชมรม มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม

๓. กำหนดผู้รับผิดชอบ คือ มีการจัดสรรพื้นที่ความรับผิดชอบของแหล่งท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน

๔. จัดสถานที่ให้น่าสนใจ คือ มีการจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สามารถดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว

๓. การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

๑. การคมนาคมสะดวก คือ มีการจัดให้มีพาหนะไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก

๒. มีป้ายแสดงจุดเด่นของที่ท่องเที่ยว คือ มีการแสดงข้อมูลข่าวสารในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก

๓. ทำแผนที่บอกเส้นทาง คือ มีการจัดเตรียมทำแผนที่บอกเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับการเข้าถึงยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างปลอดภัย

๔. กำหนดเวลาปิดเปิด คือ มีการกำหนดช่วงเวลา เปิด- ปิด ในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของวันหรือฤดูกาล

๔. การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

๑. สถานที่จอดรถเพียงพอ คือมีการจัดเตรียมที่จอดรถ ผู้ดูแลรถของผู้ท่องเที่ยว
๒. มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกผู้สูงอายุ/พิการ คือมีการจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ
๓. มีสถานที่จำหน่ายของที่ระลึก คือมีการจัดสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกให้นักท่องเที่ยว
๔. มีระบบเตือนภัย คือ จัดให้มีระบบเตือนภัยหรือระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

๕. การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพบริการในแหล่งท่องเที่ยว

๑. มีฝ่ายประชาสัมพันธ์ คือมีการพัฒนาช่องทางการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการจัดให้มีพนักงานบริการข้อมูล ประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว
๒. มีบริการชุดแต่งกายที่สวยงาม คือ มีข้อบังคับด้านการแต่งกายและบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการอย่างชัดเจน
๓. มัคคุเทศก์มีความรู้ดี คือมีการพัฒนาบุคลากรด้านการให้บริการทางการท่องเที่ยว และมีข้อบังคับด้านการแต่งกาย และบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการอย่างชัดเจน
๔. เจ้าหน้าที่ใช้ภาษาต่างประเทศได้ คือ มีการจัดให้มีการอบรมด้านภาษาต่างประเทศให้กับเจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยว

๖. การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

๑. มีกิจกรรมสัมพันธ์ คือมีการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวผู้ประกอบการ และชุมชนในท้องถิ่น
๒. มีคำชี้แจงชัดเจน คือมีคำชี้แจงขอบเขตและข้อจำกัดการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว
๓. ส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างรายได้ คือมีการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้กับชุมชนในท้องถิ่น
๔. ควบคุมกิจกรรมมิให้เกิดผลเสียหายน คือจัดให้มีการควบคุมดูแลให้กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อท้องถิ่น

๗. การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ

๑. แยกประเภทขยะ คือการจัดให้มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดหรือการแยกประเภทขยะภายในแหล่งท่องเที่ยว

๒. ตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมสม่ำเสมอ คือจัดให้มีการประเมินผลทางด้าน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง

๓. ให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว คือจัดให้มีการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๔. จัดกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ คือการจัดให้มีกิจกรรมรณรงค์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยว

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒) เพื่อเปรียบเทียบความเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การแจกแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth- Interview) และการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูล สำคัญ (Key Informants) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปี ขึ้นไป ที่อาศัยพื้นที่เทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยวิธี Taro Yamane ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๗๙ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่ ๓ กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน ๒๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๒ มีอายุ ๒๕-๓๔ ปี จำนวน ๑๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๙ มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๑ ระดับอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๒๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๙ มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท/เดือน มีจำนวน ๑๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๘

๒) การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๙$, S.D. = ๐.๕๔๗)

เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยที่ด้านด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๕$, S.D. = ๐.๖๖๒) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ ($\bar{X} = ๔.๐๒$, S.D. = ๐.๕๘๓) และน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = ๓.๙๒$, S.D. = ๐.๕๙๕) ตามลำดับ

๒.๑) ด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว

ระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๕$, S.D. = ๐.๖๖๙)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๒๐$, S.D. = ๐.๗๕๗) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีการนำวิสัยทัศน์และทิศทางการบริหารแหล่งท่องเที่ยวไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน ($\bar{X} = ๔.๐๓$, S.D. = ๐.๘๑๐) อยู่ในระดับมาก และมีการวางแผนการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๙๘$, S.D. = ๐.๘๐๓) อยู่ในระดับมาก

๒.๒) ด้านการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว

ระดับการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๕$, S.D. = ๐.๖๖๒)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีข้อบังคับขอแหล่งท่องเที่ยวต่างๆอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๒$, S.D. = ๐.๘๑๐) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีมีการให้นักท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการบริหารแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม ($\bar{X} = ๓.๙๕$, S.D. = ๐.๗๘๒) อยู่ในระดับมาก และมีการบริหาร หรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๘๖$, S.D. = ๐.๗๔๖) อยู่ในระดับมาก

๒.๓) ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ระดับการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๒$, S.D. = ๐.๕๕๕)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีการกำหนดจุดเด่นของที่ท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๔$, S.D. = ๐.๘๒๔) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีมีการคมนาคมเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ด้วยความสะดวก ($\bar{X} = ๔.๐๐$, S.D. = ๐.๘๑๓) อยู่ในระดับมาก และมีป้ายแสดงข้อมูลในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๙๑$, S.D. = ๐.๗๙๓) อยู่ในระดับมาก

๒.๔) ด้านการบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

ระดับการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านด้านการบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๗$, S.D. = ๐.๖๑๐)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีการจัดสถานที่จอดรถและจำหน่ายของที่ระลึกให้นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๓$, S.D. = ๐.๗๗๓) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีมีการจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการ ($\bar{X} = ๔.๐๓$, S.D. = ๐.๗๕๕) อยู่ในระดับมาก และจัดให้มีการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาดและถูกสุขลักษณะ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๘๘$, S.D. = ๐.๗๙๐) อยู่ในระดับมาก

๒.๕) การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว

ระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๐$, S.D. = ๐.๕๗๕)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีมีการให้ข้อมูล ประชาสัมพันธ์ ที่เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๕$, S.D. = ๐.๗๓๕) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีการกำหนดการแต่งกายให้เหมาะสมกับสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = ๔.๐๕$, S.D. = ๐.๖๖๒) อยู่ในระดับมาก และมีการให้บริการที่เป็นไปตามมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๙๑$, S.D. = ๐.๗๙๓) อยู่ในระดับมาก

๒.๖) การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

ระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๖$, S.D. = ๐.๐.๖๑๘)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๓$, S.D. = ๐.๗๗๒) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีค่าใช้จ่ายการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = ๔.๐๑$, S.D. = ๐.๗๘๓) อยู่ในระดับมาก และมีมีการจัดให้มีกิจกรรมการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวก่อนเข้าชม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๘๘$, S.D. = ๐.๗๙๐) อยู่ในระดับมาก

๒.๗) การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

ระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๒$, S.D. = ๐.๕๘๓)

เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า มีการรณรงค์แยกประเภทขยะก่อนทิ้งลงถัง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๖$, S.D. = ๐.๖๓๖) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ มีการประเมินผลทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = ๔.๐๕$, S.D. = ๐.๖๖๒) อยู่ในระดับมาก และมีกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๙๘$, S.D. = ๐.๗๕๒) อยู่ในระดับมาก

๕.๑.๒ ผลเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการทดสอบสมมติฐาน การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน เพื่อนำไปสู่การตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ ๑ ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน ($t = ๑.๖๓๒$, $Sig. = ๐.๑๐๓$) ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ ๒ ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม จำแนกตามอายุ พบว่า มีระดับการบริหารไม่แตกต่างกัน ($F = ๑.๕๕๙$, $Sig. = ๐.๑๙๙$) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ ๓ ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับการบริหารแตกต่างกัน ($F = ๕.๒๐๒$, $Sig. = ๐.๐๒$) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ ๔ ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($F = ๐.๑๘๐$, $Sig. = ๐.๙๑๐$) ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ ๕ ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F = ๐.๗๑๖$, $Sig. = ๐.๕๔๓$) ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

๕.๑.๓ แนวทางในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า

๑. ด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว

- ๑) มีการจัดตั้งคณะทำงานของผู้รับผิดชอบเพื่อการบริหารงานของแหล่งท่องเที่ยว

๒) การนำวิสัยทัศน์ และทิศทางการบริหารแหล่งท่องเที่ยวไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน

- ๓) การวางแผนการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว
- ๔) การวางกำลังคนที่เพียงพอกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- ๕) การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้อย่างต่อเนื่อง
- ๖) และมีการประเมินผลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นประจำ

๒. ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

๑) เกี่ยวกับการจัดสรรพื้นที่ความรับผิดชอบของแหล่งท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน

๒) การจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่สามารถดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว การให้ชุมชน สมาคมและชมรม มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม

๓) การจัดภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ การพัฒนา หรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

๔) มีข้อบังคับของแหล่งเที่ยวนั้นๆอย่างมีประสิทธิภาพ

๕) มีการบันทึกภาพของแหล่งท่องเที่ยวไว้เป็นข้อมูลเพื่อความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว

๖) กำหนดจุดคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่างๆไว้อย่างชัดเจน เช่น ด้านประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมวิถีชีวิต อาหาร และกิจกรรมต่างๆ

๓. ด้านการบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

๑) การเตรียมเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับการเข้าถึงยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างปลอดภัย

๒) มีการจัดเก็บข้อมูลหรือแสดงภาพรวมทั้งกำหนดบริเวณที่นักท่องเที่ยวสามารถชมแหล่งท่องเที่ยวชัดเจน

๓) มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของวันหรือฤดูกาล

๔) มีการจัดให้มีพาหนะไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก

๕) มีการแสดงข้อมูลข่าวสารในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก

๔. ด้านการบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

๑) มีการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาดและถูกสุขลักษณะในแหล่งท่องเที่ยว

๒) จัดให้มีห้องน้ำ/สุขาที่สะอาดถูกสุขลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว

๓) จัดให้มีระบบเตือนภัยหรือระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

- ๔) มีการจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- ๕) มีการจัดสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยว
- ๖) มีการจัดการด้านที่พักผ่อนอย่างเหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ม้านั่ง ศาลาพักผ่อน

๗) มีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ สาธารณะที่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว

- ๘) มีการจัดการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
- ๙) มีการจัดการขยะและการบำบัดของเสีย

๕. ด้านการบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพบริการในแหล่งท่องเที่ยว

- ๑) มีการพัฒนาบุคลากรด้านการให้บริการทางการท่องเที่ยว
- ๒) มีการจัดให้มีการอบรมด้านภาษาต่างประเทศให้กับเจ้าหน้าที่ และผู้เกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยว

- ๓) มีการจัดให้มีพนักงานบริการข้อมูล ประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว
- ๔) มีการพัฒนาช่องทางการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๕) มีข้อบังคับด้านการแต่งกายและบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการอย่างชัดเจน
- ๖) มีการดูแลการให้บริการให้เป็นไปตามมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดไว้
- ๗) มีการประเมินคุณภาพการให้บริการ

๖. ด้านการจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

- ๑) จัดให้มีการประชุมระหว่างผู้รับผิดชอบกับภาคีการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว
- ๒) จัดให้มีการควบคุมดูแลให้กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อท้องถิ่น

- ๓) มีการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้กับชุมชนในท้องถิ่น
- ๔) มีการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนในท้องถิ่น

๕) มีคำชี้แจงขอบเขตและข้อจำกัดการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว

๗. ด้านการบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ

- ๑) จัดให้มีการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- ๒) จัดให้มีกิจกรรมรณรงค์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยว
- ๓) จัดให้มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยว

๔) จัดให้มีการประเมินผลทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง

๕.๑.๔ สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะดังนี้

๑) ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑. การจัดการเรื่องขยะยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว
๒. ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของการจราจร
๓. นักท่องเที่ยวมีความรู้ยังได้รับความรู้ไม่มากพอต่อประวัติศาสตร์ที่สำคัญๆ
๔. ยังขาดผู้มีความรู้ ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่สำคัญ
๕. สภาพการจราจรติดขัด ในวัน เสาร์ อาทิตย์ และวันหยุดต่างๆ
๖. ความสะอาดของห้องน้ำยังไม่เพียงพอ

๒) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑. ควรมีการจัดการเรื่องขยะการเพิ่มถังขยะในแต่ละจุดเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว
๒. ควรตีเส้นกรอบในการจราจรให้ชัดเจน และควรมีผู้ดูแลลานจอดรถเพื่อให้เป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น
๓. ควรมีการอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีความรู้และมอบข้อมูลสำคัญๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง
๔. ควรขอการสนับสนุนเรื่องไฟจราจร กรวยตั้งในที่ๆห้ามจอด จากราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อช่วยให้สภาพการจราจรติดขัดในวันเสาร์อาทิตย์และวันหยุดต่างๆ ได้มีสภาพคล่องตัวดีขึ้น
๕. ควรมีแม่บ้านดูแลห้องน้ำ เพื่อทำความสะอาดของห้องน้ำทุกๆ ครั้งชั่วโมง

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัยอย่างครบถ้วน มีประเด็นสำคัญที่นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

๕.๒.๑ ระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมทั้ง ๗ ด้าน ๑) ด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว ๒) ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ๓) ด้านการบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ๔) ด้านการบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ๕) ด้านการบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพบริการในแหล่งท่องเที่ยว ๖) ด้านการจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ๗) ด้านการบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเทศบาลตำบลนครหลวง ให้ความสำคัญกับการบริหารนักท่องเที่ยว มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่เพื่อให้งานของเทศบาล คือ การอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญพา คำวิเศษณ์ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิง นิเวศ แบบมีส่วนร่วม:กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขา ตำบลโคกกลอย อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบในด้านการท่องเที่ยวของชุมชนหมู่บ้านวัดเขา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๓$, $S.D = ๐.๒๖๖$) ซึ่งพบว่า ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) อยู่ในระดับมาก ที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๑$, $S.D = ๐.๓๖๑$) รองลงมาได้แก่ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว และที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Attractions and Accommodation) ด้านความพร้อม และความรู้ความเข้าใจของชุมชน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) และด้านกิจกรรมบริการเบ็ดเตล็ด (Amenity) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๓$, $S.D = ๐.๓๙๑$, $\bar{X} = ๔.๔๓$, $S.D = ๐.๓๕๓$, $\bar{X} = ๔.๔๑$, $S.D = ๐.๔๙๑$ และ $\bar{X} = ๔.๓๗$, $S.D = ๐.๔๗๗$) ตามลำดับ^๑

^๑นายบุญพา คำวิเศษณ์, “ข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านวัดเขา”, วิทยานิพนธ์ (มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, ๒๕๕๔).

๕.๒.๒ การเปรียบเทียบระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม พบว่า ระดับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๙$, S.D. = ๐.๕๔๓)

เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยที่ด้านด้านการวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๕$, S.D. = ๐.๖๖๒) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ ($\bar{X} = ๔.๐๒$, S.D. = ๐.๕๘๓) และน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = ๓.๙๒$, S.D. = ๐.๕๙๕) ตามลำดับ

ซึ่งสอดคล้องกับ **ปิยวรรณ คงประเสริฐ** ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ผลการวิจัยพบว่า ทรัพยากรทางธรรมชาติได้แก่ ชายหาด อ่าว น้ำตก เกาะและป่าไม้ ทรัพยากรวัฒนธรรมและสิ่งสร้างขึ้นได้แก่ วัด ศาล พระเจดีย์ และพระพุทธรูปจำลอง ทรัพยากรประเพณีวิถีชีวิต และงานเทศกาล ได้แก่ การแข่งขันหาหอย และประเพณีลากพระทางทะเล ทรัพยากรด้านกิจกรรม ได้แก่ การดำน้ำดูปะการัง การเดินป่าศึกษาธรรมชาติและการเล่นกีฬาพื้นบ้าน ทรัพยากรด้านบริการ ได้แก่ โรงแรมที่พัก หรือรีสอร์ทที่ได้มาตรฐาน บริการด้านการคมนาคมขนส่งที่สะดวก บริการข้อมูล และศูนย์ ข้อมูลการท่องเที่ยวโรงพยาบาล และสถานบริการด้านสุขภาพ สถานที่จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง บริการด้านสาธารณูปโภคของพื้นฐาน และการมีป้ายบอกทิศทาง และระบบสื่อความหมายใน สถานที่ท่องเที่ยว^๒

๕.๒.๓ ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พรหมภัสสร ชุณหบุญญทิพย์** ได้ทำการศึกษาวิจัย “การท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไชยวาน บ้านดอนแดง อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม” ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่เห็นว่าการท่องเที่ยวชุมชนก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจมากที่สุด คือเกิดรายได้เพิ่มขึ้น รองลงมาคือ ได้รับ

^๒นางสาวปิยวรรณ คงประเสริฐ, “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบบูรณาการเพื่อการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๑).

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ผลการทดสอบสมมุติฐาน ปรากฏว่า การได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวชุมชนและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไผ่หวาน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นในข้อเสนอแนะจากงานวิจัยครั้งนี้ รัฐจึงควรตระหนักถึงการได้รับผลประโยชน์ด้านรายได้ของชุมชนอย่างเท่าเทียมควบคู่ไปกับการให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่ชุมชน อันจะนำไปสู่การท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในที่สุด^๓

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังต่อไปนี้

๑. ควรมีการจัดการเรื่องขยะการเพิ่มถังขยะในแต่ละจุดเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว
๒. ควรตีเส้นกรอบในการจอดรถให้ชัดเจน และควรมีผู้ดูแลลานจอดรถเพื่อให้เป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น
๓. ควรมีการอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีความรู้และมอบข้อมูลสำคัญๆให้แก่ นักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. จัดให้มีการรณรงค์เรื่องการทิ้งขยะให้ถูกที่ และการเพิ่มถังขยะในแต่ละจุดเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว
๒. จัดทางงบประมาณจากการบริจาคจัดทำกรตีเส้นกรอบในการจอดรถให้ชัดเจน และควรมีผู้ดูแลลานจอดรถเพื่อให้เป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น
๓. จัดโครงการอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีความรู้และมอบข้อมูลสำคัญๆให้แก่ นักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง

^๓พรหมภัสสร ชุณหบุญญทิพย์, “การท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไผ่หวาน บ้านดอนแดง อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม”, การท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ (มกราคม ๒๕๖๐): ๓๐ – ๓๔.

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยครั้งต่อไปดังต่อไปนี้

๑. ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓. ควรศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กุลวรา สุวรรณพิมล. หลักการมัคคุเทศก์. กรุงเทพมหานคร: แสงดาว, ๒๕๔๘.

กองพุทธศาสนสถาน กรมการศาสนา. คู่มือการพัฒนาวัด อุทยานการศึกษาในวัด ลานวัด ลานใจ

ลานกีฬา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๕.

_____ .วัดพัฒนา' ๔๑. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๑.

_____ .วัดพัฒนา' ๔๓. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๓.

_____ .วัดพัฒนา' ๔๕. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๕.

กองพุทธศาสนสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. คู่มือการประเมินมาตรฐานการพัฒนาวัด.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๑.

_____ .วัดพัฒนา' ๔๘. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ,
๒๕๔๘.

_____ .วัดพัฒนา' ๕๐. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ,
๒๕๕๐.

_____ .วัดพัฒนา' ๕๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ,
๒๕๕๓.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. การส่งเสริมสินค้าการท่องเที่ยวความสนใจพิเศษ.

กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., ๒๕๔๙.

_____ .คือถิ่นฐาน คือบ้านเรา อบต. กับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: แปลน
โมทีฟ, ๒๕๔๓.

คมสันต์ คันทัพพะไทย. ประวัติวัดนางสาว, ๒๕๕๒ (อัดสำเนา).

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. **วิถีไทย การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์ พรินต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๔๐.

ต๋อย ชุมสาย, ม.ล. และ ญิบพันธ์ พรหมโยธี. **ปฐมบทวิชาการท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๗.

จิตยา สุวรรณชฎ. **“สังคมวิทยา” ใน วิทยาศาสตร์สังคม**. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๑๗.

นิคม จารุมณี. **การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ : โอ เดียนสโตร์, ๒๕๓๖.

_____. **การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๔.

ประกอบ กรรณสูตร. **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒.

ประดิษฐ์ อองอาจ. **ประวัติหลวงพ่อโต**, ๒๕๓๒ (อัดสำเนา).

พระครูวิสุทธสีหิทธิคุณ (สัมฤทธิ์ วิสุทธสีโล). **อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ พระครูสาครกิตติคุณ (กมล คุณธมโม)**. นครปฐม : สำนักพิมพ์ระฆังทอง, ๒๕๔๘.

พระครูสิริสาครธรรม(จ่านงค์ คุณงุโศ). **หนังสืองานสมโภชวิหารจัตุรมุขและบำเพ็ญกุศลคล้ายวันมรณภาพ ๕๒ ปี พระไพโรจน์วุฒาจารย์ (หลวงปู่รุ่ง ติสฺสโร)**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภา, ๒๕๕๒.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

พระราชวรมนี (ประยูรต์ ปยุตโต). **สถาบันสงฆ์กับสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๒๗.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. **หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท**. กรุงเทพมหานคร: ส.ส.น. ไทยอนุเคราะห์ไทย, ๒๕๒๖.

วิทยากร เชียงกุล. **การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมไทย : บทวิเคราะห์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ฉับแกระ, ๒๕๒๗.

ศุภลักษณ์ อัครางกูร. **พฤติกรรมนักท่องเที่ยว**. ขอนแก่น: คลังน่านาวิทยา, ๒๕๕๑.

ศิริ ฮามโพธิ์. **สังคมวิทยาการท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรินต์ติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๔๓.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. **การพัฒนาชุมชน**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทย วัฒนาพานิช, ๒๕๒๖.

อมร รักษาสัตย์ และ ชัตติยา กรรณสูต. **ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาประเทศ**. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๕.

(๒) วิทยานิพนธ์

กิติรัตน์ สีหพันธ์. “การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดอุบลราชธานีและแนวทางการพัฒนา”. **งานวิจัยทุนสนับสนุนการวิจัยสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี. สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๔๕.**

กรณีย์ ถนอมกุล . “พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัด สกลนคร”. **รายงานการศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๘.**

ชาญณรงค์ หินเกิด. “บทบาทของพระสังฆาธิการกับการพัฒนาวัดในจังหวัดมหาสารคาม”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๒.**

นิลรัตน์ กลิ่นจันทร์, รศ. และคณะ. “ศึกษาศาสนสถานที่สำคัญต่อการอนุรักษ์การท่องเที่ยวของวัดในกรุงเทพมหานคร”. **รายงานการวิจัยทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.**

บุษบา สิทธิการ. “การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางกายภาพและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแหล่งท่องเที่ยววัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร”. **ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๑.**

ปราโมทย์ แก้ววีเชียร. “ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วมวัดโพธิ์ประทับช้าง อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๒๕๔๘.**

พิชิต คำพลงาม. “พระสงฆ์กับการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๔๙.**

พระครูนิทัศน์วรธรรม(สุพจน์ ปสาโท). “รูปแบบการพัฒนาวัดด้วยกิจกรรม ๕ ส ของวัดท่าซุด อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, ๒๕๕๐.**

- พระครูวีรญาณสุนทร (จรินทร์ ญาณวีโร). “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา : กรณีศึกษาวัดตากฟ้า อำเภอดงตาล จังหวัดนครสวรรค์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- พระครูสุวรรณวรการ (พิมพ์ทรัพย์ พุทธญาโณ). “ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดปทุมธานี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- พระมหาบุญพิเชษฐ์ จันทรเมือง. “การจัดการการท่องเที่ยวในพระอารามหลวงชั้นเอก ในเกาะรัตนโกสินทร์”. **ปริญญาานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓.
- พระมหาพรประสงค์ พุทธจันทร์. “บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒.
- พระมหาภัทรภูวนัย ภาทภูรี (ยิ้มเกิด). “ศึกษาบทบาทในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ของพระราชปัญญาเวที (ริต ริดเวที)”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- พระมหาวิชาญ เลี้ยวเส็ง. “พุทธศิลป์กับการท่องเที่ยว : ศึกษาบทบาทของวัดในการอนุรักษ์พุทธศิลป์เพื่อการท่องเที่ยว”. **วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๔.
- พระมหาวิชัย ยติชโย. “การศึกษาการพัฒนาวัดนาคเป็นสำนักปฏิบัติธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.
- พระมหาอาคม ปณฺญารโ (บุญยัง). “ภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสและผู้นำชุมชนต่อการพัฒนาวัดเป็นศูนย์กลางชุมชน: กรณีศึกษาวัดธรรมยุต ในเขตจังหวัดพัทลุง”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๖.
- พระศักดิ์ดา วิสุทธิญาโณ (มรดา). “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- พระสุริยา ส่วโร (ดวงปัญญา). “ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการศึกษาของคณะสงฆ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมสงฆ์แขวงสะหวันนะเขต”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

- พระอธิการสุพจน์ ศรีปัญญา. “ท่องเที่ยวท่องธรรม : แนวทางการพัฒนาศักยภาพวัดจังหวัดนครราชสีมาด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๒.
- พระอวยชัย อินศรีเมือง. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชนศึกษา เฉพาะกรณี : วัดในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๒.
- เพ็ญพรรณ โกลมศรี. “ศึกษาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๙.
- ภัทร์สุภา ลีลานภาพรรณ. “การท่องเที่ยวเชิงพุทธ : ศึกษาเฉพาะกรณีแหล่งวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร”. **สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.
- ยศ งามุลแสน. “ศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบของการพัฒนาชุมชนต่อศีลธรรมของเยาวชนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น เขต ๓”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- วันชพร จันทร์รักษา. “ปัจจัยและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนา กรณีศึกษา เขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๒.
- วรวิท บุญยะดาช. “ภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชนของเจ้าอาวาส: กรณีศึกษาจังหวัดเลย”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ๒๕๕๐.
- วัฒนาพร สุญา. “แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษา ดอยตุง จังหวัดเชียงราย”. **ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๕.
- วันวิสาข์ ลำตระกุล. “กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการพัฒนาวัดไผ่ล้อม จังหวัดนครปฐม”. **วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๒.
- วิชญาภา เมธีวรฉัตร. “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักอิทธิบาท ๔: กรณีศึกษาโรงเรียนศรีวังศ์วิทยา จังหวัดนครสวรรค์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- สกนธ์ ภูงามดี. “การท่องเที่ยววัดภาคกลาง: การพัฒนายุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามโครงการท่องเที่ยวไหว้พระ ๙ วัด ขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ(ขสมก.)”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๓.

สกุณา ปิ่นงาม. “แนวทางการพัฒนาวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น”. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๓.

สุจินดา พานิชกุล. “บทบาทของพระสงฆ์ต่อการท่องเที่ยว: กรณีศึกษากิจกรรมการสนทนาระหว่างพระสงฆ์กับนักท่องเที่ยว”. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๙.

สุทธิพร รัตนธรร ศรีทธา. “ศึกษาการพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธในทัศนะของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต)”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

อนุกุล บุญรักษา. “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักภาวนา ๔ ของกองบัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๓๑”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

อภิรักษ์ ไพบูลย์. “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวประเภทวัด: กรณีศึกษา วัดใหม่ทุ่งคา ต. กำแพงเพชร อ.รัตภูมิ จ.สงขลา”. รายงานการค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรังสิต, ๒๕๕๑.

อัญชลี สมใจ. “การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนา: กรณีศึกษาวัดโสธรวรารามวรวิหารจังหวัดฉะเชิงเทรา”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๒.

ไอศูรย์ อินทร์เพชร. “บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาสังคม ศึกษาเฉพาะกรณีพระเทพสาครมุนี (แก้ว สุวณฺณโชโต)”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

(๓) วารสาร

กนกวรรณ ดุงศรีแก้ว. “การพัฒนาวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว”. จุลสารการท่องเที่ยว. ฉบับปีที่ ๑๘ เล่มที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๔๒): ๔๙ - ๕๒.

ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. “วัดกับการท่องเที่ยว”, จุลสารการท่องเที่ยว. ฉบับปีที่ ๑๑ เล่มที่ ๓ (มกราคม ๒๕๓๕): ๔๗ - ๔๘.

วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์. “วัด: จำเป็นอย่างไรรจะต้องมีคู่มือพัฒนา”, จุลสารการท่องเที่ยว. ฉบับ ปีที่ ๗ เล่มที่ ๑ (มกราคม ๒๕๓๑): ๗๔ - ๗๖.

พรหมภัสสร ชุณหบุญญทิพย์. “การท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไผ่หวาน บ้านดอนแดง อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม”. การท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ (มกราคม ๒๕๖๐): ๓๐ - ๓๔.

๒. ภาษาอังกฤษ**Books**

Batten, T. R.. **Community and Their Development**. London: Oxford University Press, 1959.

Bhatia, A.K.. **Tourism Development: Principle and Practices**. 2nd Edition. New Delhi: Steering Publishers Private Limited, 1983.

Burkart, A.J. and Mcolik,S. **The Management of Tourism**. London: Cox & Wyman Ltd., 1975.

Cronbach, Lee J. **Essentials of psychological testing**. 4th Edition. New York: Harper & Row, 1971.

Davidson, Rob. **Tourism**. 2nd Edition. Singapore Longman: Group Limited, 1995.

Lea, J.. **Tourism and Development in the Third World**. London: Richard Clays Ltd., 1993.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๓๐๑

วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง

เนื่องด้วย นายจตุพล สิงห์มรกต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๔ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพหล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

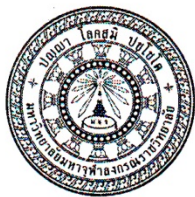
ตรวจเครื่องมือการวิจัยแล้ว

(ผศ.ดร. เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง)

๒๐ ธ.ค. ๖๑

ผู้ประสานงาน : นายจตุพล สิงห์มรกต

โทร. ๐๙๔-๖๓๖๑๙๓๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๓๐๑

วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

นมัสการ พระปลัดระพีณ พุทธิสารโร, ผศ.ดร.

เนื่องด้วย นายจตุพล สิงห์มรกต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๔ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.จตุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นายจตุพล สิงห์มรกต

โทร. ๐๙๔-๖๓๖๑๙๓๕

ตรงแล้ว
พระปลัดระพีณ พุทธิสารโร
พระปลัดระพีณ พุทธิสารโร ดร.
1/ธ.ค./2561

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๓๐๑

วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.ธิติวดี หมั่นมี

เนื่องด้วย นายจตุพล สิงห์มรกต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๔ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.จตุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

นางจตุพร สิงห์มรกต

๐๐๑ ๑๒
ธิติวดี หมั่นมี

ผู้ประสานงาน : นายจตุพล สิงห์มรกต

โทร. ๐๙๔-๖๓๖๑๔๓๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๓๐๑

วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.สุรียา รักษาเมือง

เนื่องด้วย นายจตุพล สิงห์มรกต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๔ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ดร. สุรียา รักษาเมือง

๑๖ / ๑๒ / ๖๑

ผู้ประสานงาน : นายจตุพล สิงห์มรกต

โทร. ๐๙๔-๖๓๖๑๙๓๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.,โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๓๐๑

วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์

เนื่องด้วย นายจตุพล สิงห์มรกต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๔ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ดร.พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์

อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาการจัดการเชิงพุทธและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นายจตุพล สิงห์มรกต

โทร. ๐๙๔-๖๓๖๑๙๓๕

1 / 1 - 61

ภาคผนวก ข

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่อง : การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัย นายจตุพล สิงห์มรกต

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ข้อที่	การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๑. การวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว								
๑	มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	มีการนำวิสัยทัศน์และทิศทางการบริหารแหล่งท่องเที่ยวไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	มีการวางแผนการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	มีกำลังคนที่เพียงพอกับการ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนคร หลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว								
๕	มีการประเมินผลความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๒. การบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว									
๑	มีการจัดสรรพื้นที่ความรับผิดชอบของชุมชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	มีการสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	มีการให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	มีการพัฒนา หรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	มีข้อมูลบอกแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่างๆ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓. การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว									
๑	มีแผนที่บอกเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	มีการกำหนดจุดเด่นของที่ท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	มีการกำหนดเวลา เปิด - ปิด	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนคร หลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	ในการเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว								
๔	มีเส้นทางเดินทางไปยังแหล่ง ท่องเที่ยวด้วยความสะดวก	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	มีป้ายแสดงข้อมูลในการเดินทาง ไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๔. การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ									
๑	จัดให้มีการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาดและถูกสุขลักษณะในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	จัดให้มีห้องน้ำ/สุขาที่สะอาดถูกสุขลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	จัดให้มีระบบเตือนภัย หรือระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	มีการจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	มีการจัดสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕. การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว									
๑	บุคลากรผู้ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวมีความรู้อย่าง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	เหมาะสม								
๒	เจ้าหน้าที่ที่สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศให้กับผู้มาท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	มีการให้ข้อมูล ประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	มีการกำหนดการแต่งการให้เหมาะสมกับสถานที่ท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	มีการให้บริการที่เป็นไปตามมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดไว้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖. การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว									
๑	มีการจัดให้มีกิจกรรมการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	มีการควบคุมดูแลให้กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อท้องถิ่น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	มีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้กับชุมชนในท้องถิ่น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๔	มีการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนในท้องถิ่น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	มีคำชี้แจงการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗. การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ									
๑	มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	มีกิจกรรมรณรงค์ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	มีการกำหนดประเภทของกรทิ้งขยะ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	มีการประเมินผลทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

Reliability

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.913	30

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	4.73	.450	30
มีการนำวิสัยทัศน์และทิศทางการบริหารแหล่งท่องเที่ยวไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน	3.83	.592	30
มีการวางแผนการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	4.73	.450	30
มีกำลังคนเพียงพอต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.83	.592	30
มีการประเมินผลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	4.73	.450	30
มีการจัดสรรพื้นที่ความรับผิดชอบของชุมชน	3.83	.592	30
มีการสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว	4.73	.450	30
มีการให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม	3.83	.592	30
มีการพัฒนา หรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง	4.73	.450	30
มีข้อมูลบอกแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่างๆ	3.83	.592	30
มีแผนที่บอกเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว	4.73	.450	30
มีการกำหนดจุดเด่นของนักท่องเที่ยว	3.83	.592	30
มีการกำหนดเวลา เปิด – ปิด ในการเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว	4.73	.450	30

มีเส้นทางเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวด้วยความสะดวก	3.83	.592	30
มีป้ายแสดงข้อมูลในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆได้	4.73	.450	30
จัดให้มีการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาดและถูกสุขลักษณะในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	3.83	.592	30
จัดให้มีห้องน้ำ/สุขาที่สะอาดถูกสุขลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว	4.73	.450	30
จัดให้มีระบบเตือนภัย หรือระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	3.83	.592	30
มีการจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการ	4.73	.450	30
มีการจัดสถานที่จำหน่ายของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยว	3.83	.592	30
บุคลากรผู้ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวมีความรู้อย่างเหมาะสม	4.73	.450	30
เจ้าหน้าที่สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศให้กับผู้มาท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี	3.83	.592	30
มีการให้ข้อมูล ประชาสัมพันธ์ ที่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว	4.73	.450	30
มีการกำหนดการแต่งการให้เหมาะสมกับสถานที่ท่องเที่ยว	3.83	.592	30
มีการให้บริการที่เป็นไปตามมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดไว้	4.73	.450	30
มีการจัดให้มีกิจกรรมการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว	4.67	.479	30
มีการควบคุมดูแลให้กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อท้องถิ่น	3.93	.521	30
มีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้กับชุมชนในท้องถิ่น	4.67	.479	30
มีการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนในท้องถิ่น	3.93	.521	30
มีคำสั่งแจ้งการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว	4.63	.490	30
มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	3.93	.521	30
มีกิจกรรมรณรงค์ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	4.60	.498	30

มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดภายใน แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	3.93	.521	30
มีการกำหนดประเภทของกรทิ้งขยะ	4.67	.479	30
มีการประเมินผลทางด้านกรอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และ ธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอ	3.97	.490	30

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาล อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำชี้แจง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อันจะเป็นประโยชน์ในการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งยังสามารถใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหา อุปสรรค และพัฒนาระบบการบริหารต่อไป

ข้อมูลที่ได้ จะแปลผลการวิจัยในภาพรวม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับ และใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยนี้เท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อท่านหรือหน่วยงานของท่าน แต่อย่างใด

แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากบุคลากรของเทศบาลเป็นอย่างดี จึงขอเจริญพรขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

นายจตุพล สิงห์มรกต

นิติศาสตรบัณฑิต หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาล อำเภอนครหลวง จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ ๑ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความตามสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ

ชาย

หญิง

๒. อายุ

ต่ำกว่า ๒๕ ปี

๒๕ - ๓๔ ปี

๓๕ - ๔๔ ปี

๔๕ ปี ขึ้นไป

๓. วุฒิการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

อื่นๆ

๔. อาชีพ

ข้าราชการ

ธุรกิจส่วนตัว

รับจ้างทั่วไป

อื่นๆ

๕. รายได้ต่อเดือน

ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท/เดือน

๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท/

เดือน

๑๐,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ บาท/เดือน

๑๕,๐๐๐ บาท ขึ้นไป

ตอนที่ ๒ การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ที่	รายการ	ระดับการพัฒนา				
		๕	๔	๓	๒	๑
	๑. การวางแผนของผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว					
๑	มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว					
๒	มีการนำวิสัยทัศน์และทิศทางการบริหารแหล่งท่องเที่ยวไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน					
๓	มีการวางแผนการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์					
๔	มีกำลังคนที่เพียงพอกับความรับผิดชอบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว					
๕	มีการสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว					
	๒. การบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว					
๑	มีการจัดสรรพื้นที่ความรับผิดชอบของชุมชน					
๒	มีการสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว					
๓	มีการให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม					
๔	มีการพัฒนา หรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง					
๕	มีข้อมูลบอกสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย					
๖	มีข้อบังคับขอแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆอย่างมีประสิทธิภาพ					
	๓. การบริหารจัดการด้านความสามารถในการ					

ที่	รายการ	ระดับการพัฒนา				
		๕	๔	๓	๒	๑
	เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว					
๑	มีแผนที่บอกเส้นทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว					
๒	มีการกำหนดจุดเด่นของที่ท่องเที่ยว					
๓	มีการกำหนดเวลา เปิด - ปิด ในการเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวอย่างชัดเจน					
๔	มีการคมนาคมเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวด้วยความสะดวก					
๕	มีป้ายแสดงข้อมูลในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆได้					
	๔. การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ					
๑	จัดให้มีการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาดและถูกสุขลักษณะในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์					
๒	จัดให้มีห้องน้ำ/สุขาที่สะอาดถูกสุขลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว					
๓	จัดให้มีระบบเตือนภัย หรือระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว					
๔	มีการจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการ					
๕	มีการจัดสถานที่จอดรถและจำหน่ายของที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยว					
๖	มีการจัดการด้านที่พักผ่อนเที่ยวอย่างเหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ม้านั่ง ศาลาพักผ่อน					
	๕. การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว					
๑	เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการในแหล่งท่องเที่ยวมีความรู้อย่าง					

ที่	รายการ	ระดับการพัฒนา				
		๕	๔	๓	๒	๑
	เหมาะสม					
๒	เจ้าหน้าที่สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศให้กับผู้มาท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี					
๓	มีการให้ข้อมูล ประชาสัมพันธ์ ที่เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว					
๔	มีการกำหนดการแต่งกายให้เหมาะสมกับสถานที่ท่องเที่ยว					
๕	มีการให้บริการที่เป็นไปตามมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนดไว้					
	๖. การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว					
๑	มีการจัดให้มีกิจกรรมการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวก่อนเข้าชม					
๒	มีการควบคุมดูแลให้กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อท้องถิ่น					
๓	มีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้กับชุมชนในท้องถิ่น					
๔	มีการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนในท้องถิ่น					
๕	มีค่าใช้จ่ายการจัดการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว					
	๗. การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ					
๑	มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม					
๒	มีกิจกรรมรณรงค์ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์					

ที่	รายการ	ระดับการพัฒนา				
		๕	๔	๓	๒	๑
๓	มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาด ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์					
๔	มีการรณรงค์แยกประเภทขยะก่อนทิ้งลงถัง					
๕	มีการประเมินผลทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และ ธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอ					

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวเกี่ยวกับการบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาล อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑. การวางแผน

ปัญหา อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

๒. การบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

ปัญหา อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

๓. การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ปัญหา อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

๔. การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

ปัญหา อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

๕. การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพบริการในแหล่งท่องเที่ยว

ปัญหา อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

๖. การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

ปัญหา อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

๗. การบริหารจัดการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

ปัญหา อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ

ขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

นายจตุพล สິงห์มรกต

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ภาคผนวก จ.

หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เชิงลึก

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ร.ต.อ.ประเสริฐ รัศมี หัวหน้าจรรยา สกอน.นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายจตุพล สิงห์มรกต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีคามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นายจตุพล สิงห์มรกต
โทร. ๐๙๔-๖๓๖๑๙๓๕

(ร.อ.ประเสริฐ รัศมี)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิติเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายสุวิทย์ ชันธจิตร ผู้จัดการอาหารพื้นถิ่น อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายจตุพล สิงห์มรกต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จตุพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นายจตุพล สิงห์มรกต
โทร. ๐๙๔-๖๓๖๑๙๓๕

นาย สุวิทย์ ชันธจิตร

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายสมเกียรติ มนต์ประเสริฐ ผู้ประกอบธุรกิจร้านอาหารเปิดอย่าง อำเภอนครหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายจตุพล สิงห์มรกต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นายจตุพล สิงห์มรกต
โทร. ๐๙๔-๖๓๖๑๙๓๕

สมเกียรติ มนต์ประเสริฐ

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางอารี รัศมี ผู้จัดการธุรกิจร้านค้าแฟ อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายจตุพล สิงห์มรกต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีควมจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นายจตุพล สิงห์มรกต
โทร. ๐๙๔-๖๓๖๑๙๓๕

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายประสงค์ กลิ่นสวาทหอม ผู้จัดการโรงแรมโตבקเส็ง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายจตุพล สิงห์มรกต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จตุพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นายจตุพล สิงห์มรกต
โทร. ๐๙๔-๖๓๖๑๙๓๕

๕/1/2022

No: ๖๖/๖๖๖๖

14/๒.๑.๖๒

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี่ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุมัติขอพระราชทานให้นิติเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ประธานชุมชนวัดเทพพระจันทร์ลอย อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายจตุพล สิงห์มรกต รหัสประจำตัวนิติ ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุมัติขอพระราชทานให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นายจตุพล สิงห์มรกต
โทร. ๐๙๔-๖๓๖๑๙๓๕

สมทบ ๙๕๙๑๓.

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิติเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ประธานชุมชนทรงธรรมพัฒนา อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายจตุพล สิงห์มรกต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิติดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จตุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

หม่อมหลวงแก้วดี ๒๕๖๒

ผู้ประสานงาน : นายจตุพล สิงห์มรกต

โทร. ๐๙๔-๖๓๖๑๙๓๕

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ประธานชุมชนหลวงปู่วมรวมใจ อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายจตุพล สิงห์มรกต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง "การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นายจตุพล สิงห์มรกต
โทร. ๐๙๔-๖๓๖๑๙๓๕

ดร. จตุพล สิงห์มรกต
ผู้ประสานงาน

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอนิ้วน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายกเทศมนตรีตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายจตุพล สิงห์มรกต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นายจตุพล สิงห์มรกต
โทร. ๐๙๔-๖๓๖๑๙๓๕

นายอนุพงษ์ กลิ่นสวาทหอม
นายกเทศมนตรีตำบลนครหลวง

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้สิทธิเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน รองประธานสภาเทศบาลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายจตุพล สิงห์มรกต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้สิทธิดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จตุพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นายจตุพล สิงห์มรกต
โทร. ๐๙๔-๖๓๖๑๙๓๕

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๒๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้สิทธิเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายจตุพล สิงห์มรกต รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๔ นิสิตหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง “การบริหารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเทศบาลตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขออนุญาตให้โปรดพิจารณาอนุญาตให้สิทธิดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทาง
วิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จตุพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : นายจตุพล สิงห์มรกต

โทร. ๐๙๔-๖๓๖๑๙๓๕

สุทธิพร
๑๔ ธ. ๖๒.

ภาคผนวก ซ.

ภาพการสัมภาษณ์เชิงลึก

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ : นายจตุพล สิงห์มรกต

เกิด : ๑๔ มิถุนายน ๒๕๑๒

ภูมิลำเนา : จังหวัดสุพรรณบุรี

การศึกษา : ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน
: ปริญญาตรี บริหารการ วิชาเอกการบริหารการจัดการอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
: ปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย

ตำแหน่งหน้าที่ : กรรมการบริหารพรรครวมใจไทย

สถานที่ทำงาน : พรรครวมใจไทย

ที่อยู่ปัจจุบัน : ๖๘ หมู่ ๒ ตำบลนครหลวง อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๓๒๖๐ โทร ๐๙๔๖๓๖๑๙๓๕

e-mail. : pspakdee9@gmail.com